

Γ. Κ Α Ν Ο Ν Ι Δ Ι

Β Ι Β Λ Ι Ο
Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Ι Α Σ

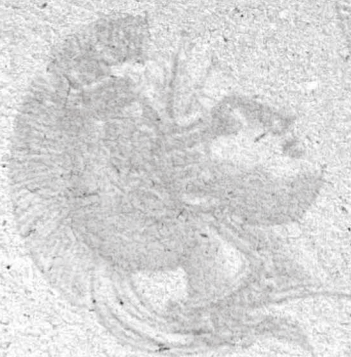
Για την 5-η και 6-η τάξη

Α. ΜΕΡΟΣ

ΤΙΜΗ 90 Κ.
ΠΕΝΝΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΗΣ“ ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ 1932

ИС

АКАДЕМИЯ

Γ. ΚΑΝΟΝΙΑΔΙ

BIBLIO
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΙΝ 5-ι κε 6-ι ΤΑΞΙ

Α. μέρος

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“
ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ 1932

И. КАНОНИДИ

КНИГА ПО
ЛИТЕРАТУРЕ

ДЛЯ 5-го и 6-го ГОДА ОБУЧЕНИЯ

ЧАСТЬ 1-ая

ответ. ред. Х. КАЧАЛОВ

ИЗДАТЕЛЬСТВО „КОММУНИСТИС“ РОСТОВ НД 1932

Μακςιμ Γόρκι

Βιογραφικι σιμίοσι

Ο Αλέξιος Πεςσκοφ, γιος τεχνίτη, γρίγορα έμινε ορφανος απο πατέρα. Για να μπορ, να θγάλι ένα κομάτι πσομι έπρεπε να κάνι τον ιπάλλιο στα μαγαζια, τον παλιατζι, το εκφορτοτι, ζόντας ανάμεσα στους μποςιάκους (αλίτες)ν. Όταν μεγάλωσε, φάνικε το μεγάλο-του σιγραφικο τάλα-ντο. Έγινε σιγραφέας. Περιέγραψε τι ζιι τον φτοχον κε τον μποςιάκον κε τιν ίδια-του πικρι ζιι υπογράφοντας τα διίγιμά-του με το πςεβδόνημο — Μακςιμ Γόρκι. Ο Αλέξιος Πεςσκοφ για τον οπίο μας διίγιέτε στο παρακάτο διίγιμα ο σιγραφέας, ίνε ο ίδιος ο Γόρκι στα πεδικά-του χρόνια. Ι διίγιμι του σιγραφέα για τον εαφτό-του λέγετε αφτοβιογραφικι διίγιμι.

Ο Μακςιμ Γόρκι ίνε ο μεγαλύτερος προλετάριος σιγραφέας του κόσμου. Τα έργα-του ίνε μεταφραζμένα σ' όλες τις γλώσσες.

Αφτοβιογραφικι σιμίοσι

Το χινόπορο με δόσανε στο σχολιο. Μα ίστερα απο κάμποσες εβδομάδες αρόστισα απο βλογια, κε διακόπιخان ι σπυδές μου, πράμα που μου προκζένισε όχι μικρι χαρα.

Μα ίστερα απο ένα χρόνο κσανα με στίλανε στο σχολιο — σε άλλο τόρα.

Πίγα στο σχολιο με τα παπότσια τις μάνας-μου, μένα μικρο παλτο, που μου το ρά-ψκανε απτι φύστα τις γιαγιας, με κίτρινο πυκάμισο, με παντελόνη «τζουβάλι». Για όλα αφτα αρχίσανε να με κοροιδίεψουν μόλις προτομπίκα. Για το κίτρινο πυκάμισό-μου πίρα το παρατσόκλι «ό άσος του ναρο». Με τα πεδια τα τέριακσα γρίγορα, μα ο δάσκαλος κ ο παπας δε μ' αγαπίσανε.

Ο δάσκαλος ίταν κίτρινος, φαλακρος, παντοτινα του έτρεχε ένα απτι μίτι, ερχότανε στο σχολιο έχοντας τα ρυθόνια-του τυλομένα με θαμπάκι, καθότανε πίσο απτο τραπέζι μυθονκίζοντας, ροτόσε το μάθιμα, κε κσαφνικα, σταματόντας στι μισι λέκσι, έβγαζε απτα ρυθόνια-του το βαμπάκι κε το κίταζε, κυνόντας το κεφάλι. Το πρόσπο-του ίταν πλατι, χάλκινο, κσινιζμένο, κάπια πρασινάδα καθρεφτιζότανε στις ζύφρες του προσόπου-του, κε τα ριάτσια-του περιτα γι αφτον φενκοβολύσανε σαν καρίτερος κε τόσο βαρια κολνύσαν στο πρό-σπο-μου, που μύρχότανε πάντα να κσυπίζο με τιν απαλάμι τα μάγυλά-μου.

Καμποσες μέρες καθόμωνα στιν πρότι τάκσι στο μπροστινο θρανίο σχεδον δίπλα στο τραπέζι του δασκάλου, — πράμα που για μένα ίταν ανιπόφορο. Μυ φενότανε πως εκσον απο μένα δε βλέπι κανέναν άλλον. Ολο τον κερο μυθονκίζοντας:

Πεςσκο — οφ, άλακσε το πυκάμισο! Πέςσκο — οφ, μιν κυνας τα πόδια! Πεςσκοφ κάτω απτα πόδια-σου λίμνι σχηματίστικε.

Μα ριαφτο τον πλήροσα μ' ένα άγριο πεγνίδι: μια φορα βρίκα μισο καρπούζι, άδιασα το μέσα κε με κλοστι το κρέμασα στο πλαι τις πόρας στο μισοσκότινο διάδρομο. Όταν

άνιξε ι πόρτας το καρπούζι σιχόθηκε προς τα πάνω, κι όταν ο δάσκαλος έκλιε την πόρτα το καρπούζι σαν καπέλο κάθισε ισια πάνω στη φαλάκρα-του. Ο επιστάτης τότε με σιμίοσι του δασκάλου μ' έφερε σπ'τι κι ακριβα με κόστισε ι αταξία-μου αφτι.

Την άλι μέρα έρικσα μέσα στο σιρτάρι του τραπεζιού-του ταμπάκο, τόσο δυνατο, που φταρνίστικε πολι κε ανανκάστικε νάβγι απτιν παράδοσι κε να στίλι στο μέρος-του το γαμπρό-του — ακσιωματικο, που ανάνκασε όλι την τάκσι να πσάλι το „θεέ-μου, τον τσάρο φίλακε“ κε το „Αχ εσι, ελεφτερια ελεφτεριά-μου“. Εκίνυς που δεν πσάλανε σοστα, τους χτιπόζε με το χάρακα στα κεφάλια που έβγαζε κάπιο ίχο παράκκενο, μα δεν προκκενόςε πόνου.

Ο δάσκαλος τον θρικκεφτικον, όμορφος κε νέος μα πικνομάλις παπας δε μ' αγαπόςε γιατι δεν ίχα την „Ιερα ιστορία τις παλιας κε νέας διαθίκισ“ κε εμιμόμωνα τον τρόπο τις ομιλιάς του

Όταν παρυσιαζότανε στην παράδοσι, ι πρότι-του δουλια ίτανε να με αροτίσι:

— Πεςσκοφ, βιβλίό έφερες ίτε όχι; Νε.

Το βιβλίό;

— Όχι, δεν έφερα. Νε.

— Τί — νε;

Εγιο απαντόςα:

— Όχι.

— Διπον, μαρρε σπ'τι. Νε, σπ'τι. Γιατι, δε σκέφτουμε να σε μάθο. Νε. Δε σκέφτουμε.

Αφτο δε με λιπόζε κε πολι, κι ος το τέλος του μαθήματος περιφερόμωνα στους ακάβαρτους δρόμους του εργατικου σινικιζμου κιτάζοντας τι θοριβόδιχι-του ζοι.

* * *

Σινιδιτα άρχισα τις σπυδές-μου όταν έγινα δεκατεσάρων χρονον.

Ζύσα δίσκολα την εποχι εκίνι — τ' αφεντικά-μου γνίσι αστι, άνθρωπι, που εκιριότερί-του: ιδονι ίτανε το μπόλιχο φαγι κι μοναδικί-τους διασκέδασι ι εκλισία, όπου πίγγεταν στολιζμένι με πολιτέλια, έτσι όποςστολιζοντε όταν πάνε στο θεάτρο ίτε στα κινοτικα θεάματα. Εργαζόμωνα πάρα πολι, εκσαντλιτικα, τις εργάσιμες κε τις γιορτες ίμωνα επιφορτιζμένους με τις ίδιες μικρες, ά.κοπες, δίχος αποτελέζμα εργασίες.

Το σπ'τι, που ζύσαν τ' αφεντικά-μου άνικε σε εργολάβο «γεφιριον κε σκαφικιν έργον», σε μικρο χοντροκαμομένο χορικο απτα περιχορα τις Κλιάζμας. Τραγογένις, με μάτια σταχτια, ίτανε πάντα κακος, αγρίκος κε ίχε μια κκεχοριστι αταραξία στη σκληρότιτά-του. Δυλέβανε κοντά-του τριάντα εργάτες, όλι απτα χορια τις Βλαδίμιρας. Ζύσανε σε σκοτινα ιπόγια με πάτομα απο τσιμέντο κε με μικρα παραθιράκια χαμιλότερα απτιν επιφάνια τις γς. Τα θραδια σκοτομένι απτι δουλια ίστερα απτο φαγι — μπορτε απο κκιννο κε βρόμικο λάχανο με σκεμπε ίτε παστο κρέας, που μίριζε σελίτρα — σερνόντανε στη λασπόδιχι αβλι κε κατρακιλιόντανε εκι. πλιχτικο ίταν το ιγρο ιπόγιο κε το κεφάλι τους αρι πάντα απτιν αποφορα τις μεγάλις θερμάστρας. Μα πολες φορες μόλις βγένανε, τους γίριζε πίσο ο εργολάβος σκύζοντας απτο ποράθιρο τις κάμαρας-του:

— Ε, εις αρτου, διαόλυ ράτσα, βγίκατε πάλι στην αβλι! Κκαπλοθίκατε, γυρόνια! Στο σπ'τι-μου ζι καλς κόσμος — τί νομίζετε πως εφχαριστιέτε να σας βλέπι!

Ιποταχτικι ι εργάτες μπένανε στο ιπόγιο.

Κε ίσαν όλι τους, άνθρωπι σκιθροπι, σπάνια γελόςανε, σκεδον ποτέ-τους δεν τραγυδόςανε, μιλόζανε σίντομα, ανόρεχτα κε λερομένι πάντα απτο χόμα μιά'α κε με πεθαμένους, που τους αναστίσανε παρα τι θελισί-τους για να τους βασανίσουνε σ'όλι-τους τι ζοι.

Ο „καλος κόσμος“ — ακσιωματικι-χαρτοπέχτες κε μέθισι κκελοκοπόςανε αλίπτι τους τευτσικους-του. Πίνανε κε ι τεντσίκι, πίνανε πολι, πολες φορες γινόντιυσαν στυπιαπτι βότκα.

Τις κικριακες ο εργολάβος έβγενε στο μπαλκονάκι του σπιτιουκε καθόντανε στο κεφαλος άλι κρατόντας σ'όνα χέρι μακρόστενο βιβλίό, σπαζμένο μολιβι στο άλο. Κοπαδιαστα

ερχόντανε κοντά-του ι σκαφτιάδες σα ζιτιάινι. Το μιλούσανε με κατεβαζέμενι φωνι χερετόντας ταπινα κε κρίζοντας το κεφάλι κ'έκινος έσκυζε πάνω-τους με άγρια φωνι, πυ αντιλαλύσε στην άβλι όλι:

— Καλα, καλα. Πάρε ένα ρύπλι. Τί; Κεσίλο δε θες, Σας φτάνι! Νκρεμίσο! . . . Διντε!

Ικσερα προς ανάμεσα στους σκαφτιάδες ίτανε κε πολι ζιντοπίτες τυ εργολάβου, μερικ μάλιστι κε ζινκενίς-του, μα αφτος φερνότανε ε'όλους εκλιρα κε αγρίκα. Μα κ' ι σκαφτιάδες φερνότανε εκλιρα κε αγρίκα αναμετακί-τους κε προπάντον-στους ντεντζίκους. Δεν περνόσε Κιριακι, πυ να μιν γινότανε εματιρι καθγάδες κε να μιν αντιλαλύσε ι άβλι απτις χιρότερες βλαστήμιες. Χτιπιόντανε ι σκαφτιάδες δίχος κάκια, εάμπος εκλιρόνο-τας κάκια υποχρέοσι, πυ τυς αναθέσανε. Ο χτιπιμένος υποχορούσε, ζερνότανε πολες φορες στην μπάντα κ'έκι ζιοπιλα κσέταζε τις γραντσονιες, τις πλιγές-του, εκάλιζε με τα λερά-του δάχτυλα τα δόντια-του, πυ εαλεφτίκανε απτι θέσι-τους. Το εσαζέμενο πρόσωπο, τα φυσκομένα απτα χτιπιμάτα μάτια, ποτες δεν προκαλύσαν τι εσιμπάδια τον ζιντρόφον, μα αν κσεσκίζόταν το πυκάμισο κάπιου—όλι τυς λιπόντανε γι αφτο κε ο νικοκίρις τυ κσεσκίζέμενου πυκάμισου κατσύφιαζε, κάκιονε πολες φορες κε εκλεε.

Ι εκινες αφτες προκαλύσανε σε μένα κάπιου βαρι έ.τιμα, πυ δίσκολα περιγράφετε. Διπόμουνα τυς ανθρώπους αφτους, μα ο πόνοσ-μου ίταν άπειχοσ, κρίς. Ποτες δε μυ ερχότανε ι επιθυμία να πο ένα χαιδεφτικο λόγο, να βοιθίσο κάπος το χτιπιμένο—να τυ φέρο τυλάχι το νερο να πλένι το πιχτο έμα, το ανακατομένο με λάσπι κε εκόνι. Στην πραγματικότητα δεν τυς αγαπούσα, μάλιστα τυς φοβόμουνα λίγο κε πρόφερα τι λέκσι „μυζζίκιοσ“ έτσι όποσ κε τ'αφεντικά-μου, ι ακσιωματικι, ο παπασ τυ ζιντάγματοσ, ο μάγικασ ο γίτονάσ-μασ, ι τεντζίκι — όλι-τυς αφτι περιφρονιτικα μιλούσανε για τυς „μυζζίκιοσ“.

Να λιπάτε κανις τυς ανθρώπους— ίνε θαρι, πάντα θέλι κανένασ με όλι τυ τιν καρδια ν'αγαπα κάπιου, μα τον κάπιον αφτόνε δεν τον έβρισκα. Νά γιατι με πάθοσ αγάπια τα βιβλία.

Ίταν ακόμα πολες άλεσ εκλιρότιτες πυ προκαλύσαν το έστιμα τις αποστροφισ—δε θα μιλήσο για αφτες, ζις ι ίδιι γνωρίζετε τιν κολαζέμενι αφτι ζοι, τιν εκσεφτέλις κε ταπίνοσι ανθρώπου απο άνθρωπο, το άροστιάρικο πάθοσ να βασανίζι ο ένας τον άλο — τιν ιδονι τον δύλον. Κε να, σε τέτιο καταραμένο περιδάλο πρότι φορα άρχισα να διαβάσο καλα, εοβαρα βιβλία κσένον ζινγραφιάδον.

Ίζοσ δε θα μπορέσο να σας μεταδόσο ζοιρα κε πιστικα, πόσο μεγάλοσ ίταν ο θαμαζέμοσ-μου, όταν εσάνθικα, ποσ εκεδον το κάθε βιβλίο ανίγι μπροστά-μου παράθιρο σε νέο αγνόριετο κόςμο, διγόντας με για ανθρώπους, για εστίματα, για ιδέες, πυ δε γνώρισα κε δεν ίδα οσ τότε. Μυ φενότανε ακόμα, ποσ ι ζοι πυ με περιτριγίριζε, όλι αφτι ι κατσειρια, ι εκλιρότιτα κ' ι αμορφοσια, πυ καθιμερνα κσεδιπλονότανε μπροστά-μου, όλα αφτα ίτανε όχι ι πραγματικι κε ι χρίσιμι ζοι ι πραγματικι κε ι χρίσιμι ζοι ίτανε μονάχα στα βιβλία: όλα δε ίσανε πιο λογικα, πιο όμορφα, πιο ζοντανα. Τα βιβλία μιλούσαν ακόμα για τιν αγρικία κε τιν ανοισία τον ανθρώπον, για τα βάσανά-τυς, παρουσιάζανε τυς κακουσ κε τυς δόλιουσ, μα κοντα ε'αφτυς κε άλυς ανθρώπου, πυ εγο δε γνώρισα, δεν ίδα, για τυς οπίουσ δεν άκουσα, ανθρώπου τίμιουσ, δινατυς στο πνέμα, δίκευς, έτιμουσ πάντα να πεθάνυνε για το θρίαμβο τις αλήθιασ, τα μεγάλα κατορθόματα.

Τις κριακεσ, όταν τ'αφεντικα πιγένανε σε μισαφιρλίκι ίτε σε δια:κέδασι, έβγενα απτιο παράθιρο τυ πλιχτικου μαγικριου, πυ πάντα μιρίζε κσίνκι κε λάδι, ετι ετέγι κε μόνοσ-μου εκι διαβάσα. Στην άβλι πλέανε, σα μερσίνια, μισομεθιζέμενι ίτε νισταγέμενι ι εκαφτ άδες κίταζα απτα πσιλα στην άβλι κε μεγαλιόδικα περιφρονόσα τι μεθιζέμενι, αμόρφοτι κε εκοτινι εκίνι ζοι.

Ένας απτυς εκαφτιάδες, ο Στέφανοσ Λέεσιν, ίταν ο επιστάτις „ο ναριάτικοσ“ όποσ το λέγανε, άκσεστο, κακοκαμομένο απο λεπτα κόκαλα κε γαλάζιεσ φλέβεσ γεροντάκι. Κυρελιάρις, λεροσ, χιρότερα απ'όλουσ τυς εκαφτιάδες, ίταν ο π.ο ανιχοχέρις απ'όλουσ, μα

εκίνοι φενότανε πως το φοβόντανε· ακόμα κι ο ίδιος ο εργολάβος μιλώντας μαζί-του μετρίαζε το ίφος-του κε χαμίλωνε τιν ερεθιζμένι πάντα κε μεγάλι-του φωνι.

Πολες φρες άκυα τυς εργάτες να θρίζουν το Δέσσιν, όταν εκίνος έλιπε:

— Σπανχοραμένος ο διάολος! Ιύδας! Ατιμος!

Ο γέρο-Δέσσιν ίτανε πολι ζβέλτος· αδούριβα κε απαρατίριτα παρυσιαζότανε πότε στη μια γονια τις αδλις, πότε στιν άλι, παντου όπου μαζεθόντανε διο τρις άνθροπι· πλισιάζε, χαμογελα κι ανακατεθόντας τα πλατιά-του ρυθούνια ροτύσε:

— Τί τρέχι;

Μυ φενότανε πως πάντα κάτι ζιτύσε, περίμενε κάπια λέξι.

Μια φορα εκι πυ καθόμωνα πάνω στι στέγι τις κσιλαποθίκις, ανέθηκε ο Δέσσιν τε ζκάλα, κάθισε δίπλα-μυ κε αναπνέοντας δινατα ίπε:

— Χορταράκι κσερο μιρίζι . . . Καλο μέρος διάλεκες — καθαρο κε μακρια απτυς ανθρόπος . . .

Τί διαβάζις;

Με κίτακε χαιδεφτικα κ'εγο μ'εφχαρίστισι τυ διγιθικα για κίνα πυ διάβαζα.

— Ετσι-ίπε κυνόντας το κεφάλι.—Ετσι, έτσι. Σε βλέπο σοβαρο κε φρόνιμο. Μπράβου, πεδί-μυ.

Κι αφυ κάθισε πάνω στι στέγι καμπόσο ακόμα, κατέβικε στιν αδλι. Ιστερα απ'αφτο παρατίρισα πως ο Δέσσιν με προσέχι, με παρακολυθι. Ολο κε πιο σιχνα με πλισιάζε ροτόντας:

— Πός πάι λιπον;

Μια φορα τυ διγιθικα για μια ιστορία, πυ πολι με σικνίικισε, για τι νίικι τυ καλυ κε λογικυ ενάντια στο κακο. Με μεγάλι προσοχι με άκυσε κε κυνόντας το κεφάλι ίπε:

— Μπορι να γίνι.

-- Μπορι να γίνι; αρότιςα χαρόμενα.

— Μάλιςτα, γιατι όχι; Ολα γίνοντε—βεβέοσε το γεροντάκι.— Να, άκυσε να συ ιστορίσο κ'εγο.

Κε μυ „ιστόρικε“ μια όμορφι ιστορια για ανθρόπος ζοντανυς κε όχι τυ βιβλίυ κε για σιμπέραζμα πρόστεσε:

— Βέβεια, αφτα όλα να τα καταλάβις σι δεν μπορις, μα ένα να μι κσεχάσις: πολα τιποτένια ιπάρχουν, στα τιποτένια μπερδέθετε ο λαος κε διέκσοδο δε βρίςκι. Μεγάλο περιοριζιμο έχομε απ'τα τιποτένια, το καταλαθένις;

Τα λόγια αφτα ζόσανε μια ζοογόνα όθιςι στιν καρδιά-μυ κε ζάμπος να μυ ανίχτικαν τα μάτια ίστερ'απ αφτα. Κι αλίθια όλι ι γίρο-μυ ζοι — ζοι τιποτένια, με όλυς-τις τυς καθγάδες, τι διαφθορα, τις μικροκλοπες, τις θλαστίμιες, τιποτένια ι ζοι αφτι γιατι ι άνθροπι πυ τι ζόσανε δεν άκούσανε ποτες λόγια ζοφα, λόγια απο αγνι καρδια θγαλμένα.

Ο γέρος έζικε στι γι χρόνια κατα πέντε φορες περισότερο απο μένα, κζέρι πολι περισότερα κε γι αφτο πρέπι να τον πιστέπσο όταν λέγι, πός καλο πραγματικα στι ζοι „ιπάρχι“. Ιθελα να τον πιστέπσο γιατι τα βιβλία με εμπνέφσανε τιν πίστι στον άνθροπο. Μάντεθα, πως τα βιβλία παρυσιαζουνπραματικι ζοι, πως αφτα αντιγράφουν τι ζοι απ-τινπραματικότιτα, διλ. — κσεφτόμωνα — στινπραγματικότιτα ιπάρχουν καλι άνθροπι, πυ ίνε ολότελα διαφορετικι απτον άγριο εργολάβο, τα αφεντικά-μυ, τυς μεθιζμένυς ακσιοματικυς κε γενικα όλυς τυς ανθρόπυς, πυ γνόρικα ος τόρα.

Χαρα απεριγράφτι για μένα ίταν ι ανακάλιψι αφτι. Αρχίςα πιο έφθιμα να παρατιρο όλα κε κάπος καλίτερα κε πιο προσεχτικα να φερθο με τυς ανθρόπυς κε διαβάζον-τας κάτι καλο κεφχάρι.το προσπαθόσα να το διιγιθω στυς κσιφτιάδες, στυς ντεντίκυς, αφτι δε μ'άκυαν με μεγάλι όρεκσι κε, όπος φενότανε, δε μ'έπιστεθαν· μονάχα ο Στέφανος Δέσσιν πάντα έλεγε:

— Γίνοντε. Ολα μπορου να γίνου, αδερφύλι-μυ.

Περίεργο, μεγάλη σημασία είχε για μένα η σύντομη και σοφή αυτή φράση. Όσο σιχναίνα την άκουα, τόσο πιο δυνατά κσιπνύσε μέσα-μου η φράση αυτή το έστιμα τις παλικαρίας και τις επιμονές, τη μεγάλη θέληση „να επιμένο για κίνο που ζιτο“. Γιατι, μια και „όλα γίνοντε“ θα γίνει κ' εκείνο για το οποίο εγώ θα προσπαθούσα.

Όλο και νέον κόσμος κσακολυθούσαν ν'ανίγυνε μπροστά-μου τα βιβλία: προπάντων διοικονογραφιμένα περιοδικά: „Η πανκόσμια ικονογραφιμένη“ και η „ζογραφική επισκόπισι“. Η ικόνες-τους, που παρυσιάζανε τις πολιτίες, τους ανθρώπους και τα γεγονότα τις ζοις του εκωτερικού, όλο και περισσότερο πλατίνανε μπροστά-μου τον κόσμο, κ' εστηνόμυνα προς μεγάλονι αυτός απέραντος, γεμάτος από μεγάλες πράξεις.

Όλα ήτανε διαφορετικά, δεν έμιαζε το ένα με το άλλο, μα εγώ θαμπα ένιωθα πως ίνε όλα εμποτιζμένα από μια και την ίδια δύναμη — τη δημιουργική δύναμη του ανθρώπου. Και το έστιμά-μου, στο να όσο μεγαλύτερη προσοχή στις ανθρώπους και να τους εχτιμο περισσότερο, ολόένα και μεγαλύτερο.

Τάχασα κσιρλεχτικά όταν ίδα σε κάποιο περιοδικό το πορτρέτο του κσακωζμένου επιστίμονα Φαραντέι, διάβασα ακατάλιπτο για μένα άρθρο γι αυτόν και έμαθα απ'αυτό πως ο Φαραντέι ήταν άλοτες απλος εργάτης. Μου έφερε αυτό μεγάλο τράνταγμα σε ο μιάλο και μου φάνικε σαν παραμύθι.

„Πως μπορεί να γίνει ένα τέτιο — με αμφιβολία κσεφτόμυνα. — Παι να πι, μπορεί τότε να γίνει επιστίμοναίς και κανέναν απτους κσαφτιάδες. Κ'εγώ μπορο!“

Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Και άρχισα να ζιτίσο να μάθο, αν ίπύρχαν και κάποια άλι μεγάλα άνθρωποι, που στην αρχή ήταν εργάτες. Στα περιοδικά δε θρίκα κανένα. Κάποιος γνωστός-μου μαθητής του γυμνασίου, μου ίπε, πως πολλοί κσακωζμένοι άνθρωποι στην αρχή ήταν εργάτες και με ονόμασε και μερικους και κοντα στις άλλους — το Στέφενσον· μα εγώ δεν τον πίστεψα.

Όσο διάβαζα, τόσο περισσότερο τα βιβλία με πλίσιαζαν με τον κόσμο, τόσο πιο φοτινι και κσιμαντική με παρυσιαζόταν η ζοι. Εβλεπα, πως ίπάρχουν άνθρωποι, που ζύνε χιρότερα και δυσκολότερα από μένα, και αυτό κάμποσο με παριγιούσε, χωρίς να με κσιμφιλίσει θέβεια με τη γίρο-μου ελαινι ζοι. Εβλεπα ακόμα πως ίπάρχουν άνθρωποι που κατορθόνυνε να ζύνε γιορτάσιμα και εφχάριστα, μα έτσι δεν μπορούσε να ζι κανέναν από κίνους, που ίτανε γίρο-μου.

Σιχνα έκλεα διαβάζοντας, — τόσο όμορφα διηγόντανε για τους ανθρώπους που για μένα γινόντανε ολόένα πιο αγαπιμένοι και πιο δικί-μου. Και, πεδίεγώ, καταβασανίζμένο απτι θαρία δύλια καταφρονιμένο και ίβριζμένο, έδινα στον εαφτό-μου την πανηγυρική υπόσχεσι να βοιθο τους ανθρώπους, τίμια να τους εκσιπιρετο, όταν θα μεγαλώσο.

Σαμπος κάποια θαμάσια πολλία παραμύθιον, τα βιβλία, μου τραγυδούσαν και μου λέγανε, όπως στη φιλακή το φιλακίζμένο, πως ο πλύσια και πολίμορφι ίνε η ζοι, πως ο τολμυρος ίνε ο άνθρωπος ζιτόντας το καλό και το όμορφο. Και όσο προχορούσα στη μελέτη, τόσο περισσότερο γέμιζε η καρδιά-μου γιγα και τόλμη. Αρχίζα να έχω περισσότερη εμπιστοσίνη στον εαφτό-μου, πιο φρόνιμα να εργάζυμε και να δίνο λιγότερη προσοχή στις αναρίθμιτες αδικίες τις ζοις.

Κάθε βιβλίο ήταν και απ'όνα κσαλοπάτι, που αναθένοντάς-το, όλο και προχορούσα απτο ζόο στον άνθρωπο, στην αντίλιψη για την καλύτερη ζοι και στη δίψα τις ζοις αυτές. Επιφορτιζμένος από κίνα, που διάβαζα και εστηνόμενος τον εαφτό-μου δοχίο, γεμάτο ως τα χίλι απτι ζοογόνα ύροσια, πίγενα στις ντε.τείκους τους κσαφτιάδες και τους διγύμενα διάφορες ιστορίες.

Η διγίσι-μου του εφχαριστούσε.

Κατόρθωνα κάποτε — όχι σιχνα βέβεια — να κάνω τους χορικούς τις Βλαδιμιρας να μ'άκονε με μεγάλη προσοχή, και πολλές φορές τους έκανα να ενθυσιάζοντε και να κλένε ακόμα. Η κσινκίνισες αυτές μου έδιχναν πως μεγάλη και ζοντανι δύναμη έχει το βιβλίο.

Ο Βασίλεις Ριπακοφ, εκιθροπος νέος παλικαρας, πυ αγαπούσε ριοπιλα να σπρόχνη με τον όμο-τυ τυς ανθρόπους έτσι, πυ πετιόντανε ενίνι μακριά-τυ σαν τόπια, το εκιθροπο αφτο παλικάρι, με τράβηκε μια φορα σε μια κόχι πίσο απτο στάβλο κε με πρότινε:

— Αλέκσι, μάθε-μυ να διαβάζο· για τον κόπο-συ θα πλεροθις. Δε μυ μαθένις—θα σε χτιπίσο ενόσο ζο.

Φοβίθικα κι άρχικα να τυ μαθένο, στιν αρχι με κάπιο φόβο, μα με τον κερο πέρα θάρος κι δουλια πίγενε καλα. Μια φορα ίστερα απο κάμποσεσ εβδομάδεσ με προσκάλεσε ο Ριπακοφ κοντά-τυ κε βγάζοντας απτο καπέλο-τυ ένα κομάτι τσαλακομένο χαρτι μυρμούρισε με κάπια ταραχι:

— Κίτα, το κσεχόλικα απτο φράχτι, τί γράφι;

Στάσυ — „τυλιέτε σπιτι“ — ροστα; Διπον τυλιέτε;

— Σοσια.

Αγριεμένα ο Ριπακοφ άνικσε τα μάτια, το μέτοπό-τυ σκεπάστηκε απο ιδρο, ριοπιλα μυ έπιασε απτον όμο κε τραντάζοντάς-με, μυ ίπε ριγα:

— Κατασθβένις — κιτάζο στο φράχτι κε ράμποσ κάπιοσ να μυ πσιθίρισε: „τυλιέτε σπιτι“. Αλιθια, ράμποσ κάπιοσ να με πσιθίρισε. Ακουσε Αλέκσι, δε συ φένετε ποσ έμαθα να διαβάζο — ε;

— Διάβασε λιπον παρακάτο.

Ανικσε με τι μίτι-τυ το χαρτι κε ριλάβισε:

— Δίπατο — ροστα, — πέτρινο...

Στι μύρι-τυ απλόθικε πλατι χαμόγελο, κόνισε το κεφάλι, ελαστίμισε κε χαμόγελόντασ άρχικε προσεχτικα να διπλόνη το χαρτι.

— Θα το φιλάκσο για ενθίμιο — ίνε το πρότο... Καταλαθένις;...Σάμποσ κάπιοσ με πσιθίρισε... περιέργο, αδελφέ-μυ, περιέργο.

Γέλασα με όλι-μυ τιν καρδια, βλέποντασ τι μεγάλι-τυ χαρα, τιν αφελι, πξδικί-τυ ανιμπορια μπροστα στο μιστίριο πυ τυ αποκαλίφτικε, το μιστίριο με το οπίο έκανε δικί-τυ, μέσον τον μάθρον ριμαδιον, τιν κσένι κσέπει κε τα λόγια τυ κσένυ ανθρόπου.

Μπορούσα να ρασ διγιθο πολα για τιν ανάγνωσι τον βιβλίον — το ριγιθζόμενο για μας, μα στιν πραγματικóτητα μιστιριόδικο προτ:έσο τις πνεματικισ επικινονίας τυ ανθρόπου με τα μεγαλίτερα πνέματα όλον τον εποχον κε όλον τον λαον — να ρασ διγιθο για το προτ:έσο τις ανάγνωσισ πυ κσαφνικα κάποτε φοτίζει στον άθροπο τι ριμασία τις ζοισ κε τι θέσι τυ ίδιυ ρτι ζοι: γνορίζο πολα τέτια ακσιοθάμαστα φενόμενα.

Δεν μπορο να μι ρασ διγιθο εν' απαφτα τα γεγονότα.

Ζύσα στο Αρζαμασ ιπο τιν επίβλεπει τις αστινομίας. Ο γίτονας-μυ ιπάλιλοσ ανότεροσ τυ ζέμετθο, με μισύσε σε τόσο βαθμο, πυ ακόμα κε τιν ιπιρέτριά-τυ απαγόρεβε να κυθεντιάζι τα βράδια στιν αβλόπορτα μαζί με τι μαγίριςά-μυ.

Βάζανε τον ακσιοματικο απ'εφθιάσ κάτω απτο παράθιρό-μυ, κ'εκίνοσ μ'αφέλια, χορισ καμια τριριμόνια, κίταζε στο παράθιρό-μυ, όταν το θεο ρύσε χριαζόμενο. Ολα αφτα φοθερίζανε τυς εργάτες, πυ κανένασ-τυς δεν τολμούσε ν'αρθι ρπιτι-μυ.

Μια φορα, ίτανε γιορτι, ίρθε κε με θρίκε ένας σταβρόχορμοσ, μένα μικρο μπόγο κάτω απ τιν αμασχάλι κε με πρότινε ναγοράσο ιποδύματα. Ιπα ποσ δεν χριάζουμε. Τότε ο στραβόχορμοσ, ιποπσιάρικα κιτάζοντασ στιν πόρτα τυ γιτονικυ δοματίυ, μυρμούρισε ριγα.

— Ιποδύματα — ίνε για να σκεπάσο τιν πραγματικι ετία, κίριε ριγγραφέα, ίρθα να ρασ παρακαλέσο — να μυ όξεσετε κανένα χρίσιμο βιβλίο.

Ι γνοστικί-τυ ματια δε μέκαγε ν'αμφιβάλο για τιν ιλιχρίνια τις επιθιμίας-τυ κε όλοσ διόλυ βεθεθθικα γιαφτιν, όταν στιν ερότισί-μυ — τί βιβλίο ίθελε, ο στραβόχορμοσ απάντισε ριλογιζόμενα κε διλα κιτάζοντασ όλο τον κερο γίρο-τυ.

— Κάτι για τυς νόμοσ τις ζοισ, διλαδι για τυς νόμοσ τυ κόζμυ. Δεν κσέρα αφτοσ τυς νόμοσ — ποσ να ζι κανένασ κε γενικα.

Το έδοκα ένα βιβλιάρκι του Ντρεΐφους „Ι φυσικι κε κινονικι εκσέλικις“ — το μοναδικο βιβλίο που ίχα για το ζίτιμα αφτο.

— Σας εφχαριστο πολι! — ίπε ο στραβόκορμος, με προσοχι κρίθοντας το βιβλίο στις πάντες τον υποδιμάτων-του... — Επιτρέψατε ν'αρθο να μιλήσο μαζί-σας, ίστερα αφου το διαβάσο... Μα τι φορα αφτι θαρθο κίπουρος, με την πρόφασι, πως έχο κάτι να κάνο στον κίπο, για να μι δόσο ιποπσιες. Κεσέρετε πως ι αστινομία σας επιτιρι κε γενικα — δεν πρέπει να ιποπσιαστι κ'εμένα.

Ίστερα απο πέντε μέρες ίρθε-πάλι μα τι φορα αφτι με άσπρι μπροστέλα, με πσα-λίδα κίπουρο, μ'ένα μάτσο χορταρόσκινα στα χέρια, Τα μάτια-του έλαμπαν απο χαρα, ιχιρι κε σταθερι ι φανί-του. Σκεδον με τα πρότα-του λόγια χτίπιζε την απαλάμι-του πάνω στο βιβλίο του Ντρεΐφους κε ίπε βιαστικα:

— Μπορο αποδο να κάνο τέτιο σιμπέραζμα: θεος — δεν ιπάρχι.

Δε μ'άρεσυν τέτια διαζμένα „σιμπεράζματα“ κε γιαφτο άρχικα με προσοχι να τον αροτο, πίες ίταν ι ετίες που τον φέρανε στο «σιμπέραζμα» αφτο.

— Για μένα αφτο ίνε το κριότερο! — με ζέσι μα ίσιχα ίπε. Σκέφτομε έτσι, όπος όλι ι όμύ-μου: αν ιπάρχι θεος κι όλα ιπάρχυνε σίμερα με τι θέλειςί-του, τότε πρέπει να ζόμε ίσιχα στις ανότερες προαπόφασες του θεου. Διάβασα παραπολα, τι θεικι — βιβλο, του Τίχωνα Ζατόνσκι τα έργα, το Χρισόστομο, τον Εφρεμ του Σύριου κι άλα πολα βιβλία. Μι εγο — ζιτο να μάθο: εφθίνομε εγο για τον εαφτό-μου κε για την όλι-μου τι ζοι, ίτε όχι; Κατα τι γραφι — όχι, όπος συ ιποδίκσανε κιεπιστίμες όλες — μιδεν. Ακόμα κ'ι ασ-τρονομία — φάλτσο, παραμίθι. Κε τα μαθηματικα ακόμα κι όλες γενικα ι επιστίμες. Εεις θέβεια με αφτα δε σιφονίτε για να ιποταχθίτε σάφτα που γράφουν ι γραφες.

— Οχι, — ίπα.

— Ε, τότε γιατι εγο να σιμφονο; Να, εσας επιδι δε σιμφονάτε σας στίλανε εδο ιπο-τιν επίβλεπσι τις αστινομίας. Οστε — εεις αποφασίζετε να επαναστατίτε ενάντια στην αγία γρα-φι, γιατι εγο έτσι το καταλαβένο, κάθε ασιμφονία — ιποχρεοτικα φέρνι ενάντια στην αγία γραφι. Απ'αφτιν όλι ι νόμι τις ιποταγισ, ενο ι νόμι τις λεφτεριας — απτιν επιστίμι, διλ. απτον ανθρόπινο νυ. Τόρα — παρακάτο: αν ιπάρχι θεος, τότε δεν έχο τίποτε να κάνο, μ'αν δεν ιπάρχι — ο ίδιος ίμε ιποχρεομένος να εφθίνομε για όλα, για όλι τι ζοι, για όλος τυς ανθρόπος! Θέλο ν'απαντίσο σίμφωνα με το παράδιγμα τον άγιον πατέρον, μι διαφορετικα — όχι με την ιποταγι αλα με την αντίστασι ενάντια στο καχο τις ζοις!

Κε κσανα χτιπόντας με την απαλάμι-του πάνω στο βιβλίο, πρόστεσε με ατράνταχτι πεπίθις:

— Κάθε ιποδίλοσι ίνε καχο πράμα γιατι δυναμόνι την καχία. Πιστέδο ε' αφτο, που λέγι το βιβλίο αφτο. Ίνε για μένα, όπος το μονοπάτι σε παρθένο δάσος. Το πέρα πια απόφασι — πρέπει να εφτινόμε για όλα.

Φιλικα κυβεντιάσαμε ος τα μεζάνιχτα κε καταπίστικα απτιν κυβέντα-μας προς το μικρο κε όχι τόσο σπουδέο βιβλιάρκι ίτανε το τελεφετόο χτίπιμα, που διεμόρφωσε τις επανα-στατικες έρεβνες τις επαναστατικισ πσιχισ σε χαρούμενι ιποταγι μπροστα στην ομορφια κε τι δίναμι-του.

Κε αλίθια ο φρόνιμος αφτος κε σιμπάθιτικός ανθροπος τίμια πολέμισε ενάντια στην καχία τις ζοις κε έπεσε θιμα τις καχιας αφτις στα 1907.

Ετσι λιπον τα βιβλία κε σε μένα, όπος στο σκίθροπο λεβέντι Ριπακοφ, μι πσιθίρι-ζαν για την άλι ζοι, την πιο ανθροπινί κε καλύτερι απο κίνιν που γνόρισα: έτσι λιπον, όπος στο στραβόκορμο τσανκάρι, τα βιβλια μι δίκσανε τι θέσι-μου ετι ζοι. Δίνοντας φτερα στην καρδια κε στο μυαλο, τα βιβλία με βοιθίζανε να σικοθο πσιλα απτα σάπια νερα του θάλ-του, όπου θα επνιγόμενα δίχος αφτα, μπερδεθόμενος στα χαμοκλάδια τις προετιχίας κε τις σαχλαμάρας. Ολο κε νέος οριζοντες ανίγοντας μπροστά-μου τα βιβλία μι έδιχναν πόσο μεγάλος κε όμορφος ίνε ο ανθροπος, όταν φροντιζι για το καλο: μι διγονταν πόσο πολι για το καλο προσπάθισε ο ανθροπος στον κόσμο κε πόσο του κόστισε το έργο-του αφτο.

Κε στην ψυχί-μου μεγάλωσε η προσοχή στο έργο του ανθρώπου, η αγάπη στο ανίσιχό-του πνέμα. Η ζοι μου γινότανε πιο έφκολι, πιο χαρούμενι, ίχε τότε για μένα μεγάλη σημασία.

Έτσι, όπως κε στο στραβόκορμο τσανκάρι, τα βιβλία αναθρέπκανε σε μένα το έστιμα τις προσωπικis εφθίνis για κάθε καχία που απαντιέτε στη ζοι.

Κε με τη βαθια πίστι στην αλήθια τον πεπιθίσεόν-μου λέγο σε όλους: αγαπάτε το βιβλίο, σας κάνι πιο έφκολι τη ζοι, βοιθα να αγαπάτε κε να εχτιμάτε τον άνθρωπο κε τον εαυτό-σας, δίνι φτερα στο νυ κε τιν καρδια με το έστιμα τις αγάπis στον κόσμο κε στον άνθρωπο.

ΕΡΩΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ.

1. Σε τί διαφέρει η παλια διδασκαλία απτι σημεριν;
 2. Πός υποδεχίτανε τον Αλέσσα στο σχολιο;
 3. Πιά ήταν η κινονικη ετία τις καταδίοκis του Περσκούφ στο σχολιο;
 4. Σίμερα μπορι να γίνι τέτια καταδίοκis στο σοβητικο σχολιο;
 5. Πιά ήταν η διαφορα εκίνον που ο Αλέσσας ίδε στη ζοι, απο κίνα που διάβασε στα βιβλία;
 6. Πιά οφέλιχ έφερε στο πεδι η ανάγνωσι τον βιβλίον;
 7. Πιά πολι ικα ζιτίματα έλισε το βιβλίο για τον αναγνόστι του Αρζαμας;
 8. Κρίνοντας απτο διίγμα αφτο βρέστε κατα πόσο στεκότανε κοντα στο μέρος του εργατον ο Γόρκι;
- Πάρτε μέρος στο λικβιτάριζμα τις αγραματοςίνis.

Μ. Γόρκι

ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΥΛΙ ΤΙΣ ΦΥΡΤΥΝΑΣ

Παν'απτα πλατια πελάγι
τ'αφριζμένα ο βοριας
μάθρα είνεφα μαζόνι.
Κε ανάμεσα στα νέφι
κε στη θάλασα πετάι
τις φυρτύνας το πυλι.
Ομο μ'αστροπελέχι
μάθρο, κάποτε ανκίζι
τους αφρους με τα φτερά-του,
κάποτε στα νέφι ορμάι
σα γοργόφ ερι ζαίτα.
Σκόζι αφτο—κι ακυντα νέφι
τι χαρα στην τολμιρι
του πυλιου κραβγι.
Στιν κραβγι αφτι η δίπσα
τις φυρτύνας κε τις μπόρας.
Στιν κραβγι αφτι ακύνε
κε τις δίναμις το πάθος
κε τη φλόγα του θιμου
κε τιν πίστι στον αγόνα.
Κε στενάζον μπρος στην μπόρα
κε απάνο απτα πελάγι

παραδέρνυνε η γλάρι,
έτιμι κε στον πιθμένα
να κριφτόνε απο τιν μπόρα.
Κε η κόλιμβι στενάζον,
δεν ίνε γι αφτους, δεν ίνε
του αγόνα η ιδονι.
Κι ο τρελος πινγκίνος κριβι
το χοντρο κορμι στα θράχια.
Το περίφανο μονάχα,
το πυλι τις τρικιμίας
φτερουγίζι τολμιρα
κε ελέφτερα απο πάνω
ετ'αφριζμένα τα νερα.
Σκιθροπα τα νέφι όλο,
σκιθροπα κε μαβριζμένα
κατεθένον στα πελάγι.
Κε τα χίματα χορέθον
τραγουδάνε κε πιδον
απσιλα, για ν'ανταμόνον
τ'ουρανου τ'αστροπελέκια.
Η θροντες αντιλαλόνε.
Στον αφρόνε τη μανία

νά, τα χιμάτα στενάζουν
πολεμόντας το θορία.
Ανκαλιάζι· νά! ο αέρας
τον χιμάτον τα κοπάδια
κε με φόρα τα πετάι
κι άγρια κάκια παν στα θράχια,
τους ζμαράγδινός-τους ίςκιους
χοματιάζοντας σε σκόνι.
Μοναχα με περιφάνια
το πυλι τι τρικιμίας
τις φτερώγες-τυ απλόνη,
οσαν μάδρω αστροπελέκι,
ζαιτια τριπα τα νέφι,
τον χιμάτον τον αφρο,
ιον πετάι με το φτερό-τυ.
Νά, σα δέμονας ζιγόνι —
ιπερίφανος κε μάδρος,
μάδρος δέμονας τις μπόρας —
κε γελάι κι αναστενάζι,
Νά, σα δέμονας ζιγόνι —
προπολυ αφτο ακύι,
για το κύραζμα ακύι.
Μα πιστέδι πως να κρίβουν,

πος τον ίλιο· να κρίβουν,
δεν μπορουν ποτες τα νέφι.
Ι αέριδες βυίζουν. . .
Ι θροντες κι αφτες μυν κρίζουν.
Κε αστράφτυν τον ζινέφον
τα κοπάδια, με γαλάζια
φλόγα, πάνο απτα πελάγι.
Καταπίνουν τα πελάγι
τις εχμες τον κεραβνον
κε στα βαθια-τους τις ζθίνουν.
Σάμπος φίδια απο φοτια
λάμπουν ι αντανακλάσις
τ'αστροπελεκιου πυ ζθίνουν
στα τρισκότινα νερα.
— Μπόρα! Γρίγορα θε ν'άρθι!
τ'άφοβο πυλι τις μπόρας
ιπερίφανο πετάι
μες'στα μάδρα αστροπελέκια
πάνο απο τα αφριζμένα
κε μενόμενα πελάγι.
Κε φονάζι ο προφίτις
τις μελύμενις τις νίκις:
— Βρόντα πιο δυνατα, μπόρα!

Ο ΓΟΡΚΙ ΓΙΑ ΤΟ ΛΕΝΙΝ

Κοντόχοντρος, ρομαλέος μ'ένα κρανίο σαν το Σοκράτι, με μάτια ενος πολι έκσιπνου ανδρόπου, πυ τα βλέπουν όλα, έπερνε κάπου-κάπου μια παράκσεινι, λίγο κομικι κορμοστασια· έριχνε πίσο το κεφάλι, τ'όγερνε στον όμο κ'έχονε τα δάχτυλα στις αμασχάλες κάτω απτο γιλέκο. Ι πόζα αφτι ίχε κάτι θαμαστα αγαπιτο κε κομικο, κε σε τέτιες στιγμες έλαμπε απο χαρα, — ένας μεγάλος γιος τυ καταραμένου-μας αφτου κόζμου, ένας ιπέροχος άνθρωπος, πυ πρέπει να γίνι θίμα τις εχθρότητας κε τυ μίσου για να πραγματοποιίσι το έργο τις αγάπις κε τις ομορφιας.

Ι κίνιζές-τυ ήταν αλαφριες, επιτίδιες, σπάνιες· μα ι δυνατές-τυ χιρονομίες εναρμονιζόντανε απόλιτα με τιν κυβέντα-τυ, πυ κι αφτι πάντα ικονομούσε τα λόγια, μα ήταν ιπερπλυτι σε σκέψεις.

Κε στο λίγο μονχολικο ζμιλεμένο πρόσοπό-τυ φλόγιζαι κε σπινθιροβολύσαν τα διαπεραστικα μάτια ενος κινιγυ, π'ακύραστα κινιγάι τιν πσεφτια κε τιν αθλιότιτα της ζοις, μισόκλιστα, ιρονικα χαμογελόντας ι αστράφτοντας γεμάτα αστροπελέκια. Ι λάμπσι αφτι το ματιον κάνι τιν ομιλία-τυ ακόμα πιο φλογερι κε κζαστερι. Πολες φορες λες κε πσιθίριζε ι αδάμαστι ενέργια τυ πνέβματός-τυ, λες κ'επετύσαν σπιθες τα μάτια αφτα. Τα λόγια-τυ σα να κέγανε στον αγέρα μεστομένα απτιν ενέργια αφτι. Ι κυβέντα-τυ προκαλύσε πάντα μια φισιολογικι έστισι μιας αναμφίζβητις αλίθιας.

Βιογραφικές σημειώσεις

Το πραγματικό επίθετό-του ίνε Πριτθόροφ. Δχμ. Μπέτνι ίνε το φιλογολικό-το πσεφ-θόνιμο. Τα πεδικά-του χρόνικ τα έζισε στο χοριο Γυπόφκα, πυ βρίςκετε στην περιφέρια τις Χερζόνας. Ο πατέρα-του καταγότανε απο χορικός. Τα γράματα έμαθε στο σχολιο του χοριού-του. Αργότερα κατόρθωσε νάμπι στη στρατιοτικο-ιατρικη σχολι του Κίεβυ κι απο κι — στο πανεπιστίμιο του Πετρογρατ.

Στα 1910 γίνεται μέλος του σοσιαλ-δημοκρατικου εργατικου κόματος, δημοσιέβι πύματα στις παράνομες εοιμερίδες. Το πρώτο απ'αφτα τα πύματα φέρι τον τίτλο „Για το Δχμιανο τον Μπέτνι—το θλαβερο μυζζίκο“.

Απο τότε έγραψε πάρα πολυς μύθος κε πύματα σχετικα με την ιστορία τις εργατοαγροτικισ επαναστατικισ κίνιςις κε προπάντων σχετικα με την ιστορία τις Οχτοβριανισ επανάστασις. Στα 1923 σύμφωνα με την απόφασι το Ρεβοενζοβετ (Επαναστατικο-πολεμικυ συμβυλίυ) βραβέριτικε με το πχράσιμο τις Κόκινις Σιμέας για τις επαναστατικο-πολεμικέ-του ιπιρεσίες.

Νά τι έγραφε στο ντοκόμεντο, πυ του πληροφορούσε η ΠΚΕΕ για τι βραβέρισι-του με το παράσιμο τις Κόκινις σιμέας: „Τα έργα-ζας — απλα κε καταλιπτα στον

καθένα, μα κε γι αφτα ζε αφάνταστο βαθμο δινατα, — ανάπσανε τι φοτια την επαναστατικη στις καρδιεσ τον εργαζόμενον κε στερέοσαν το ιθικό-τους στις δύσκολεσ στιγμεσ του αγόνα“. Στο γράμα-τους προς τον Μπέτνι η σινεργάτες τις „Πράβτας“ γράφανε: Αφτος — ο Δαμιαν Μπέτνι — ίνε η ζοντανι απόδικσι πυ ο λόγος ίνε ασίνχριτι δύναμι, πυ όχι μιονάχα κινι τις μάζεσ, μα κε τις ανατρέφι“.

Δ. Μπέτνι

Ι ΣΤΑΣΙ ΤΟΝ ΠΙΝΕΚΟΝ

Ι. Παράδιγμα — μάθιμα τρανο
Εμπρος γινέκεσ — να ζας δο!

Αφτα, πυ τόρα θα ζας πο,
στο Γυμνοχόρι το χοριο
γενίκανε στα ίκος τρία
κε, Αινικόλασ η ετία.
Ετιμαζόταν να γιορτάσι,
ανίμερα τ' Αινικόλι,
το Γυμνοχόρι να γιορτάσι
τιν πιο μεγάλι του γιορτι.
Κ η Πελαγία τ Αναστάσι
— άγραφτι νόμι, σεβαστι —
για το μεγάλο το γιορτάσι
ετιμαζότανε κι αφτι.
Σε διο πελόρια καζάνια
το θίο έβραζε ποτο,

— τι σαμαγόνκα, τι λαοπλάνα —
για το τσιμπύσι το τρανο.
Να πύνε η ορθόδοκσι κε να τα χάζουν
κε το θεό-τους να δοκσάνουν.
Στ' αφτια βούζουν η καρμπάνεσ,
— τις άγιασ γιορτισ παραμονι —
πσαλμι στην εκλίσι, με άνιεσ,
στις Πελαγίασ θράζι το ραχι.
Καθένας τρέχι το θεό-του να δοκσάσι,
τρέχυν τα πλίθια κοπαδιεσ.
Κε τρισ παπάδεσ μπροσ στο ικονοστάσι
του κόζμο κσεκυφένυνε με τις φονεσ.
Τις πολιπρόσοπεσ ικόνεσ τις θιμιάζουν,
πυ το λαο κατάματα κιτάζυν,
με ζιμίνα, με λιθάνι μπόλιχο.
Αχ! τι μεθίσι άβριο, κολοκοτρόνικο.

2.

Τ' αριστερα γεμίσανε στασιδία
γινέκες πλίθια.

Στο χρίο πάτομα ι θια Παλάσα
σταβροκοπιέτε, δέρνι τα στίθια.

Με ματια στέκι νεκρομένι
δίπλα, ι θια ι Μελπομένι
όλο κε κάνι το σταβρό-τις,
σκοτινος άδισ το μιαλό-τις,
μάβρες ι σκέπρες-τις, πικρες.

Αίπλα ι άλες σκεφτικες:
νικοχιρες, μεσόκοπες, νιφάδια,
προπάντον αφτες, πυ τα σιμάδια
τω κσίλυ δεν έζθισε ι μέρα,
διλα με φόβο κιτάνε πέρα
τους άντρες-τους στ' αντικρινα,
κξέρυν γιατι, με πιο μαγία
καταπιάνετε ι Πελαγία
με τ Αινικόλα τιν εβλογία.

Τους περιμένι κάτι το φρικόδιχο!
— Αχ, τί μεθίσι άβριο κολοκοτρόνικο.

3.

— Φτερα κε φίλα το παν θα γίνι,
στενάζι, κλει ι θια Ιρινι.

— „Φτερα κε φίλα“ — στενάζ' ι Ιυστίνα,

— «Φτερα κε φίλα» — ι θια Χριστίνα.

— «Φτερα κε φίλα αλίμονό-μας,
αχ τί θα γένι μες στο χοριό-μας
απτο μεθίσι, άβριο πάλι!»

διλα ι μια λέγι στιν άλι.

«Θα σκοτοθύνε, θάρθουν στα χέρια,
θα χτιπιθύνε με τα μαχέρια».

— «Αχ! κε στο σπιτι τί θα γένι!

Ος πότε αδέρφια, αφτι ι ζοι!

Απτο καχο γα λιτροθύμε
πρέπι επιτέλος να σκεφτόμε!»

Ενεπσε ι Ανα στι Μαρία

κε ι Μαρία στι Σοφία

κε ι Σοφία στι Χρισάνα

κι αφτι στι δίπλα-τις Ροκζάνα

κε ι Ροκζάνα ένεπσε στι Γόνι;

„Αργα, στις Δέσπος το αλόνι

να μαζεφτόνε μιστικα,

ι άντρες να μι πάρυν μιρυδια.

4.

Κι στις Δέσπος το αλόνι
ι γινέκες μαζομένες:

ριτορέδι ι Αλεκςάντρα

— μια απτις πολι ολίγες
στο χοριο γραματιζμένες —
για το μέθισό-τις άντρα.

„Μεθιζμένος κάθε θράδι στο καλίδι-μας θάρθι,
πύ ι γινέκα να τολμίσι κάτι να τυ πι!

Τις γροθιες αφτος θα σφίξει κε απάνο-μυ
θ' όρμίσι,

τιν κακόμυρι εμένα, πιος θα με ιπερασπίσι;

Απο λόγια ο μέθισος δεν πέρνι,

κι άβριο πάλι το ίδιο θα γένι!

Μα ακύστε τι έχο αναγνόσι,

ι γινέκες αλυ βάλανε γνόσι.

Τα χρόνια περάσαν τα παλια

πυ ι γινέκα μπρος τον άντρα — τσιμυδια

Σιντρίμια τόρα τις γινέκας ο ζιγος.

Να το μάθουνε πρέπι κε ι άντρες-μας-κερος!

Για να μι γίνι άβριο το ίδιο πανηγίρι

για τ' Αινικόλι το χατίρι,

μεθίσια, κσίλο, ματοκίλιζμα,

τ ακυλοθο προτίνο' γο το πσίφιζμα . . .

Πιό πσίφιζμα; Μιν τρέχετε μπροστα . . .
όλα θε να τα πο με τι σιρα.

5.

Στιν εκκλησία μεγάλι λιτουργία,

μεγάλι, πανηγυρικι!

— Βοίθισέ-μας, άγιε πατέρα,

προσέφχοντ' ι χριστιανι.

Γεμάτα τον αντρόνε τα στασιδία,

μα άδια τ αριστερα.

— Θα τις κρατίσαν τις γινέκες σπιτι,

ι φασαρίες, τα πεδια —

Καπνος στιν εκκλησία το λιβάνι,

λάμπυνε, τρεμοζίνουν τα κερια:

Σταβροκοπιέντε ι πιστι κε τρέχουν

τα σάλια-τους . . . οζμίζοντε ρακια.

Κι ο παπα Γιάνι; απο τ' άγιο θίμα

με όλι τι φονί-τυ, τι χοντρι,

(βυθι ι διο σιντρόρι-τυ κοντά-τυ).

„Αγαπάτε αλίλως αδελφίμι . . .“

„Πατέρα, ιον κε άγιον πνέβμα

τριάδα ομοϋσιον κε αδιέρετον“

πσάλυν ι πσάλτες κι ο ιερέας:

„Τας θίρας τας θι . . . σοφία ορθι! . . .“

Στεναγμι άκσαφνα κι ο ιερέας

στι μέσι έμινε με το «ορθι».

Απο τον άμβωνα έσχυκιε κάπιος

— „Αδέρφια, πάι το ρακι! . . .“

Το χίσαν όλο στο ποτάμι!“. . . .

— „Αλίμονό-μας σιφορα!“

— Πάι, δεν έμινε ύτε δράμι!

— Πάμε, υρλιάζουν αγριεμένα
στα μόντρα να τις δόσουμε γερα.

— Τις Αλεξάντρας, ένα ένα
να τις μετράμε τα πλεθρα.

Όλος τυς έπιασε τρομάρα,
να ζόσουν τρέχουν τε ρακια.

Τρέχι ο επίτροπος ο Γιάνις
κσεχνόντας στο πανκάρι τα λεφτα.

Κι ο πρόεδρος τυ ζελζοβετ κ εκίνος
απτο θιμό τυ ζαν τρελος.

— Τα θιλικα τα θα τ' αρεστάρο όλα
κε θα τα δίξο γο... το ποζ...

Κε σπρόχυννε κε σπρόχυντε κε τρέχουν
απτο ναο ολόικα στον ποταμο.

Με το καπέλο άλι τρέχουν
κι άλι κσεχάσανε κι αφο.

Κι ο επιστάτις με τυ άγιυ τιν ικόνα
τρέχι κι αφοτος.

Στον τόπο τυ ενκλιμάτυ θλαστιμόντας
τον αντρον τρέχι ο λαοσ.

Δεν μίναν πίσο κ ι παπάδες,
θαρθάτα άλογα κ ι τρις,

με τάμφια, πυ δεν πρόχαναν να θιάλυν
στο ποτάμι τρέξανε κ ι τρις.

6.

Δεπτος αγνος απάνο απτο ποτάμι
κε τα καζάνια άδια κε χριζιμένα
τιράνε ι χοριάτες αγριεμένα

απτο ρακι δεν έμινε, οιμε, κε δράμι.

Ο παπα Γιάνις κσιβ. στο καζάνι.

κολνα τα χίλιτ, ίσοσ κάπιο θάμα

ο άγιοσ... μα άδικα τον κόπο χάνι.

Αδικα πάι κε τυ επίτροπυ το τάμα.

7.

Φονάξανε, εσχόξανε, θλαστίμισαν
κε κυραζμένοι απτον πόνο τον τρανο,
θρεγμένες γάτες στις αθλέσ-τυς γίρισαν.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Ενάντια σε πιο κακο προσκαλι ο Μπέτνι σε αγόνα τις γινέκες;
2. Γιατί αποφασίσαν ι γινέκες να καταστρέψουν τι ζαμογόνα;
3. Με πιές ικόνας κ'έκφρασεσ απικονίζι ο Μπέ νι το κακο τυ μεθισιυ;
4. Πιό άλο ναρκοτικο για το λαο, („ίδοσ πνεματικυ ναρκοτικυ“ όποσ το ονόμασε Λένιν) μας παρυσιάζι ο πιτις στο πύμα αφο;
5. Πός μας παρυσιάζι τυς παπάδες κε τυς προσεφχόμενυς;

— Γιορτί ιν'αφτι, δίχοσ ρακι κε πιτο;

Πλίξι ανιπόφορι... Κερι κακι....

Ιμέρα ατέλιοτι... κυραστικι.

Μίτε μαλόματα, μίτε μεθίσια!

Νοθρα γαβγίζυν τα κσιλια,

κε στις αβλεσ μον' πεδακίσια

ακούντε κσεφονιτα.

Φεβγάτες ι γινέκες στο κσολιο,

για το ρακι, πυ χίσανε στον ποταμο,

αφίκαν έριμα τα κσιτία, τις αβλεσ

— Τρομάξαν τον αντρον-τυς τις κσιλιεσ.

Μα νά, σε λίγο ι μανία

τον χορικον παθένι αθαρία.

Πολον το μιαλο αρχίζι

ο ήλιοσ να το φοτίζι.

— Στις Πελαγίασ έπρεπε να κσιςυμε φρυρο!

— Γινέκες-δα... Καχύργμα δε θλέπο γο.

— Οτι κι αν πίτε το μεθίσι —

ερίμοσι καταστροφι.

— Το μεθίσι να αγαπίσι

καρδια ανθρόπυ δεν μπορι.

— Τι γινέκα-μυ εγο ν' αδικί ο;

Ποτεσ, ποτεσ...

— Τάχασα μίποσ για να κσιλίσο...

— Για κάκια δεν το κάνανε αφετεσ.

8.

Μόλις άρχισ' ι νίχτα απτο λόνκο νάβγι,
στο κσολιό-μασ τιν πόρτα αντιπρόσοπι νά, τα
πεδια.

Με τιν ίδια όλα οπλιζιμένα φονι:

— Μάμαι μάμα πσελίζι ι Τίνα, στο κσιτί κεροσ..

— Μάμα, μάμα, ο πάπασ δεν ίνε κακοσ....

— Μάμα, μάμα, φονάζι ι Νίχι

κ ι γινέκες ολόχαρεσ τρέχουν,

— τα πεδιά-τυς κσι μέσι τα έχυν —

φτερομένες απτιν πρότι-τυς νίχι.

Παράδιγμα — μάθιμα τρανό!

Εμπροσ γινέκες, να ζασ δο!

(Ελέφτερι μετάφρασι).

Ο ΚΛΙΔΥΧΟΣ

Μονότονος, σιρτος κε θλιβερός ίχος ακύστηκε μακρια απτα βάθια τις σιδεροδρομικis γραμis· θάστακε κάμποςο κερo κ'έξβισε ίστερα, λες κε πάγωσε στον κρίο αέρα. Ακουσε τον ίχο ο Ιβαν κε στi στιγμι πετάχτικε απτιν παράνκα, άρπακε το φανάρι, το τρομπόνι κ'έτρεκε μ'όλι τι δίνιμί-τυ πίσo απτο σταθμο στο κόκινο αστεράκι, πυ φότηζε μακρια μες στi χιονάτι ασπράδα τυ έριμου κάμπυ. Μακρινι ι απόστασι. Μα νά, έφτασε επιτέλος. Άρπακε το μοχλο, τον επέισε με το πόδι-τυ τόσο δινατα πυ σοριάστηκε χάμυ. Ο ριμος έτρικσε, σίκοσε τις ράγιες κε με κρότο τι μετακίνισε στον άλο δρόμο. Κάτι ακαθόριστο κε χοντροκαμομένο μάθριζε απο μακρια, πυ άρχικε να μεγαλόνι ίστερα κι όλο να μακρένι, λες κε ζερνότανε απο κάπυ· λάμπανε τόρα διο πίρινα μάτια κε πιο καθαρα κε διαπεραστικα ακούτανε ι σιρίνα τις λοκομοτίβας. Ο αχος πυ έβγαζε ι σιρίνα γέμιζε τον παγομένο αέρα κε νόμιζε κανis π s τελιομο δεν ίχε. Νά, τόρα φένετε κε το τρένο να φιδοςέρνετε, να κυδαριάζετε. Ι ράγες τρίζον κάτω απτο ασίκοτο θάρος πυ τις πιέζι κι ο αχος πιο ανιπόφορα σκόζι τ'αφτια. Μα στο τέλος σφίρικσε τρις φορες κομένα, ζίντομα κε ζιόπισε. Εβαλε το τρομπόνι ο Ιβαν στα χίλια, το έδοσε ιδιέτερο μορφαζμο, φίσικσε κε κόκινος σαν έμα άρχικε να σαλπίζι. Κε σαν απάντισι στον αχο, πυ κιλιέτο κε με θόριβο έτρεχε στο βάθος, ακύστηκε άλος λιγνος κε παραπονιαρίκος, τυ τρομπονιου, πυ έκανε τιν καρδια να τρέμι κε να σπαρταρα. Κι απλονότανε ο αχος αφτος δίχος ελπίδα, όλο κε με τον ίδιο σκοπο, στον έριμο κάμπο.

Φενότανε σαν να έλεγε ο παραπονιαρίκος αφτος αχος τυ τρομπονι : όλο το ίδιο, τυ κάκυ ι θία· μπροστά-συ ι ίδιι σταθμι απτις εκατοντάδες εκίνες πυ αφικες, τα ίδια χτίρια, το ίδιο κωδόνι, ι ίδια πλατφόρμα, ο ίδιος σταθμάρχι:, ι ιπάλιλι, ι ίδιες ράγες· το ίδιο παράπονο κε δο, ι ίδια πλίξι· καθένας ίνε πιαζμένος με τι δυλιά-τυ, με τις σκέπες-τυ, καθένας περιμένι πότε ν'άρθι ι στιγμι να πάι να γιορτάσι με τιν ικογένιά-τυ κε κανένas δε σκέφτετε γι αφτους πυ κσεπαγιάζυνε στις πλατείτες τον θαγονιον κ'επισταμένα κσετάζυνε στα βάθια απτιν πλατείτσα τις λοκομοτίβας, πυ όλο κε βυίζι. Μα ίστερα το τρομπόνι σάμπος να μετάνιοσε κε έφθιμα κε ζίντομα σάλπινκε τρις φορες τυ... τυ-τυ... , πυ π'άι να πι πος αν κε ίνε πλίξι κε στενοχόρια· μα μ'όλα τάγτα μπορι κανένas να κατεβι στο σταθμο, να πιι ένα ποτιράκι βότκα, πέρνοντας μεζε κομάτι θρίσας, να ζεσταβι, να τα πι με τυς ιπάλιλος, κε ίστερα... κσανα δρόμο. Τέτια ι ζοι: δυλια, δυλια απο μέρα σε μέρα, εβδομάδες, μίνες, χρόνια ολάκερα, πυ σε κάνι να κσεχνας κε να μιν κσέρις τί ίνε ανάπαψι κε μονάχα ι γιορτες μιάζυνε με το φτάσιμό τυ τρένου σε κάπιο απόκεντρο σταθμο, όταν δίνετε διαταγι να γιρίσις το τρένο στον τρίτο εφεδρικο δρόμο. Κ' ι λοκομοτίδα άκουσε τα λόγια τυ τρομπονιου. Μα να! Εφτασε πια στin κλιδαρια. Μυγκρίζι κε κσεφισιέτε κι ο ατμος τις ανάσας-τις με θόριβο θγένοντας απτα ρυθύνια-τις, απλόνετε απτις διο πάντες τις κάτασπρις, μα παγομένις σιοπιλις γις. Αρχίζι τόρα να σταματα τιν κίνισι-τις, τα βαγόνια κιλιέντε κε τα μπόφερα κροτυν. Ο Ιβαν πιέζι τον τροχο κε το τρένο αρχίζι να κιλιέτε στον άλο δρόμο. Δίπλα απτον κλιδύχο πέρασε ι ατμομιγανι, κατόπιν απο ένα ένα τα θαγόνια. Περνάνε ίκοσι, τριάντα. Με θόριβο κε κρότο κιλιέντε πλάγι-τυ. Πάνε. Κε φένετε πυ κε πυ κυκυλομένοι ανθρόπινι φιγούρα να γιρνα το φρένο. Ίτανε μεγάλο φορτιγο τρένο. Νά επιτέλος πέρασε κε το τηλεφτέο βαγόνι κε κίλιζε στο βάθος φωτίζοντας με το κόκινο φανάρι-τυ το γίρο σκοτάδι. Έτρεκε ο κλιδύχος για να φτάσι το τρένο για να το περάσι στin ακόλυθι εφεδρικι γραμι. Μα δίσκολο ίτανε να το φτάσι άνκε εκίνο πίγενε ολοένα κε πιο αργα. Λαχανιαζμένος ο Ιβαν κ'εσθανόμενος προς τα πόδια-τυ πια δεν τον ακύνε έτρεκε να πιαστι πίσo απτο τηλεφτέο θαγόνι. Μια διο φορες πιάστηκε απτο βαγόνι, μα δεν μπόρεσε να θασταχι, γιατι τα χέρια-τυ ίταν κsilιαζμένα απτο κρίο κε κόντεπσε μάλιστα να πέσι κάτω απτις ρόδες. Στο έλος κατόρθωσε

μίνι εκι ακίνιτα, δίχος ν'ανασάνι, κρατόντας τι γρεντια. Το τρένο με δρόμο πολι αργο πέρασε απτο σταθμο· πίσο έμινε τόρα ι πλατφόρμα.

Πίδισε ο κλιούχος απτο θαγόνι κ'έτρεκε στην παράγκα-τυ. Εκι ιπίρχε ι διακλάδοσι τον σιρμάτον-ριμον απτις διάφορες κλιδαριες τις γραμις.

„Δίναμι πυ τιν έχι ο διάολος,, ίπε κιτάζοντας το τρένο κε κυνόντας το κεφάλι. Μπίκε θιαστικα στην παράγκα. Εκι ολάκερος σορος μοχλι για τα ελατίρια τυ σεμαφόρου. Πίεσε ένα απ'αφτυς κε το τρένο πέρασε στην ακόλυθι γραμι πιο μακρια απτο σταθμο. Μετεκίνισε ίστερα το μοχλο στον κιριότ'τρο δρόμο, απ'ότυ έπρεπε να περάσι το ταχιδρομικο τρένο.

— Ε τόρα, μπορο να πάγο να καθαρίσο τι μάντρα τυ σταθμάρχι, — σκέφτικε κε διεφθίνθικε μέσον τυ σταθμου στην αβλι.

* **

— Για πό; τον αρότισε βλέποντάς-τον ο βοιθος τυ σταθμάρχι.

— Ο σταθμάρχις διάτακε . . . Τι μάντρα . . .

— Κε τιν πλατφόρμα πίοσ θα καθαρίσι;

— Μα, ο σταθμάρχις διάτακε

— Με τον κερο πρέπι να τα κάνις όλα· άβριο έχουμe γιορτι κε κίτα, στο σταθμο ν'άμπι κανις δεν μπορι, ι ακαθαρσιες στο γόνατο! Να σκυπίσις αμέσο!

— Στις διαταγές-σας!

Εκανε να φίγι ο βοιθος, μα σταμάτισε κε φόνακε:

— Κσίλα μιν κσεχνας να φέρις στην κατικία μυ· για διο μέρες ακυς, γιατι πίοσ διάολο κσέρι πυ μπορι να σας θρι κανένας μεθιζμένυς αφτες τις μέρες!

Εφιγε ο βοιθος. Πίρε τι σκύπα ο Ιβαν κι άρχισε να σκυπίζι τιν πλατφόρμα. Περιεργο πράμα, — μυρμύριζε — όλα πρέπι ει να τα κάνις. Κ'εκατον χέρια να έχις πύ να προκάνις;

— Ε, Ιβ! αν..

— Τί διατάζετε; — ίπε ο Ιβαν τρέχοντας στην πόρτα τις αποθήκις τον μπαγαζιον, όπου στεκότανε ο διεφθιντις τυ τμήματος.

— Πό χάθικες, πυ να σε πάρι ο διάολο. Γιορτι ακόμα δεν έχουμe κε ει απο τόρα άρχιςες το γλέντι; Στην πρότι θέσι ι λάμπες δεν ανάψανε ακόμι. Ι επιβάτες μαζέβοντε κ'εκι σκοτάδι, πυ το δάχτυλό-συ δε βλέπις. Δε θέλις να θυλέθις, πίγενε στο διάολο . . .

— Κσέχασα, Βασιλ Βασιλιτς . . . Ο Ιβαν Πετρόβιτς με διάτακε να σκυπίσο τιν πλατφόρμα κι ο κίριος σταθμάρχις τιν αγελάδα . . .

— Τιν πλατφόρμα, τιν πλατφόρμα. Με τον κερο πρέπι να γίνυν όλα. Εμπρος, ν'ανάψις τις λάμπες αμέσο.

— Στις διαταγές-σας.

Αφισε τι σκύπα ο Ιβαν κ'έτρεκε στην έδυσα τις πρότις θέσις ν'ανάψι τις λάμπες. Αρχισαν εκι πέρα να μαζέβοντε πια ι επιβάτες, κι ο Ιβαν στις φιγούρες-τυς, στα τρεκσίματα, στις κίνισές-τυς έβλεπε πως όλι-τυς περιμένανε ανιπόμονα τι γιορτι για να ισιχάσουν απτι θυλια κε τις σκυτύρες. Αναπσε τι λάμπα κ'έτρεκε να κσακολυθίσι το σκύπιζμα στην πλατφόρμα. Τελίωσε το σκύπιζμα κι απτο φόβο μίπας τονε στίλυν κάπυ αλυ, ί τον ανανκάζυν κάτι άλο να κάνι, έτρεκε στην κσιλαποθίχι. Κομένα κσίλα δεν ίσανε — έπρεπε να κόψι. Επρεπε να ειμασί για όλες τις θερμάστρες τυ σταθμου, για τις κατικίες τυ σταθμάρχι κε τυ βοιθύ-τυ. Αλίθια δεν ίταν υποχρεομένοσ να κόβι κσίλα γι αφτυς, αφυ εκίνι ίχανε ο καθένας τον ιπιρέτι-τυ, κι αφτος ίταν υποχρεομένοσ να προσέχι μονάχα τις κλιδαριες τις γραμις, μα μια κι ο διεφθιντις προστάζι, δεν μπορις να κάνις διαφορετικά. Κι ο Ιβαν κσακολυθίσε να κατεβάζι τον μπαλτα κε να πετα στην πάντα τα

χομένα κσίλα. Ο σορος τον κομένον κσίλον ολοένα κε μέγαλone. „Φτάνουν“ κκέφτικε κι άρχισε να δένη τα κσίλα σε μέγαλα δέματα για να γλιτόσι γριγορότερα απτο κυβάλεμα. Μα μόλις πήρε στη ράχι-τυ το πρώτο δέμα κατάλαβε πως πολι μέγαλο το έκανε. Τρικλίζοντας, κρατόντας τυς τίχους κε τις πόρτες προχορούσε καμπυριαζμένους κάτω απτο θάρι φορτίο, πυ έβαλε στη ράχι-τυ απάνο. Κε μόλα τάφτα να ρίξει κε λίγα κσίλα απτο δέμα δεν ήθελε. Ήθελε να τα κυβαλίσι γρίγορα, αν ήταν δυνατο σε μια φορα. Τέσερα δέματα κυβάλεσε στις θερμάστρες τυ σταθμου, έπρεπε ακόμα να φέρι στο σταθμάρχι κε τυ βοιδύ-τυ στο δέφτερο πάτομα, κι αφτι ήταν ι πιο βαρια δυλια. Τα γόνατά-τυ λιγίζανε, τα πόδια-τυ τρέμανε. Με έντασι τον δινάμεόν-τυ όλον, με επιμονι μεγάλη, αναθένοντας τιν κλίμακα σκολι-σκαλι, περίμενε σε κάθε στιγμή να κατρακίλιστι με το φορτίο-τυ ολάκερο. Επιτέλους έφτασε στο μαγίριο τυ σταθμάρχι κ'έριξε τα κσίλα.

— Γιατί έτσι αργας; Εκσετίας-συ το σφονκάριζμα δεν μπόρεσα να τελιόσο, — αντάμοσε τον Ίβαν ι μαγίρισα τυ βοιθου, γινέκα τυ καθγα, δίστροπι, με τι μίτι κόκινι κε πάντα «στα μπυρίνια-τις».

Ο Ίβαν θίμοσε:

— Έπρεπε περισσότερο να πεις για να τρέκσι καλύτερα ι γλώσα-συ. Τί; για ζένα έπρεπε να γίνο χιλια κομάτια; Πύ ίσυνα ο; τόρα;

— Αχ μέθισε! Αχ γορσύζι! Τρισκατάρατε! Στ'ανάθεμα! Δε θα επιτρέψο στην ακάθαρτι-συ μύρι να περάσι το κατόφλι τυ μαγίριου. Θα τα πο όλα τυ κίριυ . . . Κε έκανε πως διεφθίνετε στην κάμαρα.

Διλιάσε ο Ίβαν.

— Μακρίδα Σπιριδόνοβνα σιγνόμι. . . κσέρις εγο, έτσι να πύμε. . . μα πάντα σ'εχτιμύσα. . . Ίσος θέλις ν'αδιάσο το τάσι;

Κε μι περιμένοντας απάντισι πήρε το τάσι, βήικε κε τ'όχιζε στην οβλι. Ι Σπιριδόνοβνα μαλάκοσε.

— Τρέχα φέρε νερο.

Ο Ίβαν έφερε νερο.

— Τί; Να συ σπάσο κε τα δαδια για το σαμαθάρι; Τις γιορτες πιός θα τα σπάσι;

„Ιδιότροπι γινέκα, τί να τιν κάνις;“ κκεφτόντανε ο Ίβαν; σπάνοντας τα δαδια.

„Εδο απτ' αφεντικα δεν έχις ισιχία κε νά-συ κι αφτι! Κε δεν μπορις τίποτε να κάνις, πάι κε παραπονιέτε“!

Απομακρινόμενος κε μυρμουρίζοντας κάτω απτι μίτι-τυ ο Ίβαν „πος καταπατόνε τον άνθρωπο“ διεφθίνθηκε στη μάντρα, όπου στεκότανε ι αγελάδα τυ σταθμάρχι. Ι αγελάδα μαζόσε τιν τροφι-τις μελανχολικα κε με αδιαφερρία κίταζε τον Ίβαν.

— Ε ίδολοι — φόνακσε ο Ίβαν — γίρισε γρίγορα στην πάντα χορταροσάκυλο!

Κε καχιόμενος όπως ήτανε χτίπιζε με το σιδερένιο φτιάρι το ζόο. Ιπάκυο εκίνο μεταποπίστηκε, σικόνοντας το χτιπιμένο πωδάρι. Αρχιζε τι δυλια ο Ίβαν με σκληράδα, ρίχνοντας τιν κοπρια στην πάντα.

— Απο πύ τόσι κοπρια! Μόνο να τρώγι κε να λερώνι κσέρι. Τυλάχιστο ν'άδινε κι αρκετο γάλα, τυ κάκυ να μιν πίγενε το χόρτο! Κε να με χρισόνανε ποτές-μυ δε θα φιλαγα τέτιο ζο. Κι ο σταθμάρχις; . . . Σάμπος λίγο γάλα έχι στην αγορα! . . . Φτάνι να ίνε χρίματα. Οχι, να φιλάκσις τέτιο ζοο, πυ σε τόσα εκσοδα σε βάζι. Για κίτα πόσι κοπρια μάζοκσε. . .

Κε κσανα με' τιν ίδια κάκια χτίπιζε με το φτιάρι το αθόο ζόο, πυ δεν μπορόσε να κσέρι τιν ετία τυ θιμου κε τις ασπλαχνιάς-τυ κι όλο σιμαζεβότανε στον τίχο. Ο ιδρος ποτάμι έλυζε τον Ίβαν. Εςτανότανε μεγάλη κύρασι κε πως δε θα μπορέι πια να εργάζεστε κε έπρεπε να τελιόσι.

Επιτέλους ι κοπρια κάτω απτο ζόο καθαρίστηκε. Σπρόχνοντας διο φορες ακόμα τιν αγελάδα στον τίχο, έριξε ο Ίβαν το φτιάρι στη γονία κε βήικε στο σταθμο.

Πελόριο ταχυδρομικο τρένο με διο λοκομοτίβες βαρια κε με κρότο κιλιότανε πάνο στις ράγες. Κομάτια χιονιου κυβαριαζόντανε κάτο απ τυς τροχύς-τυς κι ο καπνος τύφες θγένοντας απτις καπνοδόχες τις λοκομοτίβας, σαν άσπρο τραπεζομάντιλο, απλονότανε μακρια. Ι οδιγι μπενοέβγεναν στα βαγόνια κε μαζέβανε τα ισιτιρία. Απο μπροστα ακύστηκε ι σιρίνα τις ατμομηχανις. Κατεβάζανε ι επιβάτες τα μπαύλα, τυς μπόγυς, δένανε τα προσκέφαλα. Τα φρένα με κρότο πιέζανε τυς τροχυς.

Μόλις ζίγωσε το τρένο ιτιν πλατφόρμα ο Ιβαν ζίμφονα με σιμίο τυ σταθιαρχι, έδοσε το πρότο κυδύνη — εδο πέρα διο λεφτα μονάχα σταματύσε το τρένο — έτρεκε στο βαγόνι τον αποσκεθον κι άρχισε να κατεβάζι τις αποσκεθες τον επιβατον πυ κατέβεναν εδο. Πετύσε κάτο τα μπαύλα, τις κάσετ, τα δέματα, ζιτόντας τυς χριαζόμενυς αριθμυς. Οταν κσεφορτοθίκανε ι αποσκεθες, ο Ιβαν τις έφερε μ'ένα καροτσάκι ιτιν αποθίκι.

— Ε, Ιβαν, διαολε πύ ίσε; Δός τα, δέφτερο, συ λένε.

Το μικρο κυδύνη ιχιρα κε καθαρα χτίπιζε διο φορες.

— Τρέχα φέρε τιν άδια τύτι.

Ο κλιδύχος πίρε τιν άδια κ'έτρεκε προς τιν ατμομηχανι, σπρόχνοντας το πλίθος. Πελόριο ήταν το τρένο κε έπρεπε κκεθον να το περάσι όλο ο Ιβαν. Προβάλοντας το κορμί-τυ ο μηχανοδιγο: απτιν πλατειίτσα πίρε απτο λαχανιάζοντα Ιβαν το χαρτι.

— Δος το τρίτο.

Νιόθοντας δυνατα τιν καρδιά-τυ να χτιπα, πετάχτικε ο Ιβαν κσανα στο κυδύνη κε χτίπιζε τρις φορες. Ακύστηκε τυ πρότο οδιγυ ι σφιρίχτρα, θιμομένα κι ανόρεχτα τις απάντικε ι ατμομηχανι, κε τ' τρένο, κιλόντας τυς τροχύς-τυ πάνο στις ράγες, άρχισε να προχορι. Με ανακύφισι ανάζανε ο Ιβαν. Μέρα παρίμερα επιστατι, κε κάθε φορα στις δέκα τι νίχτα τα ίδια όπος κε ζίμερα: γίνετε χίλια κομάτια φερτόνοντας τις αποσκεθες, τα ίδια όπος κε ζίμερα δίνι το πρότο, το δέφτερο, το τρίτο κυδύνη, παραδίνι τιν άδια στο μηχανοδιγο, ανίγι το σεμαφόρο, διλαδι κάθε φορα ίνε ανανακζόμενος να εχτελι όλες τις υποχρέοσες, πυ έπρεπε να τις κάνυν τυλάχιστο διο άνθροπι, κι αφτο σε διάστιμα ικοσιδιο χρόνια τόρα!

Το ριμάκσανε τα ικοσιδιο αφτα χρόνια! Τυ φενότανε πως ήταν κατάλιλος μονάχα να τρέχι σ'όλη-τυ τι ζοι ιτις κλιδαριες, τις σιδεροδρομικες γραμες, να δίνι σινιάλα, να χτιπα το κυδύνη, ν'ανάβι τις λάμπες. Ι δουλια αφτι τυ φενότανε έφκολι, κατάλιλι γι αφτον. Κε νόμιζε πως γι άλι δουλια δεν ήταν ικανος.

Ιχε ογτο πεδια κε έπερνε το όλο δεκαπέντε ρύπλια το μίνα. Γι αφτο όταν έτρεχε ιτις κλιδαριες, άναβε τα φανάρια, καθάριζε τι μάντρα τις αγελάδας, μια κκέπει πάντα τον κινιγύσε, δεν τον άφινε ίσιχο το ίδιο έστιμα: ο φόβος μίπος κάνι κάτι, „έτσι πυ να μιν τεριάζι“, κάπια παράλιπσι. Ικοσι διο χρόνια τόρα έκανε τιν ίδια δουλια κε δεν τυ ίρθε ποτες κκέπει, πως μπορύσε κε σε άλι δουλια να ίνε κατάλιλος. Δεν μπορύσε να φανταστι τον εαφτό-τυ μακρα απτο σταθμο, απτι σιδεροδρομικι γραμι, απτιν πλατφόρμα. Ιστερα απτιν αναχόρικι τυ τρένο τέλιονε ι επιστασία-τυ, κε τότε μονάχα μ'ένα βαθι στεναγμο ανακύφισις, έπεφτε απτα στίθια-τυ πέτρα βαρια, πυ τον πιέζε, ο φόβος μίπος κε γίνι τίποτε.

Ετσι ■ κε ζίμερα. Οταν πέρασε τιν πλατφόρμα το τρένο, ο Ιβαν δοκίμας κάπια ασινίθιστι αδυναμία, πυ τον κιρίεθε πάντα όσες φορες τέλιονε τιν επιστασία κε ζίνε χρονα εστανόμενος προς κάπιο βάρος μεγάλο έπεφτε απτυς όμυς-τυ, ζίκοσε το χέρι-τυ για να κάνι το σταβρό-τυ, μα δεν πρόκανε να φέρι στο πρόσπο-τυ το χέρι. . . έμινε στον αέρα λες παγομένο.

Κάπια φοβερι κέπσι τον άφισε σαν κεραβνόπλιχτο: κσέχασε να μεταθέσι το μοχλο τις κλιδαριας στον κριότερο δρόμο, ίστερα απτο πέραζμα τυ φορτιγυ τρένου, πίσο απτο οπίο τρέχι τόρα το ταχιδρομικο. Τον κριέπσε ο φόβος, ι απελπισία τις εφθίνις. Κσεσκύ-φοτος, με το πρόσωπο οχρο, έτρεκε εκι, όπου απομακρινόμενο έφενκε το κόκκινο φανάρι τυ γοργοπόδαρου τρένου.

Αργα. . . Νά, νά θάκυστι κσεκοφαντικός κρότος, κε θα πεταχτι στον υρανο, πάνο απτι γραμι, μέσα στο ανοιχτο νκρίζο σύροπο τις νίχτας, ο πελόριος μάθρος σκελετος τυ τρένου ακίνιτος κε κλάματα κε κσεφονιτα θα γεμίουν τιν παγερι χιμονιάτικι νίχτα.

Για να προλάβι ο Ιβαν το διςτίχιμα έτρεκε στο διπλανο δρόμο απ'όπου τι στιγμι εκίνι περνύσε ι λοκομοτίθα τις επιστασίας. Λαχανιάζοντας ρίχνστε πάνο στις ράγες πυ εκθαμποτικα τι φωτίζανε τα ανταθγαστικα φότα τις λοκομοτιθας. . .

Στα λίγα αφτα δεφτερόλεπτα παρυσιάστικε μπροστά-τυ, λες κε τυ φωτίσε κάπια με-γάλι λαμπσι, όλι-τυ ι ζοι πυ σίμερα τελίονε πια: ι επιστασία. . . ι πλατφόρμα. . . ι λάμπες. . . τα κσιλα. . . ι αγελάδα. . . ο πέτσκος με τυς γαλάζιυς πετινυς . . . τα κσανθα κεφαλάκια τον πεδιόν-τυ. . . ι μιρέα κλιδαρια! . . . Στι στιγμι αφτι τις απεράν-θροπις έντασις τον δινάμεόν-τυ άκσαφνα θιμίθικε μ'όλες τις λεπτομέριες, πος μετάθεσε τιν κλιδαρια στον κριότερο δρόμο. . . Θεέ-μυ! Τινιποχρέοσί-τυ τιν εκτέλεσε. Κε το τα-χιδρομικο τρένο δίχος κίντινο κανένα προχορι στον κίριο δρόμο. . .

Απελπιζμένα φόνακσε ο Ιβαν κε προσπάθικε με ιπεράνθροπι δίναμι να κιλιστι απτις ράγες, μα στο ίδιο δεφτερόλεπτο ι λοκομοτίθα έπεσε απάνο-τυ με όλο το θάρος τυ σί-δερυ, τυ ατσαλιυ, τυ πιρομένου-τις κάρβουνο κε. . . έκοπσε τιν αναπνοι-τυ.

Ακίνιτα ο Ιβαν εκίτο ανάμεσα στις ράγες με γιριζμένο στο πλάγι το κεφάλι, με θυλιαγμένα τα μάτια. Ο χαλκας τυ φαριου, πυ τον ίχε περαζμένο στο δεκσί-τυ χέρι, τυ κσέδαρε το δέρμα κε τυ τ'όρικε στον όμο σαν μανίκι ματομένο· το χέρι-τυ ίταν πεταμένο πίσο απτο κεφάλι-τυ κε τα πλεθρα τις αριστερις πάντας τυ χοθίκανε βαθια μέσα στο στίθος.

Ανάμεσα σ'εκίνυς, πυ μαζεφτίκανε στον τόπο τυ διςτιχίματος άρχικε σινκρατιμένι κε πονετικια ι κυβένια: αροτύσαν πός έγινε το διςτίχιμα, να μιν ίτανε μεθιζμένος ο μακαρίτις, φόνακσε ί όχι, πός πέρασε απο πάνο-τυ ι μηχανι. Κανένας δεν μπορύσε ν'α-παντίσι.

— Μονάχα, ένα παρατίρισα, — ίπε ο μηχανοδίγος σε μια ομάδα πυ τον περιτρίγι-ριζε, με αλαγμένι απτι σινκίνισι τι φονι — φωτιες κοντα στην κλιδαρια. Σκέφτικα — τόρα θα σταματίσο· μα μόλις θέλικα να γιρίσο τονε βλέπο όλον κι όλο κοντα στο φα άρι-κίριέ-μυ, τρώμακσα. . . κ'εκίνος άρχικε να φονάζι. . . κσοτίνιασαν τα μάτια-μυ, βλέπο πος κάτω απ τιν ατμομιανι ίνε άνθρωπος κε δεν μπορο να κάνο τίποτε. . .

Βύικε ο αέρας, σίκοσε τιν πιτυρίδα τυ ασπρυ χιονιυ κε τιν έρικε πάνο στις ζο-ντανυς κε στον πεθαμέ ο. Ολι σιοπίσανε. Απιλιτικα πάνο στην ατμομιανι κόχλαζε ο πιεζμένος ατμος. Πετάχτικε στην πλατείτσα ο μηχανοδίγος κε γίρικε κάπιο χερύλι: λι.α-ζμένα ο ατμος όρμικε τόρα προς τα κάτω, τιλίζοντας όλυς με θερμι ιγρασία. . .

— Στίλατε στο σταθμάρχι;

— Τόρα πίγανε. . .

— Ι καιμένι ι γινέκα-τυ τί θα απογίνι με τα οχτο ορφανα.

Απτο σταθμο φανίκανε φότα κε κσοτινες σιλυέτες ανθρώπον. Ιρθε ο σταθμάρχις. Η μαζομένοι τυ ανίκανε δρόμο. Πίρε το φανάρι απτον ιπάλιλο κε το κατέρθικε στο σόμα τυ μακαρίτι· στι στιγμι το φος τρεμοφóτιζε τα κσοτινα κε σοθρα πρόσωπα τον ανθρώπον πυ στεκόντανε στις ράγες, στις τραβέρσες κε έπεξε στο παραμορφόμενο πρόσωπο τυ σ'ο-τομένου κε στα ακίνιτα ασπράδια τον ζβιζμένον-τυ ματιον. Γίρικε στην πάντα ο σταθμάρ-χις κε διάτακσε να μεταφέρυν το κορμι σε άδιο βαγόνι.

Φέρανε πσαθι, σίκοσαν το κυφάρι πυ άρχικε να κσιλιάσι. Το ακίνιτο χέρι έπεσε κε κρεμότανε σαν άκλερο.

— Ινε ανάνκι. . . όλα. . . μυρμύρισε ζινκρατιμένα ένας, μι τολμώντας να τελιώσει τι φράσι-του.

— Νά εκι, — έδixε στο σκοτάδι ο θοιδος τυ σταθμάρχι.

Κάπιος απομακρίνθηκε με το φανάρι, έκαμε κάμπουσα βήματα καταμάκρος τις ράγιας, φάνικε απο μακρια προς έσκιπσε γε ε΄χουσε κάτι. Γίρικε κε με προσοχι έβαλε πάνο στο πσαθι τα κομένα πόδια τυ σκοτομ .

Φέρανε το κερμι κε τ'απιθόσανε ζένα άδιο θαγόφι, πυ στεκότανε μόνο-τυ στην άλι γραμι. Στο πρωτόκολο πυ ζιντάκσανε στον τόπο τυ διστιχίματος έγγραφε: „Στις τώσεσ τυ Νοέμβρι, στον τάδε σταθμο τις σιδεροδρομικι: γραμις, ι όρα μια τι νίχτα, απτιν ατμομιαχανι Αρ. 5, πυ γίρζε στο ντεπο, καταπατιθικε ο κλιδύχος, χορικος τυ νομου Ορλοφ, τυ δίμου Ντεμιάνοφσκι, τυ χοριου Υλίνο, Ιβαν Γερασίμου Μπελιπασοφ, εκσ ετίας δικίς-τυ απροσεχιάς“.

Προι, δέκα ι έρα. Το πλιθος ζεργιάνιζε πάνο στην πλατφόρμα. Περιμένανε το τρένο: πάρθικε πια τιλεγραφικι ίδιςι προς θύικε απτον παραπάνο σταθμο. Βγίκαν απτις έθουσεσ τυ σταθμου ι επιβάτες κε τοποθετιθίκανε με τυσ μπόγυς-τυσ, τα μπαύλα, τις βαλίτσεσ, τα καλόθια πάνο στην πλατφόρμα, κοντα στη γραμι, κιτάζοντας ολσένα πότε θα φανι το τρένο . . . Ι ζζαντάρμι, κυδυνίζοντας τα σπιρόνια προσεχτικα κε ιποπειάρικα κιτάζανε γίρο. Παραμερίζοντας το λαο, θοριβόδικα κιλύσε πάνο στον άσφαλτο το καροτσάκι τον αποσκεθον. Βιαστικα έτρεχε ο λαδασ με μακρυλο σφιρι κε ρίγα, φορόντας μ'όλο το κριο μια λαδομένη μπλύζα μονάχα, κ'εκίσι δίχος ζόνι. Βγίκε ο σταθμάρχις, ολοστρόνκιλος κίριος, με κόκκινο καπέλο κε χρισα ματυγιάλια, ζοβαρα ε΄χουσε το κεφάλι σαν άνθρωπος πυ ίνε ζινθιζμένος μονάχα να δίνι διαταγεσ.

Στον κερο αφτο μια γινέκα, όλο κε κιτάζοντας γίρο, προχορόσε προς την πλατφόρμα. Φενότανε προς κάπιοινα ζι ύσε. Κόκκινα τα μάτια κε το πρόσωπό-τις. Κι απτα αριά-τις ματόκλαδα, πυ σαν ορξανα προβάλανε απτα μαραμένα κε ζάμπουσ αναποδογιριζμένα-τις ματόφιλα, ίσαν έτιμα να πέσουν τα δάκρια. Προσπαθόσε να τα ζινκρατίσι, αδιάκοπα σκυπίζοντας τα μάτια κε σκυπίζοντας τι μίτι στην άκρι τις μαντίλασ τυ κεφαλιού-τις. Μοι μόλις ίδε το σταθμάρχι αβάσταχτα τις τρέκσανε τα δάκρια. Ζίγουσε κοντά-τυ κε κρατόν-τας με τα τρεμάμενά-τις χίλι το τσαλακομένο άκρο τις μαντίλασ, θέλικε κάτι να τυ πι, μα δεν μπόρεσε κε κσαφνικα έβγαλε τέτια δυνατι φονι, πυ όλι γιρίσανε να δύνε τί τρέχι. Με διασρέσκια ο σταθμάρχις κατέβασε τα φριδία κε καιζύφιασε.

— Τί τρέχι, τί θέλικε καλε;

— Ο ι με . . . να . . . τον κα . . . τα . . . πά . . . τι . . . σε.

Γίρο μαζέφτικε το πλιθος, τεντότανε το λεμο κε προσπαθόσαν να δύνε το σταθμάρχι κε τι γινέκα, πυ φόναζε.

— Γιατί φονάζι; — ροτύσε ο ένας τον άλλ.

— Λένε πως χτες κάπιοινε πάτισε το τρένο.

Ι „αριστοκράτες“, ι „άνθρωπι τυ κυταλιού“ στεκόντανε αλάργα, κιτάζοντας απο μακρια αφτα πυ γινόντανε.

— Μα τί τρέχι;

— Ινε ι γινέκα τυ κλιδύχου, πυ πέθανε χτες, — κσίγικε στο σταθμάρχι ενασ αρτελίτις με τι μετάλιφι πλάχα στο στίθος.

— Καλα, τί θέλικε λιπον;

— Αχ αγαπιμένε-μου, τι θα γίνο; πίοσ να το σκεφτότανε . . . ίρθανε χτες κε μι ίπανε, Σκοτόθικε ο δικός-σου . . . Χτες ακόμα μαζί-μου μιλούσε . . . κε τορα . . . ο,ο,ο . . .

Δεν μπόρεσε πια ι γινέκα να βαστάκι μόλις άρχικε να διιγίτε τί τις έλεγε ο άντροσ τις. Αρχικε ιστερικα να φονάζι κε να κλεί πιάνοντας με τα διο χέρια τα λιγνά τις στίθια.

— Ελα κατόπι-μου, — διάτακε σταθμάρχις, πέρνοντας διέφθινσι κατα το σταθμο κε θλόντας έτσι να'πομακρίνι τι γινέκα απο το πλιθος.

Τον ακολουθίσε κίσι, γέρνοντας το κεφάλι στο πλάγι κε κσακολυθόντες τα αναφιλιτα

— Τί θέλεις λιπον, να σε βοιθίσουνε;

— Τι θα απογίνο με τα ορφανά-μου ι διέστιχι; . . Δεν ίνε δυνατο με την υποστήρικσί-ρας κάπια θοίθια να με κάνι ι διέφθινσι τις ριδηροδρομικις γραμισ;

Εβαλε στιγ τσέπι το χέρι ο σταθμάρχις, έβγαλε το πορτμανε, άνικσε κ'έδοσε στι γινέκα τρία ρύπλια.

— Συ τα δίνο εγο, καταλαβένις, έτσι σαν ιδιότις, έτσι όπος θα μπορúσε να σε δόσι κε κανένας άλλος, μα ι διέφθινσι τυ δρόμου τίποτε δε δίνι· δεν εφθίνετε για τέτια γεγονότα — ο άντρας-συ σκοτόθικε εκςετίας δικίς-συ απρο:εκσίας . . . Ιταν απρúσεχτος, καταλαβένις; Ι ριδηροδρομικι γραμι δεν εφθίνετε σε τέτιες περιπτώσες.

— Κε τί θα γίνουμε εμις; Τυλάχιστο, λένε πος ρίντακι θα μπορúσαμε να πέρνα-με· γιατι αλιος θα πεθένουμε απτιν πίνα, εγο κε τα ορφανά-τυ. Για όνομα τυ θευ μιν αρνιθίτε τιν παράκλισί-μου . . . κε ι γινέκα ριθόντας άνικξε τι γι με το χέρι-τις.

— Μα συ λένε σε τέτιες περιπτώσες δεν εφθίνετε ι ριδηροδρομικι γραμι. Ακουσε-δα — κι αποτάθικε στον κοντύχτορο, πυ περνúσε απτο πλάγι-τυ, — κσιγίσε-τις πος ι δι-έφθινσι δε δίνι τίποτε. Μπορι θέβεα να δόσι τιν ιπόθεσι στο δικαστίριο, μα τίποτε δε θάβγι· κε κερο κε χρίματα θα χάσι τυ κάκυ.

Ο σταθμάρχις έφικε. Ι γινέκα ρεκότανε στο ίδιο μέρος, τρέμοντας απτα αναφιλι-τα, πυ τις πνίγανε κε αδιάκοτα ρυπιζόντας τα μάτια κε το κόκκινο βρεγμένο πρόςοπό-τις με το άκρο τις μαντίλας.

— Έτσι λιπον, Αλεκςέεβνα, πίγενε κε ο θεος μαζί-συ. Ο σταθμάρχις ίπε δε γί-νετε — όστε δε γίνετε. Όσο μπορúσε ο άνθρωπος θοίθικε, μα ι ετερία δεν εφθίνετε. Αν ήταν εκςετίας-τις, μπορúσε να δικαστις κε κάτι να βγι. Πίγενε, πίγενε, Αλεκςέεβνα, γιατι όπω κε νάνε θάρθι τόρα το τρένο.

Σιγα έφικε ι γινέκα. Το πλίθος πυ έστεχε στιν πλατφόρμα ίδε πος πέρασε τι γρα-μι ενο ένας απτυς ζανταρμέριδες τις φόναζε: „Πέρασε γριγόρα, το τρένο πλιςιάζι“. Πίρε ίστερα τον κατίφορο. Για κάμποσο κερο ακόμα ι κόκκινη μαντίλα φενότανε πίσα απτα γι-μνομένα δέντρα τυ μικρú κίπυ τυ σταθμου, όσπυ χάθικε πίσο απτα τελεφετέα δέντρα.

ΕΡΩΤΗΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πιός φτεί για τιν καταστροφι τυ Ιβαν;
2. Σίμερα στο ροβετικο καθεστότα, πιός θα υπερασπιζότανε τον Ιβαν;
3. Γιατί ι διίικισι τις ριδηροδρομικις γραμισ δεν ικανοπίσε τις απέτισες τυ Ιβαν;
4. Πός φέρνετε ι ροβετικι κιβέρνικισι στις ικογένιες εκίνον πυ παθένυνε στον κερο τις δουλιας;
5. Πός μας περιγράφι ο ριγγραφέας το σταθμάρχι:

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Α. Σεραφιμόβιτς ίνε ρίνχρονος προλετάριος ριγγραφέας, μέλος τυ κομμουνιστικου κό-μματος. Γενίθικε στα 1863, από γονιυς κοζάκυς τυ Ντον. Ι ικογένιά-τυ ζύσε πολι φτο-χιχα ίστερα απτο θάνατο τυ πατέρα τυ.

Όταν ίτανε φιτιτις τον αρέσταρε ι τσαρικι αστινομία για προκίρικισι πυ έγραψε κε εκχορίσικε στο νομο τυ Αρχάνκελςκι, στιν πόλι Μέζεν. Εκι στιν εκχορία στα 1888 ο Σεραφιμόβιτς έγραψε το πρότο-τυ διίγμα απτι ζοι τον πομόρον „Πάνο στις πάγυ:“.

Ίστερα απτιν επανά:τασι τυ Οχτόβρι πρότος απτυς ριγγραφιάδες μπίκε στο κόμα κε πίρε ενεργο μέρος στο μορφοτικο έργο τις ροβετικις κιβέρνικισις.

Στα έργα-τυ ο Σεραφιμόβιτς μας παρυσιάζι τι θαρια κε δίσκολι ζοι τον εργατον στιν τσαρικι εποχι. Στο διίγιά-τυ „Στις παραμονες τις γιορτις“ περιγράφι τι εκλιρι εκμετάλεπσι τον ανίλικον εργατον στιν εποχι τυ τσάρυ. Σε άλλα διίγιάματά-τυ μας περι-γράφι τον αγόνα τυ επαναστατικου προλεταριάτου ενάντια στιν τσαρικι αστινομία: („Έτσι ίτανε“ „Στιν Πρέσα“).

Ίστερα απτιν επανάστασι έγγραφσε το ρομάντσο „Τάπσιματένεν ι χαλαρδία“ πυ ίνε εποπιία τυ εμφίλιου πολέμου κε θεωρίτε ος ένα απτα καλύτερα έργα τις πανκόζμιας προλετάρικισ φιλολογίας, πυ γράφικε ίστερα απτιν επανάστασι τυ Οχτόβρι.

Το έργο-τυ αφο ίνε μεταφραζμένο σε πολες γλώσσες, όπος κε στα ελινια.

Α. Ι. Υλιάνοβα

ΤΑ ΠΕΔΙΚΑ ΚΕ ΣΧΟΛΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΥ ΙΛΙΤΖ

1.

Ο αρχιγός-μας Βλαδίμιρ Ιλιτζ Λένιν (Υλιάνοφ) γενίθικε στις 10 (23) τυ Απρίλι 1870 κοντα στο Βόλγα, στην πόλι Σιμπιρσκ, πυ μεζονομάστικε σίμερα για τιμέ-τυ — Υλιανσκ.

Ο πατέρας τυ Βλαδίμιρ Ιλιτζ, ο Ιλίας Νικολάεβιτζ, ίτανε τότε επόπιτισ τον λαϊκον σχολιον τυ νομου Σιμπιρσκ. Καταγότανε απο απλι ικογένια, γρίγορα έμινε ορφανος απο πιτέρα κε μονάχα με τι βοίθια τυ μεγαλύτερου αδελφύ-τυ με δικολία κατόρθωσε να μορφοθι.

Ι μάνα τυ Βλαδίμιρ Ιλιτζ, ι Μαρία Αλεξάντροβνα, ίταν κόρι γιατρου, πυ τα περισότερα χρόνια τις νεανικίς-τις ιλικίας πέρασε στο χοριο, όπου ι χορικι τιν εκτιμύσαν πολι. Ίτανε καλι μουσικος, ίκσερε καλα τι μουσικι κε γλώσσες — τι γαλικι, τι γερμανικι, τιν ανγκλικι — κε μάθενε τα πεδιά-τις τι μια κε τιν άλι γλώσα. Δεν αγαπούσε τι μεγάλι κινονία κε τις διασκέδασες περνόντας σχεδον όλο τον κερο σπιτι με τα πεδια, πυ τιν αγαπούσαν κε τιν εκτιμύσαν πολι.

Ι ικογένια, πυ μεγάλουε ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ ίταν πολι αγαπιμένο. Ίταν ο Βλαδίμιρ τρίτό πεδι, πολι ζοιρο — μεγάλος φονακλας με έφστροφα, έφθιμα, καστανα ματάκια.

Εφστροφος κε ζοιρος παντου ο Βολόντιας φονάζι δυνατα κε πάνο στο βαπόρι, όπου μαζέφτικε όλι ι ικογένια, για να πάι για το καλοκέρι ε'ένα χοριο τυ νομου Καζαν.

— Δε γίνετε πάνο στο βαπόρι να φονάζις έτσι δυνατα, — τυ λέγι ι μάνα.

— Μα κ'έκίνο δυνατα φονάζι, — απαντα επίσης δυνατα, χορις να πολισκεφτι ο Βολόντιας.

Να διαβάζι έμαθε απτι μιτέρα-τυ ο Βολόντιας, όταν ίταν ακόμα πέντε χρονον. Κ'έκίνοσ κ'ι αδελφί-τυ Ολια πυ μαζί-τυ στον ίδιο κερο έμαθε να διαβάζι αγαπούσαν το διάβαζμα κε με προθιμία διάβαζαν τα πεδικα βιβλία κε τα περιοδικα, πυ μπόλικα έπερνε ο πατέρας.

Το αγαπιμένο πιμα τυ Βολόντιας, όταν ίτανε εφτα-οχτο χρονον ίταν το τραγύδι τυ αχτίμονα¹ κε το απάνκελε με μεγάλο πάθος.

Αλίθια πολι τυ άρεζε.

Στιν πεδικί-τυ ιλικία ο Ιλιτζ δεν ίχε βιβλία πυ να τ'αγαπούσε με κσεχοριστι αγάπι. Με προθιμία διάβαζε το περιοδικο „Πεδικι ανάγνοσι“. Αφυ διάβαζε, έτρεχε να πέζι με τιν αδελφί-τυ, αγαπόντας περισότερο όπος ίπαμε τα ζοιρα πεγνίδια. Το καλοκέρι τρέχανε στην αβλι κε στον κίπο, σκαρφαλόνανε στα δέντρα, έπεζαν μαζί-μας, τα διο μεγαλύτερα, το πεγνίδι „μάθρο ραβδάκι“ (τόρα το πεγνίδι αφο ονομάζετε, φένετε, „Ι θέργα-χτιπίτρα“). Ο Βολόντιας πολι αγαπούσε το πεγνίδι αφο, αργότερα — το κροκετ. Το χιμόνα έπεζε κατεβένοντας απο βυνο με σάνκες, τις οπιες έφκίαναν στην αβλί-μας,

1. Το πιμα τυ Νικίτιν

επέξε με χιονίστρες με τες ζιντρόφους-τυ, κι αργότερα άρχισε να παγοδρομι με παγοπέδλα (χονκι)

Όπος ίπαμε ο Βολόντιας ίταν πολι ζοιρος. Μα ίταν φιλαλίθις: κάτι έκανε — το ομολογύσε αμέσος. Όταν ίταν μικρος μια φορα έσπασε τις μεγαλίτερις αδελφι: το χάρακα, πυ ίταν μεγάλος ος μισος πίχις, χοριζμένος σε θερζσόκια κε μισοθερζσόκια κε τον οπίο λίγο νορίτερα πίρε για δόρο. Ο ίδιος έτρεκε με το σπαζμένο χάρακα να τις το πι κι όταν εκίνι τυ ρότιζε τί τρέχι, ίπε:

— Πάνο στο γόνατο το έσπασα, — σικόνοντας το γόνατο κε δίχνοντας ποσ έγινε.

— Ινε καλο, πυ ότι κάνι δεν το κρίβι, — ίπε ι μάνα.

2.

Ενιά-μισι χρονον μπίκε στο γυμνάσιο, στην πρότι τάξι. Τον προετιμάζανε διο χιμόνες δασκάλος κε δασκάλα τον πιο κοντα ε'εμας σχολιον τις πόλις.

Μάθεγε έφκολα κε με πρόθιμια. Ιχε πολες ικανότιτες μα κι ο πατέρας τυ μάθεγε όπος κε τος διο μεγαλίτερος αδελφος κε τιν αδελφι, να εκπλιρόνι τιν εργασία πυ τυ αναθέτυν, με επιμονι, ακρίδια κε προσοχι. Θιμούμε ακόμι, ι δασκάλι-τυ λέγανε, ποσ πολι θοιθι το Βολόντια, το ότι ακόι με προσοχι στην παράδοσι τις εκσίγιζεσ τυ μαθίματος. Χάρις στις λαμπρές-τυ ικανότιτες, το νέο μάθιμα το μάθεγε σινίθος στην παράδοσι, σπίτι μονάχα το επαναλάθανε. Γι αφτο άμα άρχιζε να βραδιάζι, κ'εμς ι μεγαλίτερι τοποθετύμαστε με τις δουλιές-μας στην τραπεζαρια, γίρο στο μεγάλο τραπέζι στην κινι λάμπα, νά εϋ παρυσιαζότανε ο Βολόντιας, πυ έμαθε πια τα μαθίματά-τυ, φλιαρι, πέζι, ερεθίζι τος μικρος, κε εμποδίζι εμας. Κε όμος πολα μαθίματα δίνανε τότε στις ανότερες τάξεσ.

— Βολόντια, σταμάτα!

— Μιτέρα, ο Βολόντιας δεν μας αφίνι να εργαζόμαστε!

Μα θαρινότανε ο Βολόντιας να κάθετε ίσιχα, αταχτι, τρέχι απάνο κάτω. Κάποτε ι μιτέρα μάζεβε τος μικρος στο σαλόνι, όπου τραγυδύσαν εκίνι πεδ:χα τραγυδία απτο „Γυ:ελεχ“ με ακομπανιμέντο τυ Βολόντια στο πιάνο. Αγαπούσε να τραγυδα, ίχε καλι ακοι κε επιδεκσιότιτα ετι μουσικι. Μα κ'εδο δεν έμνινκε ίσιχος πάντα. Ο μικρότερος αδελφύλις Μίτιας, σε ιλικία τριον-πέντε χρονον ίταν πολι πονόκαρδος κε δεν μπορούσε να τραγυδίσι ος το τέλος δίχος δάκρια το „Κατςικάκι“. Προσπαθύσαμε να τονε σινιθίεϋμε, να τον καταπίεϋμε. Μα μόλις τιμάζονταν εκίνος, έπερνε θάρος κε προσπαθύσε να αποτελιόσι το τραγύδι, χορις να κλίσι τα μάτια, όλα τα λιπιρα μέρι, νά-εϋ ο Βολόντιας γιρίζι στο μέρος-τυ κε με ιδέτερο τόνο, αγριέθοντας το πρόσοπο, τραγυδάι: „Δι-ικι- ά-αγριι ορμι-ίσαν διαμιζ“. Ο Μίτιας προσπαθι να βασταχτι με όλες τις δινამές-τυ.

Μα ο ατακσιάρις δεν ισιχάζι κι ακόμα με πιο τραγικι όπσι πιράζι τον αδελφύλι τυ τραγυδόντας: „Κερα-ατάκι-α ποδα-αράκια μον' αφι-ίκε τις γριας“, ος ότυ ο μικρος δε βαστα πια κε σαν ποτάμια τρέχουν τα δάκρια-τυ.

Θιμάμε ποσ μάλοσα γι αφτο κε μόνο με το Βολόντια, γιατι πίραζε το μικρο.

3.

Όταν ίταν ο πατέρας σπίτι, ερχότανε σινίθος σε βοίθια εμας το μεγαλίτερον, έπερνε το Βολόντια στο γραφίο-τυ κε τυ εκσέταζε τα μαθίματα. Μα ο Βολόντιας σινίθος ίκερε όλα. Τότε ο πατέρας άρχιζε να τυ ροτα τις αρχέες λατινικες λέκσεσ, πυ ίχε γραμένες ε'όλο το τετράδιο. Μα κ'εκι απαντύσε ο Βολόντιας δίχος να σταματίσι ποθενα. Κι αν ο πατέρας δεν ίχε κερο να καταγίνετε μαζί-τυ με κάτι-τι άλλο, παραδίδματος χάρι με ζατρίκι, ι ισιχία στην τραπεζαρια δε βαστύσε πολιν κερο.

Ο πατέρας, αγαπούσε το ζατρίκι. κ'ι αγάπι - τυ αφι μεταδόθηκε σ'όλα τ'α-
δέρφια.

Φερόμενος σοβαρά σ'όλα, ο Βολόντιας άρχισε να μάθι το ζατρίκι, όπος ο μεγαλύτε-
ρος αδελφος, με τιν οδιγία τυ πατέρα κι αργότερα έπεζε πολι καλά. Το πεγνίδι αφτο
έφερνε κάπια πικιλία στην ανανγκαστικι ζοί-τυ στο χοριο, στην επαρχία κι αργότερα—στην
εκσορία, στην εμιγράφτια. Όταν ίτανε μαθιτις στο γυμνάσιο αγαπούσε πολι να πέζι ζατρί-
κι με το Σάσσια. Κι όχι μονάχα ζατρίκι.

Αγαπούσε να πέζι κάθε πεγνίδι πυ έπεζε ο Σάσσιας, να κάνι, ότι έκανε εκίνος.
Πολι αγαπούσε το μεγαλύτερό-τυ αδελφο κε τον εμιμόνταν σ'όλα, ακόμα κε στα πιο μικρα.
Για το κάθε πυ τον αροτύσανε: πός θέλι να πέζι, θα πάι περίπατο ή όχι, θύτιρο ή γά-
λα να βάζυνε στην κάσσα-τυ — δεν απαντύσε αμέσος μα κίταζε το Σάσσια. Κ'εκίνος επί-
τιδες άρζιζε στην ερότις, πονιρα κιάζοντας τον αδελφό-τυ. Κ'ι διό-μας μαζί τον κορο-
ιδέδαμε. Μα στις κοροιδίες δεν έδινε προσοχι ο Βολόντιας κι απαντύσε: „Οτι κάνι ο
Σάσσιας“. Η μίμικι αφτι οφέλιζε παραπολι το Βολόντια, γιατί ο Σάσσιας ίτανε πάρα πολι
σοβαρος, στοχαστικος κ'εφερνότανε με μεγάλη αφστειρότητα σ'όλες-τυ τις υποχρέωσης. Εβλε-
πε ο Βολόντιας μπροστά-τυ παντοτινο παράδειγμα απασχόλις, τέλις κε προσεχτικις
εκπλίρωσις τις εργασίας πυ τυ αναθέτανε, παράδειγμα μεγάλις εργατικότητας.

Ο Βολόντιας απο μικρος ακόμα ίταν εβερέθιστος, κε το παράδειγμα τυ Σάσσια με
τιν παντοτινί-τυ ιρεμία κε τι μεγάλι-τυ ψιχυρεμία ίχε για τ'άλα τα πεδια κε ιδιέτερα
— για τον Βολόντια — μεγάλι σιμασία.

Στιν αρχι μιμόμενος το μεγαλύτερο αδελφό-τυ, ο Βολόντιας αργότερα σινιδιτα άρ-
χιζε να αγωνίζετε ενάντια στην έλιπσι-τυ αφτι, κε στα χρόνια τις όριμις ιλικίας καθόλυ
— ίτε σχεδον καθόλυ — δε διακρίναμε σ'αφτον το εβερέθιστο. Τον ίδιο αγόνα κε τιν
ίδια εργασία με τον εαφτό-τυ βλέπυμε κε στην ανάπτυκισι τις εργατικότητας-τυ.

Ο Βολόντιας πυ σινιδιτα κε αφστειρα φερότανε στον εαφτό-τυ κε στο κάθε τι πυ το-
νε περιτριγίριζε πρόσεχε ο ίδιος τιν έλιπσι-τυ αφτι κε παρατιρόντας μια φορα τις ατέ-
λιottes κε παραπολι επίμονες άσκισες τις αδελφίς-μας Ολγας στο πιανίνο μυ ίπε: „Νά
πιας τιν ενεργητικότητα πρέπι να ζιλέψυμε» Κε άρχισε να καλιεργίσι στον εαφτό-τυ τιν
εργατικότητα εκίνι πυ έγινε εκσερετικι στα νεανικά-τυ χρόνια, — στα χρόνια πυ τέλιωσε
το πανεπιστίμιο — κε τιν οπία θαμάζαμε όλι όταν ίτανε πια ιλικιομένος.

4.

Γενικα παρατίρισα στο Βολόντια, απο πεδι ακόμα, τιν ικανότητα κριτικα να φέρνε-
τε σ'όλα πυ τον περιτριγίριζανε. Το ζοιου, όλο ζοι, σάμπος επιπόλεο αφτο πεδι, πυ
έφκολα πρόσεχε τα παράκσενα κι αδύνατα σιμιά τον άλλον, πυ ίταν προθύμο να πιράζι
κε γελα τυς άλλυς, στην πραγματικότητα δεν πρόσεχε μονάχα αφτο.

Πρόσεχε, όπος δίκσαμε στο παράδειγμα τις αδελφίς-μας Ολγας, κε τα καλά σιμιά
τον άλλον, μόνο κε μόνο για να μπορι να τα παραβάλι με τα δικά-τυ: αν το ίδιο κάνι
κ'εκίνος, αν στα έργα τον άλλον δεν ιπάρχι κάτι, πυ θα μπορύσε να το ικιοπιθι.

Αφτο ίταν κατα τι γνόμι-μυ ένα απτα πιο δύνατα σιμιά τυ Βολόντια. Θιμάμε με-
ρικες περίπτωσης για τις οπίες έλεγε: „Σκέφτικα: μυ φτάνι δύναμι γιαφτο; Αν αγαπας,
όχι“.

Ίταν κξένο για αφτον το να καφχιέτε, να κάνι το μεγάλο, αφτες ι άχαρες ιδιότι-
τες, πυ δεν ιπόφερνε στα κατοπινά-τυ χρόνια κι απτις οπίες προφίλαγε τι νεολέα στο
λόγο-τυ στο ΙΙΙ σινέδριο τυ κομσομολ. Η αλήθια ίνε πυ κι ο πατέρας δεν αγαπούσε να
επενίετε κε μολονότι πάντα όλι-μας ίμαστε πρότι στο σχολιο — προπάντων ο Βολόντιας
— κανένα-μας δεν επενύσε, μα, χέροντας για τις πρόοδες-μας, προσπαθύσε να μας δίνε
θάρος για μεγαλύτερες πρόοδες.

Καταγινότανε όταν ήταν παιδί να ψαρέβει και να κινίγα πουλιά, μα δεν το γίνανε ούτε το πρώτο, ούτε το δεύτερο πάθος, και στις ανώτερες τάξεις του γυμνασίου μίτε ψάρεβε μίτε έστινε παγίδες για τα πουλιά.

Δεν αγαπούσε ο Βολόντιας τις φυσικές επιστήμες. Στο γυμνάσιο μεγάλο ενδιαφέρον έδειχνε για την λατινική γλώσσα, την ανάγνωση τον κλασικόν σιγγραφιστόν, την ιστορία, τη γεωγραφία, αγαπούσε να γράφει έκθεσες και τις έγραφε πολυ καλά. Για να γράφει έκθεσες δεν περιοριζότανε μονάχα στα σχολικά βιβλία και τις διύξεις του δασκάλου, μα έπερνε και διάβαζε βιβλία απτι βιβλιοθήκη, γι αφο το έκθεσές-του γινόντανε πιο περιεχτικες, το θέμα-τους ήταν πολυ καλά επεξεργασμένο και γραμένο με καλή φιλολογική γλώσσα. Ο διεφθινος του γυμνασίου Κερένσκι (ο πατέρας του Α. Θ. Κερένσκι του προέδρου της Προσορινος κιβέρνισης πριν απτιν επανάστασι του Οχτόβρι), που δίδασκε τότε τη φιλολογία στις ανώτερες τάξεις του γυμνασίου, πολυ αγαπούσε τον Βολόντια, επενύε πάντα την εργασία-του και του έδινε τον καλύτερο βαθμο.

Δεν αγαπούσε ο Βολόντιας να διαβάει περιπέτιες μα τον προσέλκιε ο Γόγολ και αργότερα ο Τουργένεφ, τον οποί διάβαζε και κριναδιάβαζε αρκετες φορές.

Σιντρόφους, ιδιέτερα δικύς-του, όπως είχαν ο Σάσσιας και Ολγα, στα γυμνασιακά-του χρόνια ο Βολόντιας δεν είχε — στο σπίτι-μας πολυ λίγη ερχότανε, μα η σχέση-του με τους σιμαθιτές του στο γυμνάσιο ήτανε καλες· βοιθύσε στην εργασία τους σιμαθιτές-του, τους εκσιγύσε το μάθημα, που δεν καταλαβένανε, διόρθωνε τις μετάφρασες είτε τις έκθεσες και κάποτε ο ίδιος τις έγραφε για τους σιμαθιτές-του, που δυσκολεθότανε. Μυ διηγότανε που προσπαθύσε να γράφει έτσι την έκθεσι, που ο σιμαθιτής-του να έπερνε «καλα» και να μη φενότανε πως κάποιος του τώγραψε — προπάντων να μην έμιαζε, πως την έγραψε ο Βολόντιας.

Κσιγύσε στους σιντρόφους-του στο διάλειμα τις λέκτες που δεν καταλαβένανε, πίνεγε όπως και ο Σάσσιας μισι ώρα νορίτερα στο γυμνάσιο, για να τους μεταφράσι δύσκολο μέρος απτα ελληνικά είτε τα λατινικά και να τους κσιγίσι πολίπλοκο θεόριμα. Ολη η τάξι τις ελληνίδες τις είχε στον Βολόντια· προχορόντας εκίνος, τραβύσε και τους άλλους κατόπιν-του.

5

Στα 1886 όταν ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ ήτανε 19 χρονον, την εφτιχιζμένι-μας ικογένια τι θρίκε το πρώτο βαρι χτίπιμα· στις 12 του γενάρι πέθανε κσιφνικά ο πατέρας-μας, ο Ιλιάς Νικολάεβιτς. Ο Αλέξαντρος Ιλιτζ θρισκότανε τότε στο Πετερμπουργ. Ο Βολόντιας έμινε ο μεγαλύτερος γιος στην ικογένια, κ'εκίνος, παρ' όλη-του τη νεανικι-του ηλικία, έδεικε μεγάλη προσοχι στη μιτέρα-μας και πάσκιζε πολυ να τη βοιθίσι στις νέες σκυτύρες που την κατακλιζανε.

Στα 1887 όταν ο Βολόντιας ήτανε στην τελευταία τάξι του γυμνασίου την ικογένια-μας τι βρίκε άλλη μεγάλη δυστιχία. Για τη σιμετοχι στην επιθεσι ενάντια στον τσάρο Αλέξαντρο τον ΙΙΙ αρέσταραν στο Πετερμπουργ τον Αλέξαντρο Ιλιτζ. Πρώτος τη θλιθερι απτι ίδισι την άκουσε ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ και έπρεπε ο ίδιος για τη βαρια απτι ίδισι να προετιμάσι τη μάνα-μας. Νά πως έγινε αφο. Για τη σίλιπσι του Αλεξάντρου Ιλιτζ και μένα, την αδελφι-του που γράφο τις σιρες αφτες, ιδοπίκε στο Σιμπιρσκ, μια σινκενι-μας γνωστι τις Κασμάκοβας, παρακαλόνας να προετιμάσουμε γι αφο τη μιτέρα-μας.

„Μόλις πέρα το γράμα — διγιέτε η Κασμάκοβα — έστिला και φόνακσα απτο γυμνάσιο το Βολόντια και του έδοσα να διαβάσι το γράμα. Μπροστά-μου στεκότανε τότε όχι το αλοτινο εφθιμο, κσιένιαστο παιδι, μα ηλικιομένος πια άνθρωπος.

— Η δουλια ίνε σοδαρι, ίσος άσκιμα να τελιόσι για το Σάσσις, — ίπε.

Αργότερα όταν η μάνα-μας πίνε στο Πετερμπουργ να φροντίσι για τα δυο μεγαλιτέρά-τις παιδια, εκίνος όπως έλεγε η Κασμάκοβα, τις ίπε όχι μια φορα:

— Οστε, ο Σάσσις δεν μπορύσε να κάνει διαφορετικά, οστε, έτσι έπρεπε να ενεργίσι.

Το δυστιχίμα το ιπόφερε ο Βολόντιας με μεγάλη ενκαρτέριη, κσιακολυθόντας με μεγάλη προσοχι τα μαθήματά-του, μα έγινε πιο σοβαρος και σιοπιλος και μονάχα όταν σιγο-

νε τις μικρότερες αδελφες κε τον αδελφό-του, προσπαθούσε να φένετε εφθιμίος, φλιαρούσε κε χοράτεβε όπος πρώτα, δίνοντάς-τους για λίσι διάφορα ενίγματα κε ρίφος.

Ι υπόθεσι τυ Αλεξάντρου Ιλιτζ τελίωσε πραγματικά πολι σοβαρά· αναγνωρίστηκε ως ένας απτυς κηριότερος αρχηγος τις επίθεσις, καταδικάστηκε σε θάνατο κ' ι θανατικί-τυ πηνι εκτελέστηκε στις 8 τυ μαι 1887.

Εγινε επίπλικσι στη διίκισι τυ γυμνασίυ τυ Σιμπιρσκ, πυ έβγα'ε απτο σχολιο με τον καλύτερο έλεγκο κε χρισο μετάλιο τέτιο „φοβερο καχύργα“. Σκεφτόντανε, πως δεν πρέπε να δόσουνε χρισο μετάλιο κε στον αδελφό-του, Βλαδίμιρ Ιλιτζ, μα ι πρόοδες τυ τελεφτέυ ε'όλα τα 8 λρόνια τον γυμνασιακόν-τυ στυδον ίτανε τόσο μεγάλες, ι απάντισές-τυ στις απολιτίριες εκτέτατες τόσο λαμπρες, πυ δεν μπορούσαν να μι δόσουν το χρισο μετάλιο, ε'αφτον όπος κε στην αδελφι-τυ Οлга. Πίρε το μετάλιο αφτο κε μπίκε στο πανεπιστίμιο τυ Καζαν στον κλάδο τον νομικον.

6

Εγιναν ι έτσι ονομαζόμενες ανισιχίες στο πανεπιστίμιο τυ Καζαν. Ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ πίρε μέρος στην παράνομι σινεδρίασι, πυ έγινε, αποκλίστηκε μαζι με τις άλλυς απτο πανεπιστίμιο κε εκχορίστηκε μακρια απτο Καζαν στο χοριο Κοκόνινο.

Με τον αποκλιζμο αφτο τελίωσανε τα φηιτικιά-τυ χρόνια. Κλίστικαν πια γε αφτον ι πόρτες τον ανότερον σχολιον. Αν κε φρόντισε για να τον πάρυνε πίσο στο πανεπιστίμιο, μα τον αρνηθίκανε, προπάντων, γιατι ίτανε αδελφος τυ Αλέξαντρου Ιλιτζ.

Μα εκίνος τελίωσε στα χρόνια αφτα πυ έζισε στην επαρχία, — στην αρχι στο Καζαν, αργότερα στη Σαμάρα, — τι μόρφοςί-τυ τυ επαναστάτι. Βρίκε τον τελιοτικό-τυ δρόμο στο μαρκσιζμο, στην ιδέα τυ αγόνα τις εργατικις τάκισ.

Αρχισε να στυδάσι τι ρύσικι πραγματικότητα, για να εκσακριθόσι κατα πόσο μπορούσε να εφαρμοστι ε'αφτιν ο δρόμος τυ Μαρκς. Κ'εκσακριθόνοντας αφτο χορις καθόλυ να δι-στάκισ, προχώρισε στο δρόμο αφτον επικεφαλις τυ κομμουνιστικυ κόματος πυ ο ίδιος είστισε, οδιγόντας κατόπιν-τυ τιν εργατικι τάκισ τις Ροσίας κε φέροντάς-τινε στη νίκι.

«Γυσελικί» — σιλογι τραγυδιον.

γυμνάσιο — έτσι λεγότανε πριν απτιν επανάστασι το σχολιο τις μέσις εκπέδεπσις.

ακομπανάρο — σινοδέβο το μοτίβο ίτε το τραγύδι με κάπιο μυσικο όργανο.

επαρχία — μέρος πυ βρίσκετε μακρια απτα είνονρα τις προτέβυσσ.

φισικες επιστίμες — ι επιστίμες πυ μας διδάσκυν τα φενόμενα τις φίσις, τι ζοι το φητον κε το ζόν.

Πετερμποργ — έτσι ονομαζότανε το Λενινγκρατ πριν απτιν επανάστασι.

ρίφι — είνθετα ενίγματα απο σιλαβες κε αριθμυς.

Σεργ. Γουιγόριεφ

ΤΟ ΚΟΚΙΝΟ ΜΠΑΚΕΝ

IV Ανίχνεπσι

Όταν σκοτίνασε ολότελα, αρεά-αρεα ζεστι ι βροχύλα άρχισε να ραντίζι τι γι. Όλο το πλήρομα κημόντανε εκτος απτυς διο σκοπυς. Σκοτινος κε σιοπιλος κι ο ίδιος ο „Ερμακ“ εάμπος ν'αποκιμήθηκε κι αφτος δίπλα εκι στον απόκριμνο τυ Βόλγα όχτο. Το λαφρο πάφλαζμα τυ ατμυ κάτω απτον τροχο ίταν ι αναπνοι τυ κημάμενυ καραβιυ.

Στιν πρίμνι δίπλα στο τιμόνι ειγα κε ίσιγα ασχολόντανε σε κάτι ο Ζνταν, ο Παρμεν Ιβάνοβιτς κι ο Μακσιμ. Προσπαθόντας να μι θγάζυνε θόριβο ο γέρος με τον πιλότο κατέβασαν σε ο νερο απτο καράβι αλαφρι θαρκύλα απο σκαμένο κορμο δέντρου, με διο σα-νίδια προσαρμοζμένα στις πλεβρές-τις. Ερικε ο γέρος στι θάρκα καμπόσα άδια αλεθρόσακα, ένα διςάκι με ψομι, παλαμάρι, διο ανιχτόστομα κυπια κ'ένα φτιαροτο πριμόκσιλο.

Ίστερα κατεβίκανε απτι εκάλα στι βαρκύλα ο Παρμεν Ιβάνοβιτς κι ο Μακσιμ. Σκό-ντισε ο Ζνταν τι βάρκα με μακροκόνταρο. Ι θάρκα έπλεπεσε. Στα κυπια κάθισε ο γέρος φορόντας ζιπύνα απο γύνα κε στα πόδια παπούτσια, κομάτια όλα.

— Καλι επιτιχία! — ίπε ο Ζνταν με χαμιλι φονι, προβοδίζοντ.ς τι βάρκα.

— Τα ίδια κε σε σας πυ μνίσκετε, — αποκρίθικε χαμιλόφωνα ο Παρμεν Ιβάνοβιτς, κατεβάζοντας το καπέλο.

Διέφθινε τι θάρκα κατεφθίαν στον άμο, όπου ίστερα απο μισι όρα θιθίζότανε με ελαφρο θόριβο ανιζοντας το σκοτινο όχτο, στον οπίο χαιδεύότανε πσιθιρίζοντας τα ίσιγα κματάκια.

Μπίκε στο νερο ο Πάρμεν Ιβάνοβιτς τραθόντας τ' βάρκα στον άμο κε φόνακσε το Μακσιμ. Τον ανκάλιασε κε τυ ίπε:

— Νά λιπον γιόκα-μυ, ι επιχίρισι πυ θα κάνυμε.

Κσίγικε στο πεδι, πως τα οπλιζμένα καράβια τον τσεχοςλαβάκον, όπος παρατιρίσανε ι αεροπόρι, στέκονταν παραπάνο απτα „Σαράντα αδέλφια“ κε πως ίνε έτιμα να προχο-ρίσουν προς τα κάτω, επιτιθίμενα απτυς διο όχτυς τυ ποταμου.

— Λένε πως έτσι κ' ι νοβγορίτες στα παλια χρόνια προχορούσανε στο Βόλγα, — πρόστεσε ο γέρος.

Κάτο απτα σαράντα νισια για κάθε ενδεχόμενο θα στίσουν παγίδα — τορπίλες κάτω απτο νερο, αφίνοντας για τον εαφτό-τυς οριζμένοι διόδο σε περίποσι ιποχόρισις. Μα ο Ζνταν αποφάσικε να περάσι ανάμεσα απ'αφτο το μέρος προς τα πάνω, να κρίψει τον „Ερμακ“ κάπυ κι στα δασόδικα μέρη ανάμεσα στα «Σαράντα αδέλφια» κε ίστερα, όταν θα περάσι ο στόλος τυ εχτρου, να τονε χτιπίσι απτο νότα στιν πιο κρίσιμι στιγμή τις μάχικ.

Να εκσιχινιάσι το πέρασμα ανάμεσα απτις τορπίλες κε ίστερα τι νίχτα να οδιγίσι το κοράβι ακίντινα απτο πέρασμα αφτο, να το κάνι μπορούσε μονάχα ο Πάρμεν Ιβάνοβιτς.

— Νά τόρα λιπον ίμαστε σακυλάδες κ' ι διό-μας κε πάμε ριμουκι απτιν προκ-μέα για ψομι. Κατάλαδες; Εσι, όπος κε ίσε, Μακσιμ, κ'εγο — Πάρμεν Ιβάνοβιτς. Τί-ποτε παραπάνο. Κσετίλικε το παλαμάρι πάνω απτυς όμυς-τυ κε άιντε — τράβα τι βάρκα με το λυρι.

Ο Μακσιμ κσετίλικε το παλαμάρι, έδεσε πλατια θιλια στο άκρο κε τιν πέρασε στον όμο-τυ. Ο Πάρμεν Ιβάνοβιτς αποτραβίχικε κε κάθικε να διορθόσι το κυπι τις πρίμνικ. Το πεδι στιν αρχι νόμικε, πως έφκολο ίνε να τραθα τι βάρκα, στιν αρχι μάλικτα δοκί-μασε να τρέκικ, μα ο άμος ιρίζοντας ιποχορούσε κάτω απτα πόδια-τυ. Αργό-ερα άρχικε ο κριμνόδικος όχτος με τυς θάμνυς, απτον ικρεμνο προβάλανε ι ρίζες κε τα πλιμένα απτο νερο δέντρα. Κι ανανκαζότανε το πεδι, άλοτες να περνα το παλαμάρι ανάμεσα απτα κλαδια, κσεμπερδέβοντάς-το, άλοτες να παροσπαθι ο ίδιος να κσεμπερδεφτι απτις ρίζες, να προχορι ίστερα προς τα πάνω απο απότομο μονοπάτι κε να καταβι άλοτες ος τιν άκρι τυ νερο, θιθίζοντας τα πόδια στιν ιλι.

Άρχικε να κσιμερόνι. Εκσαντλίθικε το πεδι. Μα ο Πάρμεν Ιβάνοβιτς ότε μια φορα έδικε πως το λιπιθικε, ότε έγα πονετικο λόγο τυ ίπε. Μονάχα με ίσιχι φονι το θοιθύ-σε να κσεμπερδέβι το καλαμάρι — απτι θάρκα κίνος έβλεπε καλίτερα . . .

Ο κριμνόδικος όχτος τελίωσε κε κσιμέροσε πια, όταν άρχικε κσανα λίγο κριμνόδικι αμυδια· βαθια εδο τα νερα κιλiónτανε γριγορότερα στον όχτο. Το παλαμάρι τεντόθικε σε χορδι κι ο Μακσιμ με πλιγομένο τον όμο απτο σκι ι αργα κιτύσε τα πόδια κιντινέβοντας να πέσι απτιν εκσαντλίσι . . .

— Φτάνι, γιόκα-μω! Στάσου . . . — Φόνακσε ο Πάρμεν Ιβάνοβιτς.

Το πεδι σταμάτισε. Κοπιλάτισε ο γέρος προς τον όχτο κε τράβηξε τι θάρκα στην αμυδια. Ο Μακσιμ τίλιξε το μυσκεμένο κε σκλιρο απτον άμο παλαμάρι.

— Ας πάμε, λιπον, γιόκα-μω. Τι θάρκα ίσος δεν ανκίζι κανένας . . .

Προχώρισε ο γέρος μέσα απτον άμο στην ακροποταμια τι σκεπαζμένοι απο λιγαριες. Φενότανε πως τα γνώριζε καλά τα μέρη, γιατι πήγενε τολμιρα ανίγοντας πίσο τα κλαρια τον λιγαριον με το χέρι. Κατόπιν-του χορις να μνίσκι πίσο ύτε ένα θίμα προχωρούσε το πέδι σκοντάφτοντας στα κύτσυρα το δέντρον, πυ κόψανε τιν περαζμένοι χρονια. Στις λιγαριες πάνω φονάζανε ι ορτικομάνες. Πίσο απτο λιβάδι νέα ραχύλα σκεπαζμένοι απο κατσαρι κε πιχτι φτελια. Επεσε ο γέρος πάνω στα τέσερα κε σίρθικε κάτω απτους θάμνους. κατόπιν-του το πεδι. Κάτω απτους θάμνους ίτανε πλίθος ανθεμιες. Απτι μυρυδιά-τους, πυ μαζέφτικε τι νίχτα ζαλίτικε το κεφάλι τυ πεδιου.

Σταμάτισε ο Πάρμεν Ιβάνοβιτς, τράβηξε κοντά-του το πεδι κε ανίγοντας πίσο τα κλαδια τις φτελιας ίπε: κίτα. Κίτακσε ο Μακσιμ κε ίδε, πως πίσο απτους θάμνους, απότομα προς τα κάτω, νκρεμος απσιλος αφρίζοντας κε φουρτυνιάζοντας ορμα το ρέμα τυ καθαφτυ Βόλγα. Κ'ενκάρσια στο ρέμα κάμποσες θάρκες, βαπόρια, ατμάκατι.

— Βλέπισ, βάζουνε τορπίλες.

Πολιν κερσ κίταζε ο γέρος στην κίτι τυ ποταμου κε στις όχτες.

— Κίτα, εκι στο μέσο τις κίτις τυ ποταμου βάλανε άσπρο κε κόκινο μπάκεν. Το πέραζμα ίνε ανάμεσα απ'αφτα. Θιμίκυ πυ ίνε θαλμένα. Αν με σκοτόσουν — εσι ίσε πεδι φρόνιμο· κατάλαβες; Κίτα, νά-τους απτιν άλι πάντα κόψανε το δέντρο — σιμάδι το έχυνε για να μι πέσουν ι ίδι πάνω στις τορπίλες. Κατάλαβες;

Ο γέρος ζίτικε στις όχτους κε κσίγισε στο Μακσιμ άλα αντικίμενα, σύμφωνα με τα όπια μπορούσε να καθορίσι πυ στεκότανε το άσπρο κε κόκινο μπάκεν, πυ δίχγανε το ακίντινο πέραζμα ανάμεσα απτις τορπίλες.

Με τι ματιά-του προσεχτικα εκζετάζοντας μια φορα ακόμα το Βόλγα ο Παρμεν Ιβάνοβιτς ίπε:

— Αιντε, πίσο:

Κσανα θαδίζανε απτον ίδιο δρόμο, πάνω σταχνάρια τον ποδιόν-τους στο πατιμένο τυ λιθαδιου χόρτο, ίστερα ανάμεσα απτις λιγαριες Βγένοντας απτο λιγαρότοπο κσαφνικα ο Παρμεν Ιβάνοβιτς σταμάτισε κ'έπιασε το Μακσιμ απτο χέρι. Στον όχτο δίπλα στι θάρκα-τους πιγενοερχότανε μπρος κε πίσο ένας στρατιότις με νκέτες, φρέντι, στροχιλο μικρο σκυφάκι, με το όπλο στις όμους. Να κριφτόνε, δεν οφελύσε. Αργα, δίχος να βιάζετε προχώρισε προς τι θάρκα ο γέρος κε κατόπιν-του θάδίζε ο Μακσιμ, κριθόμενος απτι ράχι-του πίσο. Στάδικε ο στρατιότις, κατέβασε το τυφέκι απτον όμο-του, το πήρε στα χέρια έτίμος να πιροβολι, σα θα πλιζιάζαν ο γέρος κε το πεδι.

— Στοπ! — φόνακσε μόλις πλιζιάσαν ο Παρμεν κε το πεδι στι θάρκα.

Με κάκια ο γέρος τυ βλαστήμισε άγρια κε ίπε:

— Στάσου ει, σκίλας γε, εμια να σταθύμε δεν έχομε κερσ.

— Στάσου! Αλιος θα πιροβολίσο! Πιός ίσε; Πύ πας; τα ντοκυμέντα-συ!

Ιβρίζοντας ο Παρμεν Ιβάνοβιτς με τις χιρότερες θρυσιες τυς κόκινους κε τυς άσπρους, τυ κσίγισε πως πάνε για άλεβρα. Πεθένουν απτιν πινα ι γινέκα κε τα πεδιά-του „πυ να προσφύσατε όλι σας, εις πέρα πέρα“.

Κατσύφιασε ο στρατιότις, ακύοντας για πολιν κερσ τι ζοιρι φλιαρία τυ γέρου, κίτακσε το Μακσιμ πυ έκλεε, τρέμοντας απτο φόβο, — στι θάρκα βλέπι σακια αλεβρον. Πίστεπεσε πως στ'αλιθινα πήγεναν για προσι κε ίπε κιτάζοντας προς τα πάνω.

— Εκι δε γίνετε. Γιρίστε πίσο . . . Κάτω. Με ζοιρότιτα μεγάλι ο Παρμεν Ιβάνοβιτς έσπροκισε τι βαρκύλα ε ο νερο, έβαλε εκι με κλοτσια το Μακσιμ, κε θρίζοντας κε φονάζοντας, γίρισε τι θάρμα προς τα κάτω κατα το ρέμα. Οπος φένετε ρεθίσανε το στρα-

τιότι i βρισίες τυ γέρυ, είκοσε το τυφέκι κε ειαμάεπεσε κατα τι θάρκα. Στιμάτισε διαμι-
ας ο γέρος για να δίξει πως φοβίθηκε κε εια μυρμύρισε:

— Τρελος!

Κοπιλατόσε γρίγορα κε δυνατα πιτσιλόντας το νερο με τα κυπια κε σε κάθε χτι-
πιμά-τυς λες ανεβοκατέβαζμα φτερόγον πυλιυ, πετόσε i θάρκα προς τα εμπρος.

Ιστερα απτιν καμπι δε φάνικε πια ο στρατιότις. Αφισε τότε τα κυπια ο γέρος, έ-
εγαλε το καπέλο-τυ κε στραδροκοπήθηκε.

— Φρόνιμος ο κυμαντάρος-μας, πυ διάτακε να σε πάρυμε. I όπει-συ, Μακσιμά-
χο-μυ, ίνε σοστι πιναζμένο όπει. Κ'έκλαπες με τα σοστά-συ. Μπράβο!

— Φοβίθικα, παπυ.

— Γιατί φοβίθικες; Δεν πρέπει να φοβίθις ποτες . . .

Το μεσιμέρι γιρίσανε στον „Ερμακ“. Ανισίχισε ο Ζνταν απτι διίγισι τυ γέρυ για
το στρατιότι, μα μ'ολατάφτα έμινε ετιν πρότι-τυ απόφασι: Πρέπει να περιμένυμε μονά-
χα ένα ακόμα μερονίχτι.

V Συμφορα

Κατα το θράδι τιν άλι μέρα το ράδιο στο „Ερμακ“ άρχισε να δέχετε ειχνες κε
κιάστερες, μα αποπλανιτικες κι ακατάλιπες ομιλίες, — τυ μπόδιζανε να δέχετε τα τι-
λεγραφιμάτα-τυ. Κατόλαβε τότε ο Ζνταν πως πάνο στα „Σαράντα αδέλφια“ πλισιάζον i
ποτάμιες δίαιμες τον άσπρον. Μάζοκε το πλήρομα κε τυς κσίγιε, τί εκεφτότανε να κά-
μι. Τον άκυαν ειοπιλα, περιτες ερότισε δε δίανε κε διαλιθίκανε ίστερα ετι θέσι-τυ κα-
θένας. I μέρα ίτανε εινεφιαζμένο — ίστερα απτο μεσιμέρι άρχισε να πέφτι κρία βροχι κε
το θάθος, σταχτια να εκεπάζι καταχνια. Κερος κατάλιλος: i νίχτα θά ε εκοτινι κε θα
μπορέσι ο „Ερμακ“ να γλιεiriσι δίπλα απτιον κάμπτο τον τορπιλον, όπυ δίχος αλο φι-
λάγυν απτις διο όχτες τα οπλιζμένα τυ εχτρυ καράβια . . .

Όταν εκοτινιασε, ο „Ερμακ“ τράβικε πάνο τις άνκιρες, προχώρισε στο ετόμιο τις
γλόσας κε περικάμτοντας το αμυδερο γλοσιδι, γρίγορα τράβικε προς τα πάνο κατα τα
„Σαράντα αδέλφια“ — τα νισια — δίχτια απο γλοσιδια κε έρικα.

Ο Παρμεν Ιβάνοβιτς έστιλε τον ιποταχτικό-τυ γάτο κε διάτακε να φονάκι το Μα-
κσιμ, ελπίζοντας, πως αν τον γελάσουν τα μάτια-τυ, θα τονε βοιθίσι το δυνατο μινιμονι-
κο τυ πεδιω . . . Δόθικε διαταγι να βγάδυν όσο μπορυν περισσότερο ατμο, να ζβίευν τις
φορσύνκες, να σταματίσι το ατμοδινάμο, για να μιν προδόσουν το „Ερμακ“ μίτε το τσιτσίριζμα
τις φλόγας στα πέτσκα τον καζανιον, μίτε τις ιλεχτρικις μηχανις ο κρότος, το εφίριγμα
τυ ατμου κε μίτε τυ καπνυ i μιρυδια. Με απλι θανάτυ ο Ζνταν απαγόρεπεσε το κάπνι-
ζμα κε τι μεγαλόφονι ομιλία. Τις διαταγες κάτο ετ'αμπάρι τις έδινε όχι τιλεγραφικα μα
με το ρύπορ, για να μι ακυετι κρότος κανένας. Κοντα στα κανόνια πίσο απτιν πλεδρα
τυ πλιυ κε κοντα στα πολιθόλα έκιντο i πιροβολιτες με μυσαμάδες. I βροχι δε στα-
ματόσε. Σκοτινιασε ολότελα όταν ο „Ερμακ“ μόλις σαλέθοντας τις ρόδες, είγιονε ίσιχα
στο μέρος εκίνο όπυ ενκάρσια τυ ποταμυ ετεκόντανε i τορπιλες. Ο Ζνταν κι ο Παρμεν
Ιβάνοβιτς μιλόσαν εχεδον πειθιρίζοντας.

— Να μι χτιπίσυμε; — αροτόσε ο Ζνταν.

— Μιν ανισιχίτε. Βλέπο, — απάντισε ο πιλότος κε φόνακε κοντά-τυ το Μακσιμ.

— Βλέπις, γά τος εκίνος ο νκρεμος, κ'εχι το κομένο δέν-τρο. Κίτα λοκσα — εκυ
πέρα θά ε το κόκινο μπάκεν.

— Βλέπο, — εια ίπε το πεδι.

Κε ίδε όχι με τα μάτια, μα με τι μνίμι: τα μάτια-τυ όσο κιαν τάνιγε δεν έβλε-
παν παρα το μυντόμαβρο παραπέταζμα τις βροχις.

Κάμποσα λεφτα ακόμα περάσανε με ίσιχια κε ειοπι. Σχιβοντας προς τα εμπρος ο

πιλότος, ειχα ὀρχισε να γιρίξει το τιμόνι προς τα αριστερα. Δίπλα-τυ τονε βοιθύσι ο Μακσιμ. Τελεφτέα αναστενάζοντας βαθια ο Πάρμεν Ιβάν διτζ ιπε στον Ζνταν.

— Περάσαμε. Διατάξτε να δόσουνε μέσι ταχίτιτα.

— Δεν ίνε γοίγ ρα ακόμα;

— Μισο θέρστι μίνανε πίσο-μας. Τόρα θα γιρίσο στο ερικ τυ Τάλοβο.

— Πό ίνε;

— Νά εκι κάτω φένετε θαμπα. Κιτάξτε πάνο απτο δεκσί-μυ τον ὄμο.

Κιτάκxανε μα δεν ιδαν τίποτε, μίτε ο Ζνταν, μίτε ο Μακσιμ μα κε δεν ίταν δι-νατο να δύνε: κ'ι δύο ραχύλες τυ ὄχτυ τυ ερικ, ι ορινες κ'ι λιθαδότες ίσανε πλιμιριζμένες απο μπόλιο νερο, ὄπου σαν τρίχες βύρτσας προβάλανε μονάχα τα θλαστάρια τις λιγαριας.

— Πύ θα κριφτόμε; — ρότικε ο Ζνταν των πιλότο.

— Σε μια ρογμι θα φέρο τον „Ερμακ“ πυ κε ι ἴδι μονάχα σαν κάθουρας θα μπο-φρέσυμε να γιρίσυμε πίσο.

Πολι γρίγορα απτα δεκxια κε τ'αριστερα τυ „Ερμακ“ φνίκανε ὄχι μακρια, απσιλά δέντρα. Ο „Ερμακ“ κxανα λιγότεπεσε το δρόμο. Διάταξε ο Ζνταν τυς νάφτις με τυς γάντxυς να σταθύνε στις πλεβρες το πλίυ. Σταματίσανε τι μιχανι. Σπάνοντας με τιν κο-ριφι τυ καταρτύ-τυ τα κλαδια τον δέντρον ο „Ερμακ“ σταμάτισε στο μέσο τυ δάxυς τον θυλιαγμένον απτο νερο δέντρον.

— Νά, δοπέρα θα κxινηχτίσυμε, — ίπε ο Πάρμεν Ιβάνοδιτζ. — Μονάχα πρέπει προτυ να κxιμερόσι ν'αχιτόμε στα βαθια νερα. Πίγενε να κxιμήθις Μακσιμ. Το προι ίνε πάντα πιο γνοστιχο απτο βράδι.

Ετρεκε ο Μακσιμ κάτω απτι θροχι ος τ'αμπάρι, κα'έβιε στο διαμέριζμα τον μι-χανον κε κxεγάστικε εκι στι γονιά-τυ, στο σορο τον cτυπιον. Στο αμπάρι δίπλα στο κα-ζάνι έφενκε το ὄλο μια λαμπίτxα δίχοx γιαλι. Το ατμοδινάμι δεν εργαζότανε.

Στο τεζιάχι δίπλα στεχόντανε ο Λεόντις κι ο Αλέκxις κε cιγομιλύσαν. Αφυκραζό-τανε το πεδι. Ο Αλέκxις έλ γε με ερεθιζμο:

— Νορίτερα με ον Πάρμεν ιπιρετύσατε το νικοκίρι, τόρα ιπιρετίτε τυς „cιντρό-φρυς“. Ιcαστε κε ιcτε δύλι.

— Δε λες cοστα, Αλέκxι. Τι μιχανι αφτι τι μάζοκxα με τα χέρια-μυ στο εργο-cτάσιο τυ Κολομενcκι, κε ίμυνα κε εγο ο νικοκίρις-τις. Ο έμπορος Μπυγροφ απ αφτίνα δεν καταλάθενε τίποτε, μίτε ο Ζνταν καταλαθένι. Δίχοx τον Παρμεν ίνε τυφλοx. Ο Βόλ-γας κε ὄλα — κι ο „Ερμακ“ ίσαν κε ίνε δικά-μας, κε κανένας μίτε ο Μπυγροφ, μίτε ο Ζνταν μπορου να μας τ'αφερέcουν.

— Κ'ι τcέχι;

— Τί τcέχι; Ισαν εχμάλοτι κε cταcίασαν. Πρέπει να τυς βάλουμε στι θέσι-τυς. Τι χόρα μας εμια ι ἴδι θα τιν κιθερνίσυμε. Να δικύμε μπορόμε.

— Τι διαχιριζέcε ὄχι ci, μα κxένος νικοκίρις.

— Αφτο δεν έχι να κάμι. Εγο θα τυς επιθλέcο. Μα ci φοβίθικες άμα άρχιcε ι δουλια. Οποx φένετε για πόλεμο δεν ίνε εκίνι, πυ αφερυν τα άcπρα τ'άλεθρα απτυς θαρκάριδες.

Σκιθροπα cιηπόcε ο Αλέκxις. Διάταξε ο Λεόντις, να βαcτάκxι τον ατμο, ανάθονταx ίcτερα απο μιcι ὄρα για πέντε λεπτα τις φορcύνκεx, κε ανέθικε πάνο.

Ο Αλέκxις πιγενοεργότανε κοντα στα καζάνια, πετύcε στι γονια το cφιρι ίτε τιν κλιδα, πυ με κρότο κατραχιλύσανε πάνο στι cιδερένιεx πλάκεx. Με φόβο παραχολυθύcε ο Μακσιμ, cικονόμενος στι ανκόνεx πάνο, τι μακρυλι, κοκαλιάρικι φιγύρα τυ μιχανοδιγυ, πυ έκριθε απτο πεδι το φοx τις λάμπας. Βλαcτιμόνταx ο Αλεκxις cίκοcε το κεφάλι κά-τα το μανόμετρο. Εκκιπcε, άνικcε τον αερι.τίρα τις φορcύνκεx — πετάχικε με κρότο κι άναπcε ι φλόγα.

Ι κύραci κατέθαλε το πεδι. Ανάμεcα απτο λαγοκίμιζμά-τυ άκυε, ποx έζθιcαν ι φορ-cύνκεx, ίcτερα άπο λίγο κερο cφιρίκxανε κxανα κε για πολιν κερο τι φορα τύτι.

Ο κίντινος του έδωκε τον ίπνο. Πήδισε ο Μακσιμ απτο σορο τον στυπιον κε γλι-
στρόντας δίπλα απτιν αντλία κε το ατμοδιάνμο βρέθηκε κοντα στα καζάνια. Εβλεπε στη
θαμπα τρεμοζιμάτα τον ανάλαμπειον τις λαμπίτσας, προς ο Αλέκσις, καθίμενος σταβρο-
πόδι κοντα στο καζάνι, ανίγι γιρίζοντας τον ανεμιστήρα τον ατμοδόχον του καζανιου. Ανί-
γοντας τον κάνουλα ο μηχανοδίδος τρεχάτα πέρασε δίπλα απτο πεδι κι αναβένοντας γρί-
γορα τι σκάλα χάθηκε χτιπόντας κατόπιν του ζοιρα τις πόρτες. Βιαστικά το πεδι έτρεκε
στα καζάνια· ο δίδχτις του μανόμετρου πέρασε παραπολι πάνω απτιν κόκινι γραμι.

Στο γιαλι του νερόμετρου κατέθηκε το νερο. Κέοντας ο Μακσιμ τα δαχτιλά-του που
τρέμανε, γίρισε κε έζβισε τις φορζύνκες, έτρεκε στο ζολίνα, που αφίρι τον ατμο, κε σπά-
νοντας απτι βία τα δάχτιλά-του, κλέοντας απτο φόβο κε τι φρίκι, νά, νά θα σκάσουν
τα καζάνια κε θα καταστραφι ο «Ερμακ», άρχισε να βιδόνι τον τενομένο αεριστήρα.
Βιδόνοντας τι ρόδα, όσο δεν πέρνι, κίτακε το πεδι στο μανότερο. Ι πίεσι όλο κε ήταν
ανεβαζμένι. Μα γιατί δεν ανίχτικαν ι προφιλαχτικες δικλίδες; Ικζερε ο Μακσιμ προς πρέ-
πι τόρα να δόσι διέκσοδο στον ατμο, μ' απτο έπρεπε να γίνι επάνο, κε δεν ίκζερε τί
να κάνι. Ετρεκε στη σκάλα, έσπροκε την πόρτα — κλιστι. Ο Αλέκσις την κλίδοσε θγέ-
νοντας. Πίρε τότε ο Μακσιμ ένα μάτσο στυπια, τίλιξε μ' απτα τι γροδιά-του κ' έσπασε
το γιαλι. Αφυ ίσιακε τα άκρα για να μι κόπι, πίδισε στο κατάστρομα κι άρχισε να χτι-
πα στην πόρτα του Λεόντι. Ι πόρτα άνικε. Θέλιζε το πεδι να φονάκι, μα μόλις βραχνα
κατόρθοσε να πι:

— Το καζάνι! Αλεξεί... Ι δικλίδα... Θα τιναχτι τόρα!...

Ο Λεόντις διαμιας κατάλαθε τί τρέχι.

— Μι φονάκις! Εζβισες τις φορζύνκες;

— Νε.

— Μπράδα. Τίποτε. Μι φοβάσε.

Ετρεκε στο μάδρο σιδερένιο καπάκι τον καζανιον, πίρε πίσο το στέγαζμα, άναψε
ένα σπύρτο κε με κακία φονάκε: ι προφιλαχτικες δικλίδες ίσαν τενομένες με τηλεγρα-
φικο ζίρμα. Ο Λεόντις ανίγοντας τι στρόφιγκα άφισε λέφτερο τον ατμο κε έστειλε το
Μακσιμ να καταδι να δι, τί δίδχτι το μανόμετρο. Στι στιγμή γίρισε το πεδι κε ίπε:

— Στην κόκινι γραμι.

— Το νερο;

— Στον κατότερο κάνουλα.

Αναστéνακε ο Λεόντις κε γίρισε τον κάνουλα απ' όπου έβγενε ο άτμος. Ο κίντινος
απ την έκρικι πέρασε. Μχ το πρόσοπο του Λεόντι σκιθροπο σαν πρότα. Εστειλε το Μα-
κσιμ ίσιχα κε δίδχος θόριβο να κσιπνίσι τον κομαντήρο. Πίδισε εκίνος διαμιας με τον πρό-
το κε ίσιχο χτίπο του Μακσιμ κε φωτίζοντας το πρόσοπο-του με φαναράκι τις τσέπεις δίδχος
να τον αροτίσι, ίπε:

— Πό;

— Στι μιχανι.

Ο Ζνταν κατέθηκε μαζί με το πεδι στο διαμέριζμα τον μιχανον. Ο Λεόντις εκι
έβαλε σε κίνισι την αντλία του ατμου κε γίριζε ολόγιορα στα καζάνια. Σίντομα διγίθηκε στο
Ζνταν τί έγινε...

— Κε πύ ίνε εκίνο; σκιθροπα φέρνοντις απάνο τα φρίδια ρότιζε ο Ζνταν για
τον Αλέκσι.

— Ζιτίστε τον άνεμο στον κάμπο... — ίπε ο Λεόντις.

Ανέβικαν απάνο, πίγανε στην πρίμνι κε ίδανε προς λίπι ι θάρκα. Ο Αλέκσις την κα-
τέβασε στο νερο κε έφίγε.

— Ασκιμες ι δουλιες, — ίπε ο Ζνταν· — ο άτιμος ίκζερε τί έκανε. Στην παραλία
έχουν τηλεφονο. Δίδχος άλο εκι θα πίγε· θα μας χτιπίσουν. Τα καζάνια ίνε εντάκι.

— Νε.

Κσιπνίστε τον πιλότο κε το πλήρομα.

VI.

Στι φoτια

Απτο στενο μέρος τυ ποταμου, πυ ι διο-τυ όχτες ίσαν σκεπαζμένες απο αγριόχορτα, ιτιες κε κερκίδες, με τιν πρίμνι μπροστα, έπρεπε να θγι ο „Ερμακ“. Οταν μπόρεσε να κάνι στριφι κε να προχορίσι με όλι-τυ τι δύναμι σταχτια φενότανε πια ι αβγι, τα ζίνεφα σκορπιστίκανε κε απτο γαλάζιο τυ υρανου κεςκέπασαν, κσεπριβάλανε χλομα τ' αστέρια τις αβγίς. Να εκλέκουν δεν ίτανε κερος· να ενταφιαστυν εκι πέρα ίστερα απτι φγι τυ Αλέκσι ίταν ανόιτο, όπος δεν ίτανε φρόνιμο να περιμένυνε κσανα τι νίχτα.

Ο Ζνταν αποφάσισε να φίγι με τα κσιμερόματα· θα προχορίσι ο „Ερμακ“ προς τα κάτω απτο πέραμα τυ κάμπυ τον τορπίλον. Δεν ίνε φγι μα με λογαριαζιμο ανανκαστικι υποχόρισι. Αν ίνε ανάνκι, ο „Ερμακ“ δε θα αποφίγι τι μάχι. Στο κατάρτι τις πρίμνις έπρσαν τιν κόκνι σιμέα. Ο Ζνταν διάταξε να οναπτίκουν ι μιχανες τιν πιο μεγάλε ταχίτιτα. Στο τιμόνι με τον ιποταχτικό-τυ στεκότανε ο Πάρμεν Ιβάνοβιτζ. Στο δεκσι καπάκι δίπλα στο πολιβόλο, στ' ανιχτα, στεκότανε ο Ζνταν. Ο „Ερμακ“ βγένοντας απ το στενο μέρος τυ ποταμου μπίκε στην καθάφτο κίτι τυ Βόλγα, ζαιτια ερμόντας προς τα κάτω. Ο Βόλγας ίταν έριμος. Ος το φραγμο τον τορπιλον δεν έμινε κε βέρστι, όταν κζάφνυ απτον ορινο όχτο αντιλάλιζε κανονια, κε ι οβίδα πετόντας μακρια απτον „Ερμακ“ σχιμάτικε απσιλο πίδακα στο νερο. Στον ίδιο κέρο κάτω απτον ορινο όχτο κι απτον αμόδιχο λιβαδοτο κόθεντας το δρόμο στον «Ερμακ» ορμίσανε διο μακρυλες σκεπαζμένες ατμάκατες, πυ έμιαζαν με πελόρια λοβράκια τυ ποταμου. Απ τις θάρκες άρχισαν να πιρεβολόνε με πιλιβόλα· τα βόλια στην αρχι αφρίζανε τα νερα μπροστα στον „Ερμακ“ ίστερα άρχισαν χολόζι να πέφτυν πάνω στο θόρακα τυ καραβιου· χτιπύσαν πάνω στο σίδερο κε πετιόντανε πίσο εγάζοντας κρότο, ζαν εκίνονε πυ εγάζουν τα σφιρια τον καλαφάτιδον. Έδοσε διαταγι ο Ζνταν ν' ανίκυνε φoτια απτα κανόνια κε τα πολιβόλα ενάντια στις ατμάκατες. Γίρο στον „Ερμακ“ πέφτανε ι οβίδες· κάποτε μακρια κε κάποτε κοντά-τυ. Όπος φενότανε προτόπιρι ίσαν ι πιρεβολιτες εκι πέρο. Μα νά απτις ατμάκατες, τυς πέραν τόρα σιμάδι κ' ι οβίδες πέφτανε πια στα εκαρτίματα τυ „Ερμακ“ Κροτύσαν κε πετιόντανε τα παράθιρα, ακυόντανε φονες, στεναγμι πλιγομένον. Ι πιροβολιτες απτιν αριστερι πλεθρα τυ πλιύ αφίκανε τα κανόνια-τους, γλιστρόντας έφτισαν στην πορτίτσα τυ καταστρόματος κι ορμίσανε στο αμπάρι.

Το δεκσι κανόνι κσακολυθύσε ακόμα τ φoτια, κε με επιτιχιμένο πιροβολιζιμο σκέπασε τι μια οπτις ατμάκατες με καταράχι νερο. Στην αρχι φάνικε προς τι θάρκα τιν τίνακσε στον αέρα ι οβίδα, γιατι πάψανε πια να πιροβολουν απο κι, μα αργότερα ίδε ο Ζνταν, προς έχασε μονάχα τιν ισοροπία-τις κε τιν κυθάλανε τα νερα στον κάμπυ τον τορπιλον. Φενότανε προς πετιόντανε ι άνδροπι απ τι θάρκα κε κολιμπύσανε θέλοντας να φτάσουν στον όχτο. Ι άλι θάρκα κριστερα τυ «Ερμακ» γίρικε στο καράβι κατα το ρέμα τυ Βόλγα κε σε απόστασι μισο θέρστι πλιμίρικε με βόλια το καράβι. Ο πολιβολιτις στην αριστερι πλεθρα τυ καραβιου κσοτόθικε. Έπεσε ο ίδιος ο Ζνταν κοντα στο πολιβόλο κε κσακολύ-θύσε να πιροβολα. Στο αριστερο το κανόνι ι πιροβολιτες κσοτοθίκανε όλι. Σιόπισε κε το πολιβόλο τις πρίμνις κε μονάχα ο Ζνταν με το πολιβόλο-τυ απαντύσε στον εχτρο. Ι θάρκα ολο-ένα κε πλισιάζε τον «Ερμακ για να μπορέσι κατόπιν-τυ να περάσι κι αφτι το πέραμα απτον κάμπυ τον τορπιλον. Ίτανε τόρα πολι κοντα. Στον κερο αφτο ο ιποταχτικος τυ Παρμεν Ιβάνοβιτζ έφγιγε απτο τιμόνι κε γλιστρόντας χάθικε κάτω στ' αμπάρι. Φόνακσε ο πιλότος με το ρύπορ τις μιχανις να στέλνυν απάνο τον Μακσιμ. „Ερχεστε“ φόνακσε ο Λεόντις κε σ' ένα λεπτο μέσα τρεχάτος ίρθε στο τιμόνι ο Μακσιμ.

— Καλα, γιόκα-μυ, — ίπε ο Παρμεν Ιβάνοβιτζ. — Στάζυ. Κίτα πυ βρισκότανε το κόκνινο μπάκεν. Θιμάζε. Αν κάτι πάθο — οδίγικε αριστερα απτο κόκνινο μπάκεν. Κε μι κικόνις πιζιλα το κεφάλι...

Το κάτω μέρος του τιμονιού ήταν περιφλαγμένο απτά πελιβόλα με θόρακα απο σιδερο για καζάνια. Απτιν εχτριχι βάρκα τόρα που σιπέσανε τα κανόνια του «Ερμακ» κε τα πελιβόλα όλα εκσον απο ένα, σιμαδέπσανε έτσι που τα θολια κάνανε κόσκινο τα φυγά-φα κε το κατάστρεμα του καροβιού. Απτά γιολια δεν έμινε κι αγνάρι.

— Έτσι λιπον, γίκα-μου, διεφθίνουμε καλο; Δόσε να κιάτσκο, — ίπε ο Παρμεν Ιβάνιτς κε πρίβολε γρίγερα πάνω απο θόρακα το κεφάλι-του, μα διομισ έγιρε προς τα κάτω, σφισε τον τρεχο κε έπεσε πύριμα... Τον κιάτσκε ο Μακσιμ κε ίδε ένα στο λεμο του γέρου. Αδίατα κόνικε ο Παρμεν Ιβανιτς το χέρι δίχνοντας στο πεδι πως πρέπι να γίρισι δεκσια το τιμόνι. Μα του φιγανε του Μακσιμ τα χερύλια του τροχου κι ανεβίκανε πσιλα. Τότε ο Μακσιμ δίχες να πόρι ιτόπει τα έλλια, κρεμάστηκε με όλο το βόρος του καρμιού-του απο τον τροχο, στάθηκε με τον γόνατο πάνω στον τροχο κε δρασκελώντας απο τι μ-α αγτιδα του τροχου στην άλι, οργα οργα άρχικε να τότε γιρισι στα δεκσια. Κίαζε το πεδι όλο μπριστα στο μέρος εκίνο, που ίτανε άλλοτε το κόνινο μπάκεν, κ' ι καρδιά-του χτιπόσε σφισι — να μιν τίχι ο „Ερμακ“ κε περόσι αριστερα. Απτι δεκσια πλεβρα του «Ερμακ» ακύστηκε ιτόκιφος κρότος κε το νερο αφριζοντας κε κεχλάζοντας απτιν έκρικι πλιμίρισε το κατάστρεμα έλο. Μα ο „Ερμακ“ κσοκλιθύσε να τρέχι προς τα κάτω. Με θαμαζμο μεγάλο άκουσε ο Μακσιμ, πως έπαπσαν πια τα έλλια να χτιπάνε στο σιδερο του καραβιού. Γίρισε πίσο κε τι να δι! Ι ατράκατο κυκυλιμένο απο γαλοζάμαθρο καπνο, γίρισε προς τα πίσο κε κατεφθινότανε σιγα στο λιθαδοτο όχτο. Έπαπσε πια να πιρεθολα ο Ζνταν απο πελιβόλο, έτρεκε στο μέρος του τιμονιού κε στάθηκε κοντα στον τροχο.

— Έλα κοντά-μου, ίπε στο πεδι. Ο Μακσιμ πλισίασε. Εσκίπε ο Ζνταν κε τονε φίλισε. — Κίασκε τον παπου. Ινε ζοντανος; Τρέχα κάτω να φονάκεις το φέλσερο.

Μπάκεν — επιτλέφστεις μέσα στα μεγδα πιτόρια ίπε στις θάλισες για να δίξει τα επικίντινα μέρι στα πλία. Σινιθος το μέρος-του που θρίκκετε πάνω απο νερο έχι κόνινο σχίμα κε λάφετε με σιθιματικο χρέμο: κόνινο, μάθρο κ. τ. λ.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Ενάντια σε πιος πολερούσε ο «Ερμακ». Μάθετε πίο ρόλο πέκσανε ι τσεχοσλα-βάκι στην ιστορία του εμφιλιου πολέμου;
2. Πίο ίταν το σχέδιο του «Ερμακ»;
3. Πό ίταν ο κίντινος τις ανίχνεπεις κε πια μέρι του ΙV κεφάλευ προκαλόνε την πιο μεγάλη προσοχι;
4. Πίος ίνε ο κιοριότερος ίροας του διγίματος!
5. Πός μας πορυσιάζι ο σιγγραφέας της ιπερασπιστες τις επανάστασις;
6. Πίος ίταν πάνω στο καραβι ο εχτρος τις σθετικις εκσυσιás κε πός έδικσε την έχθρα-του αφτι;
7. Αντίγραψε απο διγίμα τις λέκσες, που έχυνε σχέςι μεγάλη με τον ποταμο κε το βαπόρι. Εκσιγίστε-τες.
8. Γράπστε τα ονόματα τον κιοριότερον πρόσοπον του διγίματος, κάνοντας σίντομι χαραχτιριστικί-τους: Πιά ίτανε δυλιά-τους κι ο ρόλος-τους στο διγίμα.

Νεβέροφ

ΤΑΣΣΚΕΝΤ — Ι ΠΟΛΙ ΤΥ ΠΣΟΜΙΥ

Ι Πίνα.

Πέθανε ο παπυς, πέθανε ι γιαγια, αργότερα — ο πατέρας. Έμινε μονάχα ο Μι-χάλις, ι μιτέρα-του κε τα διό-του αδερφάκια. Το μικρότερο — τεσάρων χρόνον, το μεσέο

— όχτο. Κι ο ίδιος ο Μιχάλις δόδεκα. Μικρόκοζμος, αχρίαστος. Ο ένας γιρέβι κάτσα, ο άλλος σκαρόνι με το μαχέρι ανεμόμυλο καβάλα σε αλογάκι, για πεγνίδι. Η μιτέρα καχεχτικι απτιν πίνα. Πάγι για νερο στο ποτάμι κε με δυσκολία γιρίζι πίσω. Κλείει κάθε όρα κε λεφτο, μα πέτρα ι καρδια τις πίνας δεν τις σινκινόνε τα δάχρια. Στο νεκροταφίο όλο κε κυδαλάνε πότε απο ένα χορικο, πότε απο διο μαζι. Πέθανε ο μπάρμπα Μιχαλιος, πέθανε ι θια ι Μαρίνα. Σε κάθε σπίτι ετιμάζοντε για κιδία. Ιχανε άλογα κε αγελάδες μα τα φάγανε όλα κε τόρα άρχισαν να κινιγάνε τα σκιλια κε τις γάτες.

Στα σοβαρα το σκέφτικε ο Μιχάλις.

Μεγάλι ικογένια κε ι δυλερτάδες μικρι. Σ' αρτον ίχαν τις μεγαλύτερες ελπίδες. Ετσι τυ ίπε κε ο πατέρας-τυ εκι πυ κσεπσιχόσε.

— Μιχάλι εσι θα ίσε ο νικοήρις.

Βγένι στο δρόμο ο Μιχάλις, ακύι πως ι χορικι όλο για το Τατσκεντ μιλόνε. Φτινο το πσομι στο Τατσκεντ, μονάχα δίσκολα μπορι να φτάσι κανις ος εκι. Διο χιλιάδες βέρστια ος εκι κε άλα τόσα πίσω Δίχος χρίματα αδίνατο· πρέπι να πλερόσις για ισιτίριο κε ακόμα για άδια.

Πολιν κερο ακύι ο Μιχάλις, στο τέλος ροτα:

— Μπορον κε ι μικρι να πάνε ος εκι.

— Τί, να πας θέλις;

— Κε τί, δεν μπορο; Θα τριπόσο σε καμια αρμαδά, — δε θα με δύνε.

Γελάσανε ι χορικι.

— Οχι, Μιχάλι, εσι ίσε για το σπίτι· δεν ίσε ακόμα για ταξίδι. Περίμενε να μεγαλόσις, πέντε χρόνια ακόμα κε ίστερα πας.

Λένε αφτι, μα ο Μιχάλις δεν τυς πιστέβι. Βλέπι πως το Τατσκεντ ίνε ι πολιτία τυ πσομι κε δε φοβάτε τίποτε. Κί όταν γενιέντε μέσα-τυ κάπι φοβι, ο ίδιος δίνι θάρρος στον εαυτό τυ:

— Δοκίμασε δα, δεν ίσε κοριτσάκι. Δε θα σε βοιθον; Θα μιστοθις κάπυ. Ολόκληρο καλοκέρι όργονεσ ανι τον πατέρα-συ· άλογα μπορις να ζέβγις. Τί κε αν ίσε μικρος στα χρόνια, στα έργα δε σε φτάνι κε ο μεγάλος.

Στα σοβαρα το σκέφτικε ο Μιχάλις. Δε φέβγι απο μιολό-τυ το Τατσκεντ — ι πολιτία τυ πσομι. Αρχίζει με το μάτι να καθορίζει τιν απόστασι: διο χιλιάδες βέρστια — δεν ίνε κε τόσο μακρια. Με το πόδι βέβεα μακρια.

Κάθιζε στην τσιγόνκα¹⁾ κε σε τις μέρες φτάνις. Άδια για μένα δε χριάζετε. Θα δύνε—μικρο πεδι κε θα πόνε: „μιν τον πιράζετε, σίντροφι, ίνε ο Μιχάλις ο πιναζμένος. Τί θάρρος θα έχι; Υτε μισο πύτι μαζι με τα κυρέλια-τυ όλα!“ Α με διόκσυν απο βαγόνι θα μπορέσο να βασταχτο πάνο σε στέγι. Σκαρφάλονα πάνο στα δέντρα, ζιτόντας φολιες μαβροπυλιον—πράμα πιο δίσκολο — κε μ'όλα τάφρα δεν έπεσα.

Βλέποντας το φιλαράκο-τυ, το Σεργέι Καρπούχιν, κατα ένα χρόνο μικρότερο, χάρικε:

— Αιντε, ι διο μαζι.

— Πυ;

— Για πσομι στο Τατσκεντ. Πιο εφχάριστο θ'άνε αν πάμε μαζι. Αν τίποτε παθένις εσι — σε βοιθο εγο. Αν εγο κάτι πάθο — με βοιθις εσι. Όλο το ίδιο, δο πέρα να ζίζουμε ίνε αδίνατο.

Ο Σεργέι διαμιας δεν μπόρεσε να τον πιστέπει.

— Κι αν βρέκει;

— Το καλοκέρι ι θροχι δεν ίνε φοθερι.

— Κιαν μας διόκσυν ι στρατιότες;

— Δε θα μας πάρουν μιρυδια.

Ο Σεργέι αναποφάσιςτος. Σκάλιζε διο φορες τι μίτι-τυ κε ίπε:

1) Ετσι ονομάζον το τρένο ι χορικι τυ Βόλγα.

— Οχι, Μιχάλι, δε θα μπορούμε.

Ο Μιχάλις ορκίστηκε:

— Μα το θεο, θα μπορούμε, μι φοβάσε. Τώρα παντω ίνε κρασνοαρμείτσι, πυ θα μας βοιθίουν. Θα μάθουν πως ίμαστε πιναζμένι κε θα μας δόσουν πσομι.

— Ίμαστε μικρι, θα φοβούμε.

Ο Μιχάλις άρχισε ν'αποδίκσι, πυ δεν ίνε μικρι. Δεν έχι να κάνι, πυ ο Σεργέι ίνε νεότερος, θι φροντίσι γι αφτον ο Μιχάλις. Θα ζιτίσι μέρος στιν τσιγόνκα, θα ροτίσι τος ανθρώπου. Δεν ίνε κορίτσι επιτέλως! Δισκολίες θ'απαντίουν — θα ιποφέρουν. Αν τος διόκουν απτο τρένο, διο ίνε — δε θ'άνε φοβερο. Θα κσενιχτίουν κάπυ ος το προι, κ'ίστερα θα πάνε με το πόδι. Ίστερα μόλις γιρίσι κάπυ ο σταθμάρχις, θα σκαρφαλόσουνε κσανα.

— Κε πότε θα γιρίσουμε πίσο; — ρότισε ο Σεργέι

— Πίσο; ζοντανι θα γιρίουμε. Το πιο πολι, τέσερες μέρες ος εκι, κι απο κι, άλλες τέσερες πίσο. Θα μαζόκουμε ος ίκοσι φόντια άλεθρο — κε φτάνι, δεν πρέπει ν'άνε το φορτίο μας βαρι.

Τα μάτια τυ Σεργέι, έλαμπσαν απο χαρα.

— Εγο ένα πύτι θα φέρο!

— Πύτι δεν ίνε ανάνκι. Οπιος έχι πολι, τυ το αφερουν. Καλίτερα πάμε ίστερα διο φορες ακόμα, αφυ μάθουμε το δρόμο.

— Καλα, Μιχάλι, μα κανένα μιν το λες.

— Καλα.

— Θα το κσέρις εσι μονάχα κ'εγο κι άλος κανις. Γιατι θα ζιτίουν τότε να πάνε ο Κόστας κι ο Βάσοι, πυ κι απτον ίσκιο-τους φοβόντε. Μαζί-τους πύ να πας;

— Κε σι δε φοβάσε;

— Τί να φοβίδο; Εγο στα νεκροταφία, κε τα μεζάνιχτα πάγο.

Ετιμασίες για το δρόμο.

Ι μάνα αναστέναζ: στο κρεβάτι. Ο μικρος Φέτκας τιν τραβύσε απτο φουστάνι κε βάζοντας το δάχτυλο στο στόμα ζιτύσε πσομι. Ο μεσέος, ο Σάσσκας έφριανε κσίλινο όπλο για τος σπουργίτες — να σκοτόσι για φαγι κε σκεφτότανε:

— Τρις θα σκοτόσο — κε μας φτάνουν. Θα δόσο στο Φέτκα κε στι μάνα-μου να φάμε. Αχ να μπορούσα να σκοτόσο κανένα περιστεράκι!

Μπικε ο Μιχάλις στο χαμίλο πιναζμένο καλίθι, πέτακε το καπέλο-τυ, ζύφρωσε τα φρίδια. Διαμιας άρχισε να παρυσιάζετε σαν μεγάλος ιλιχιόμενος μυζζικός κε χτίπιζε τα πόδια-τυ σα μεγάλος.

— Τί έχις, μάνα, κε πλαγιάζις;

— Δεν ίμε καλα, πεδί-μου.

— Μανα, θέλο να πάγο για πσομι στο Τασσκεντ.

— Σε πιο Τασσκεντ;

— Ίνε μια τέτιά πολιτία — διο χιλιάδες βέρστια μακρια απο δο, κ'εκι πέρα το πσομι ίνε μπόλιχο κε φτινο. . .

Μιλύσε ίστιχα ο Μιχάλις, σα νιοκίρις, σα μεγάλος κεπραματικος άντρας.

Ι μάνα τον κίταζε κσιπαζμένα.

— Τί λες, παρμιλας; δε σε καταλαβένο. Αρχισε ο Μιχάλις να μιλα με τι σιρα. Αφτονα φρούτα ιπάρχουν εκι κε πσομι όσο θέλις. Σ'ένα ταξίδι μπορις να φέρις ός 30 φόντια. (Επίτιδες δεν ίπε ένα πύτι για να τον πιστέπει καλίτερα ι μάνα-τυ). Διγόταντανε έτσι τεριαζμένα σα να διάβαζε απτο βιβλίο. Κε τις εκζέθεσε όλα, κι όσα άκουσε απτους χορικυς κι όσα ο ίδιος φαντάστηκε. Ος εκι τέσερες μέρες το πολι, απο κι — τέσερες πίσο.

— Μανόλα-μου, σι, μι φοβάσε.

— Κι αν δε γιρίσις πίσο;

— Θα γιρίσο.

— Κίτα, πεδί-μου, θα μ'αναγκάσεις ολόκληρες νύχτες να μι κιμύμε, όλο για ζένα να σκέφτιμε. Μεγάλι άντρες να πάνε δεν τολμύνε, κε σι. . .

— Για τος μεγάλος ίνε πιο δίσκολο, μάνα. Χριάζοντε άδια κε ισιτίριο, μα εγο κε ο Σεργεί μπορύμε παντω να κριφτύνε. Κε ίστερα, όλο το ίδιο, εκσον απο μένα πός θα φροντίσι για το σπίτι; Πύ μπορις να στίλισ το Φέτκα κε το Γιάσσκα;

— Μα κίτα καλά, Μιχάλι. Σε παρακαλο, για το θεο, μιν αναθένις πάνο στις στέγες τον θαγονιον. Θεος φιλάκει, γλίστρισε, χάθικες. Καλίτερα παρακάλεσε κάπιο να σε βολέπει. Τί θα κάνο αν θα μίνο μόνι!

— Μι φοβάσε, μάνα, δε χάνουμε.

Κίτακε ο Μιχάλις τα τρίπια-τυ τσαρύχια κε κατσύφιασε.

— Πολι αδίνατα ίνε τα διαολεμένα. . .

Μα στι στιγμα ισίχασε.

— Τορα δεν κάνι κρύο κε κσιπόλιτος μπορι κανένα: να γιρίσι.

Ακόνιζε το συγιά-τυ πάνο σε μια τύβλα, με το συβλι έκανε τρίπα στο χερύλε κε τον κρέμασε στιν πέτσινι-τυ ζόνι, για να μι το χάσι. Εχισε λίγο αλάτι σ'ένε κυρέλι, σφιχτόδεσε τον κόμπο για να μι χιθι. Πίρε ένα κοματάκι σκινι, πός κσέρι τί μπορι να γίνι. Ο μακαρίτις ο πατέρας-τυ έτσι έκανε· όταν πίγενε στο παζάρι θα έπερνε πάντα παραπανίσιιο άκσονα, τροχο, ζεβγλια. Ι τροχι για το Μιχάλι δεν ίνε χριαζόμενι, μα το σκινι θα χριαστι.

Ι μάνα έβγαλε ένα σακι ενος ποτιυ κε το μπάλωσε κι απτις διο πάντες.

— Ενα, φτάνι Μιχάλι;

— Καλίτερα δόξε-μου διο. Ισος να χριαστυν κε τα διο.

Πίστεπεσε ι μάνα.

— Αλίθια. Μιχάλι, πάρε ότι σε δύνουν. Ισος κατορθόσις να φέρις κε λίγο σιτάρι για να σπύριμε.

Εβαλε το κόκινο ποκάμισό-τις ι μάνα κ'έκοπσε το κόκινο στιθύρι για σακι.

Ο Γιάσσκας έπαπσε να χτίζι το κσίλινό-τυ άλογο κε κίταζε με θαμαζμο τον αδελφό-τυ.

— Μίχα. .

— Τί ίνε;

— Κι ο Σεργεί θα πάι μαζί-σου;

Δεν απάντισε ο Μιχάλις. Βγίκε στιν αβλι κε κίτακε γίρο.

— Πίνα! Πίνα!

Κατρακιλιέτε ο τροχος, κατρακιλιέτε το αμακσότοκσο, άλογα δεν ιπάρχουν, μίτε αγε-λάδες! Αλοτες κακαρίζανε ι κότες, φόναζε ο πετινος με όλι-τυ τι δίναμι, τόρα μονάχα πασάλια γίρο κε στέγι κσεχαρβλομένι. Μα τίποτε. Αν επιτίχι να πάι ος το Τασσκεντ, όλα θα διορθοθύνε. Το παν ίνε να μι φοβιθι. Ι άλι πάνε κι αφτος θα δοκιμάσι. Στα χρόνια μονάχα ίνε μικρος, στα έργα κι ο μεγάλος δεν μπορι να το φτάσι.

Κσανα στο δρόμο ι χορικι μιλόσανε για το Τασσκεντ. . . Σαν παραμίθι στεκότανε μπροστά-τος το Τασσκεντ— ι πολιτία τυ πσομι. . . Λέγανε ι χορικι— ο αέρας πολι ζεστος εκι πέρα— μπορι κανένας να πνιγι— μ'αφτο δε φοβέριζε το Μιχάλι. Χορις άλο, θάχι ποταμάκια εκι, όπος κε σ'εμας. Κι αφυ θάνε ποτάμια, μπορι κανις κε να λυστι.

Όταν ο Σεργεί τυ ίπε για τος κιργίζους, διπλα απτυς οπίυς θάνε αναγκαζμένι να περάσουν, ο Μιχάλις μίτε αφτο φοβιθικε.

— Αν ίνε ι κιργίζι άνθρωπι, γιατι να τος φοβιθύμε;

— Μα ίσος δεν ίνε.

— Εκι με τα μάτια-μας θα δύμε. Εδο πέρα θα μας πόνε διάφορα παραμίθια.

Ο Μιχάλης αρχηγός

Ισιχία μεγάλη στους κάμπος. Στο γαλάζιο εθέρα τραγουδούσανε ι κοριδαλι. Χαμιλότερα βούζανε τα ζήματα πάνω στους τηλεγραφικούς στίλους, που μακρινές γραμμές χανόντανε στα θάβη. Πίσω απτους στίλους — ο σταθμός. Στο σταθμό — ι τσιγύνα. Διο φορές τιν ίδε ο Μιχάλης όταν με τον πατέρα-του πήγε στη Σαμάρα. Θάμα! Απλόνετε ος δεκαπέντε ζάζνες, απτους ρολίνες-τις βγένουν καπνι όταν ανάβι ι θερμάστρα-τις, κε ι σιρίνα-τις σφιρίζι. Πίγενε ο Μιχάλης με το σακάκι του πατέρα-του, δεμένο με στρατιοτικι ζόνι, φαρδια πλατια κυνόντας το ραβδί-του. Στις πλάτες-του σακι ενος πυτιω. Κ'επάνο ζάφτο άλο σακι ραμένο απτο κόκκινο στιθύρι τις μάνας-του. Στο κόκκινο το σακι τενεκεδένιος μαστραπας, το κυρέλι με τ'αλάτι, κομάτι ψομι απο χόρτα κε μια παλια φύστα τις γιαγιάς-του που έπρεπε να τιν πουλίσι στους πολιτιανους.

Κσιπόλιτος περπατάι ο Σεργέι απτιν αριστερί-του πάντα. Μεγάλα αντρίχια τσαρούχια με μακρουλες γινεκίσιες κάλτσες κρέμοντε απτον όμο-του. Στα τσαρούχια ίσαν δεμένα διο σακια τιλιγμένα χιλιντριχα.

Πηγένανε κε σινενούντανε τι να κάνυν για να μι αφίσι ο ένας τον άλο. Αροστένι ο ένας — ο άλος πρέπει να τον κιτάκσι. Κε ότι τος δίνυν πρέπει να τα μιμάκσυν.

Όταν φάνικε ο μικρος σταθμός, ίπε ο Σεργέι:

— Κίτα, Μιχάλι, βλέπο καπνο.

Ο Μιχάλι: έφερε τιν απαλάμι-του κοντα στα μάτια-του.

— Τόρα όλα τα τρένα ίνε δικά-μας. Θα πάμε μ'εκίνο στο οπίο πρώτα θα φτάσμε.

— Κε ίνε πολα;

— Ος ίκοσι.

— Εσι θα πας μπροστα;

— Νε.

Χιμογέλασε ο Σεργέι.

— Δε φοδύμε, όλο το ίδιο κάνι. Πόσα θέρστια περάσαμε κε τα πόδια-μου δεν κυφάστικαν. Ελα, ας μετρίσουμε τις ζάζνες!

— Τα δικά-μου τα βίματα ίνε μεγαλύτερα απτα δικά-σου.

— Κ'εγο θα κάνο μεγάλα βίματα.

Τονε σιμβόλεψε ο Μιχάλης:

— Δεν πρέπει να βιαστς, θα κυραστς χιρότερα. Κάθισαν πάνω σ'ένα τυμπι¹⁾ για να κσικυραστύνε. Βγάλανε τα κυρελάκια με τ'αλιτι κε τα βάλανε πάνω στα χόρτα.

— Εχο παραπάνο αλάτι.

— Ψομι έχις;

— Μ'ύβαλε ι μάνα-μου πέντε πατάτες.

— Με τις πατάτες δε χορτένις, χριάζεσε ψομι.

— Απο πύ να το πάρο;

Κιτσύφιασε ο Μιχάλης.

Στο σακί-του ίχε κομάτι ψομι απο χορτάρια.

Καλο θάτανε να ίχε κι ο Σεργέι το ίδιο κομάτι. Τότε κι διο θα τρόγαν εκίσι, μα τόρα δε σιμφέρι. Θα δανκάσυνε μια, διο φορές θα μίνι το μισο.

— Γιατί δεν έπερνες λίγο ψομι;

Ο Σεργέι κσαπλομένος πάνω στην κιλια βίζενε χόρτα. Τι μάτια-του σκιθροπάσανε, το πάνω τάχιλι-του κλαπσιάρικα κυνιότανε. Κίτακσε στο μέρος που έμινε το χοριο — ότε το καμπαναριο πια φανότανε. Γίρο κάμπος απέραντος κε στίλι τηλεγραφικι. Για να γιφίσις πίσω ος το θράδι δε φτάνις.

Διπιθικε το σίντροφά-του ο Μιχάλης. Θιμίθικε το γνομικο — βοιθίστε ο ένας τον άλο — έκοψε ένα κοματάκι ψομι.

¹⁾ ίψομα

— Νά, φτάνουμε στο σταθμό κε το δίνις. Μίπος νομίζις προς το λιπάμε το προμι;
Ο Σεργέι ριοπύζε.

Μπορούζε να φάγι παραπάνο απο ένα φόντι κι ο Μιχάλις τ'όδοκε ένα κοματάκι.
Α δε θα δόζουνε στο σταθμό—περίμενε ος το προι. Δε θα δόζουν το προι—περίμενε
ος το βράδι. Κίταξε μια φορά ακόμα στο μέρος, πυ έμινε το χοριό-τυ κε αναστέ'αχζε.

— Ε, ρι! αναστενάζις;

— Επίτιδες, έτσι.

— Φοβίθικες;

— Αχως εκι, φοβίθικα! Κε γιατι να φοβιθο;

— Τόρα όλο το ίδιο, στο σπίτι να γιρίσις ος το βράδι δε θα μπορέσις. Κε το
βράδι θα πέσουν απάνο-ρυ ι λίχι.

Κίταζε ο Σεργέι γίρο ρ'όλα τα μέρι κι ο Μιχάλις τονε βασάνιζε με άγριες ιστορίες:

— Θα φτάσις στον νκρεμο τυ Εφιμ—εκι μαζέβοντε τι νίχτα ι κλέφτες. Δεν ίνε
πολις κερως πυ πέραν απο ένα χορικο τ'άλογό-τυ, κε την ίδιο λίγο κόντεπζε να το
ρκοτό.υν. Σικόθικε ο Σεργέι, κάθικε σταβροπόδι, με τρόμο κίταξε το ρίντροφό-τυ.

— Πόσες μέρες μπορις να βαστας δίχος φαγι; — ρότιζε ο Μιχάλις.

— Εσι;

— Τρις μέρες.

Ο Σεργέι αναστέ'αχζε:

— Εγγο παραπάνο απο διο μέρες δεν μπορο.

— Κε πόσες μπορις να ρις δίχος νερο;

— Μια μέρα.

— Λίγο. Εγγο έζικα μια μέρα κι ακόμα μιςι.

Οταν απομακρινθίκανε απτο τυμπι ο Σεργέι ίπε αναπάντεχα:

— Κε ρο μπορο να ρίσο μια μέρα κε κάτι παραπάνο.

Ι ΤΣΙΓΥΝΚΑ

Νάτο κε το τρένο.

Στέκοντε πάνο ρε τροχως καλίβες — ολάκερος δρόμος — κι απο κάθε καλίβα τα
πλίθια κιτάζυν. Στενοχόρια μες ρις καλίβες, άντρες κε γινέκες ρκαρφαλότυνε ρις στέγες,
καθίζυν ο ένας τον αλο, ρπρόχυν κε ρπρόχοντε, ι άλι απο κάτω. Πάνο ρι στέγι γι-
ρίζι ένας ρτρατιότις με τυφέκι, φονάζι δινατα πάνο ρτυς άντρες κε ρις γινέκες:

— Εδο δε γίνετε!

Διόχχι απτι μια στέγι το πλίθος, μαζέβετε ρτιν άλι. Κεσανα απο πάνο πετιέντε τα
ρκανια κάτω, κεσανα ο ρτρατιότις φονάζι:

— Δε γίνετε εδο, δε γίνετε!

Θέλικε κι ο Μιχάλις ν'ανεθι ρτι στέγι, πιο κοντα ρτο πλίθος, μα μια κε δε γίνετε
— δε θ'ανεθι, πρέπι να κέρι τιν τάκσι. Ο Σεργέι δεν μπορι να καταλάβι τίποτε. Κι-
τάζι με γυρλομένα τα μάτια κε απτο μέρος-τυ δεν κυνιέτε.

— Γιατί τυς διόχχυν απο κι;

— Δε γίνετε. Βλέπις το ρτρατιότι με το όπλο;

Δεν μπορούζε να καταλάβι αφτο κ'ένας χορικος με διο ρκανια. Εχουσε ος το ρβέρκο
το καπέλο-τυ κε ρκεφτότανε:

— Πό να πιδίζο;

Ίτανε ρε τρις στέγες θαγονιον — παντυ, „δε γίνετε“. Ετρεικε πιρσο απτιν αντλία
ρτο πιο τελεφετό το θαγόνι, ίσος εκι να μπορέσι. Ο Μιχάλις ρίχτικε πιρσο απτο χορικο
φονάζοντας ρτο Σεργέι:

— Αιντε, γρίγορα, μι μνίςκισ πιρσο.

Μα ο Σεργίι δεν μπορούσε τίποτε να καταλάβι. Δεξιά-του — πράματα που πρότι φορά έβλεπε, αριστερά-του — το ίδιο. Στο χοριο, ι τηλεγραφικι στίλι ίχαν απο τρία είγματα, εδο — απο οχτο κε σε διο γραμες. Περάσανε απο κοντά-του διο άνθρωπι με φανάρια. Παν-τυ σιδερένιες γραμες διδομένες με βίδες. Σκόνταψε ο Σεργίι σε μιτ απ'αφτες τις γρα-μες κε νά, θλέπι ίσια πάνω απο κεφάλι-του καλίβι με παράθιρα να κυνιέτε, να τρίζον ι τροχί-τις.

— Φίγε, μικρε, θα σε πατίσουν!

Ο χορικος με τα διο σακια ανεβένι στι στέγι του βαγονιου κε κατόπιν-του σκαρφαλόνη-σα γατι ο Μιχάλις.

— Ε, ει! πό πας;

— Στο Τασκεντ μαζι με το Σεργίι.

— Κατέθα γρίγορα, το τρένο δεν ίνε για το Τασκεντ.

— Μα για πό, παπου;

— Για τι Σιθιρία! για τι Σιβιρία! Πίδισε.

Ραγί-τικε ι καρδύλα του Μιχάλι, τα μαλιά-του σικόθικαν απάνο. — Για τι Σιθιρία. . . Κατέθα, Σεργίι, κατέθα.

Φίγανε

Το προι έφτασε το τρένο του Τασκεντ. Σέρνι ο Μιχάλις κατόπιν-του το φοβιζμένο Σεργίι, σέρντε κάτο απια θαγόνια, χτιπαί το κεφάλι-του στους τροχους.

— Γρίγορα!

Πσιλα ι πόρτες τον θαγονιον. Ο Μιχάλις κι ο Σεργίι δεν μπορύνε να φτάσουν ος εκι, δεν μπορύνε να μπύνε στα θαγόνια. Κε κανένας να τυς βοιθίσι δεν ίνε.

— Μπάρμπα, βοιθίσει

Έκαμε διο γίρως ολόγισρα στο τρένο ο Μιχάλις — μα κανένας δεν το βοιθίσε. Τί να νάνι; Καβάλα ι άντρες κάθιντε πάνω στα μπύφερα, το ίδιο κ ι γινέκες. Σκαρφαλό-νυν ι κοπέλες δρασκελώντας σαν άντρες. Οστε, σκέφτετε ο Μιχάλις, μπορο κε γο να κά-νο το ίδιο κε πιδόντας καβάλα πάνω στο μπύφερο, φονάζι:

— Σκαρφαλωσε απο δο.

Ο Σεργίι δεν μπορι.

— Ελα, να σε βοιθίσο!

— Θα πέσο!

Θίμοσε πολι ο Μιχάλις, έτριξε ακόμα κε τα δόντια.

— Βάσταχε γερα!

Βαστιέτε με τα διο-του χέρια ο Σεργίι απο σιδερένιο κιπέλο, τα μάτια του δεν θλέπον τίποτε.

— Θα με πατίσουν!

Δίπλα-του ο στρατιότις διόχνι το πλίθος.

— Αντε, πίσο!

Τρόμαχε ο Σεργίι — ύτε ζοντανος, ύτε πεθιμένος.

— Μανόλα-μου!

— Σόπα, σόπα, — του λέγι ο Μιχάλις — δε μας βλέπι. Μι βίχις.

— Τα χέρια-μου δε βαστάνε.

— Πάπσε τιν ομιλία.

— Μιχαλάκι-μου, πσιχύλα-μου θα πέσο.

Τόρα πια ο Μιχάλις λίσαχε απο θμό-του. Εφτισε πάνω στο μπύφερο κε ίπε:

— Πέσε, μόνος-μου θα πάγο.

Σόπασε ο Σεργίι, μη νά ο στρατιότις τον πρόσεχε.

— Πιός ίνε εκι;

Τσιμουδια.

— Κατέβα.

Τίποτε δε γίνετε. Ιτε πρέπει να κατεβις, ίτε να πιάζις κυβέντα με τυς στρατιότες.
Ο Μιχάλις έκανε το δέφτερο.

— Σίντροφε, κρασνοαρμέιτσε, το πεδ: ίνε απτο χοριό-μας κε θα τακσιδέβι
μαζί-μου.

— Κε πιός ισε ςι;

— Ιμε απτο υέζτι τις Μοζυλίτςκι. Πάγο στο Τασσκεντ για πσομι.

— Δίκε τα χαρτιά-ςυ.

— Το διαβατίριο;

— Τόρα ςυ κάνο διαβατίριο!

Κι άλλος στρατιότης απο πίσο φονάζι:

— Φέρ-τον στην ορτάτζεκα.

Αναστένακε ο Μιχάλις. Ο Σεργέι — ύτε ζοντανος, ύτε πεθαμένος. Τον έπιασε ο
στρατιότης απτο χέρι τόσο δυνατα — λες κε τυ έβγαλε τον όμο.

— Αχ, κατεργαράχο! Μονάχα τα τρένα καταστρέφετε.

Νά ςυ λιπον τίχι. Αποφρίζανε να πάνε για πσομι στο Τασσκεντ κε πέσανε στην ορ-
τάτζεκα. Κι ορτάτζεκα δε χορατέβι. Αν κάτι έδιχε στο χέρι τυ στρατιότη — μα πυ
χρίματα! Να καμόνεσε προς κλες — δε θα πιστέπςι. Κε το τρένο θα φύγι. Κλοθογρίζανε
διάφορες ςκέπες μες το μιαλο τυ Μιχάλι, μα ν'αποφασίσι τίποτε δεν μπόρύσε. Βλέπι
— στενάξι ο Σεργέι κι αμέσος καταφέβγι ςε πονιρία.

— Τί έπαθες κε κρέμασε τα τέσερα; Μίπος μας φέρνυνε ςτι φιλακι; Θα δυν εκι
πυ ίμαστε κε θα μας αφίςον. Κε ίστερα χαιδερτικα στο στρατιότη.

— Μαζί-μας δε γίνετε διαφορετικα. Χονόμαστε εκι πυ δε γίνετε.

Ο στρατιότης ςιοπα.

— Σίντροφε κρασνοαρμέιτσε δε γίνετε να μας αφίςις εμας τυς διο; Ιμαστε πινα-
ζμένι.

— Αιντε μπρος, άβριο θα πάτε.

Σκέφτικε ο Μιχάλις, πός να τονε γελάσι. Τον πιάνι απτο χέρι κε πιθιρίζι:

— Σίντροφε κρασνοαρμέιτσε, ένας μωζζίκος ανέβικε.

— Π'όντος;

— Να εκι πίσο απτα θαγόνια κάθισε.

Κιτάξι ο στρατιότης κε πάνο στα θαγόνια νά, διο γινέκες ςτέκοντε.

— Σταθείτε δο!

Χαρόμενα ο Μιχάλις προσθέτι:

— Στάςυ, Σεργέι, στάςυ! Ας περιμένυμε το ςίντροφο κρασνοαρμέιτσο — δεν έχι
κερο να χασομερα μαζί-μας.

Ετρεκε ο στρατιότης να διόκσι τις χοριάτες γίρο κανένας. Στι στιγμι διόρθωσε ο
Μιχάλις το ςακι στον όμο-τυ κε πιθιρίσε στο Σεργέι!

— Μι βγάζις τσιμουδια! Δος το χέρι-ςυ!

Στιν αρχι τρέκσανε πίσο απτο σταθμο, δίπλα απτις μάτνρες τον αγελάδον, ςκοντά-
ψανε στο ςκοτάδι πάνο ςτυς ςορυσ τις κοπριας. Κσιπάσανε το χιμιζμένο ςκιλι. Γάβγι-
σε εκίνο κε κσιπάσε το Σεργέι.

Ετρεκσαν στο μέρος τις ιδραντλιας χοθίκανε κάτω απτο θαγόνι. Καθίσανε λίγο κε
κσανα προχορίζανε.

Μιρίστικε ο Μιχάλις τα χέρια-τυ κε έφτισε.

— Σι δε λερόθικες;

— Λερόθικα.

— Μι με κρατασι!

Το πλήθος πολι μακριά απ'αφτους.

— Σεργέι απο δω δεν ίνε για νανεβύμε.

Πεταχτίκανε στο άλλο μέρος — εδω ι ατμομηχανι κοντά-τους,

— Νά-τινε!

Στιν ατμομηχανι ανεβένουν άντρες κε γινέκες.

— Μι φονάζετε!

Ανεβάζι ο Μιχάλις το ζίντροφό-του κε σπρόχοντάς-τον — Γρίγορα — φονάζι.

— Κε ει; — Ανέβα κε μι μιλας.

Ανέβικε ο Σεργέι μα δεν κσέρι πυ να πατίσι..

Ανικιξε ένα μέρος — ζεστο.

— Μιχάλι δω πέρα ίνε θερμάστρα.

— Σιοπι!

Ακσαφνα, κάτι — τις σφρίζι δινατα πίνω αποτο κεράλι κε κάτω απτα πόδια-τους:
φ-φυ! φ-φυ

Τα μαλια τυ Σεργέι σικόθικαν απάνω.

— Μανόλα-μου!

Στιν αρχι πίγεταν σιγα, μα ίστερα όλο κε γρίγορα, γρίγορα. Μυνηκρίζι κάποιος πάνω αποτο κεφάλι-τους, βυίζι, τους κουνάι κε προς το πάνω, όλο κε πετιέντε σπίθες. Ο αέρας δέρνι δινατα τα πρόσωπα κε γέρνι τα κεφάλια-τους. Αχ, αν αναποδογυριζότανε ι μηχανι, θα κομματιαζότανε κε ότε ένας άνθρωπος θα έμνισκε ζοντανος.

Πιάσανε το Μιχάλι

Ολάκερι μέρα γίριζε ο Μιχάλις στο παζάρι ανάμεσα στους πυλιτάδες, άκουε πόσο ζιτόνε για τι φύστα, πόσο για το φυστάνι, πόσο ακρίζι το ψομι, αν θα ταγοράσι με χρίματα, θέλιζε κι ο ίδιος να βγάλι αποτο σακι τς γιαγιάς-του τι φύστα μα σταμάτιζε σαν άκουσε τους χορικούς να λένε:

— Στο Ορεμπουργ ι κηγίζι αγοράζουν ακριβότερα τα πράματα. Εκι πρέπει να τα φέρουμε,

Κε κσέφτικε ο Μιχάλις: — Ας υποφέρω λιγάκι ακόμη

— Το τρένο! φονάκσανε ι χορικι.

Πετάχτικε δια μας απτι θέσι-του ο Μιχάλις φτερα λες τα πόδια-του. Εφτασε στο σταθμο — δεν καταλαβένι τίποτε. Αλι τρεχουν εδω, αλι εκι, άλι με όλι-τους τιν ισιχία πίνουν το τσάι-τους. Αρότιξε ένα χορικο, μα κίνος κόνισε τα χέρια:

— Αδερφύλι-μου, δεν κσέρο τίποτε, ο ίδιος ίνε τέταρες μέρες πυ κάθουμε εδω. Πό πιγένις ει;

— Στο Ταρσκεντ.

— Για το Ταρσκεντ προπολυ έφιγε.

— Εφιγε; — Βέβεια έφιγε.

Μυδιάσανε τα χέρια κε τα πόδια τυ Μιχάλι.

Πετάχτικε στιν άλι πάντα, εκι στο κσοτάδι κσόνταπσε πάνω σε μια γινέκα πυ κοβαλύσε με το βέτρο θραστο νερο. Κυνίθικε το βέτρο κε το νερο έκαπσε τα δάχτυλα τις γινέκας. Πέτακσε απτι το βέτρο κε άρχικε τις φωνες:

— Πιάστε-τον!

Γοργότερα απο λάρι τρέχι ο Μιχάλις το σακι χορέβι πάνω στους όμουσ-του.

— Εκλεπσε, εκλεπσε, πιάστε-τον!

Εκοψαν ι χορικι το δρόμο τυ Μιχάλι.

— Αχ, κακύργε!

— Δεν πρέπει να το χτιπάτε!

— Φονάκστε τι μιλίτσια!

Κιτάχκανε γίρο-πειχι πυθενα. Τί τρέχι;

— Νά, ζίντροφε μιλιτσιονέρε, αφτος ίνε ..

— Εκλεπσε σαχι απτι γινέκα!

— Σχορπιστίτε.....

Τον έπιασε τον Μιχάλι ο μιλιτσιονέρος¹ απτο χέρι: — πάμε!

— Χάθικα, σκέφτικε ο Μιχάλι:.

Στιν ορτατζεκα

...Μεγάλο τραπέζι. Πίσο απτο τραπέζι κάθετε ο πιο μεγάλος με πέτσινο σακάκι. Στο πλεθρό-τυ κρέμετε ρεδόλθερο, στιν τραγιάσκα-τυ άστρο μπολσεβεβίχικο. Με το ένα-τυ το δάχτιλο κζίνι ο πιο μεγάλος το μουστάκι-τυ κε κιτάζι το Μιχάλι με μισοκλιζμένα μάτια.

— Τί τρέχι;

— Πιάσανε το πεδι αφτο, ζίντροφε Ντυνάεφ, εκσιγι ο μιλιτσιονέρος.

— Δίχος κιτίριο;

— Πιος κζέρι! Κάτι σαχι έκλεπσε.

— Πλισίασε.

Φοβίθικε πάρα πελι ο Μιχάλις — τα χέρια-τυ παράλιζαν απτο φόβο. Το δεξί-τυ χέρι τρέμι απτο φόβο, κε τα ποδαράκια-το νά, νά θα λιγίζονε. Ι οροφι τυ φένετε προς κατεβένι νανκίχι το κεφάλι τυ κε όλι ι ορτατζεκα ζάμπος σε κιματα πάνω σαλέβι.

Κι ο ζίντροφος Ντυνάεφ επίτιδες ζιοπα, δε θιάζετε. Με μισοκλιζμένα τα μάτια κά-τι τραθα πάνω στο χαρτι.

Κε πάλι κιτάζοντας το Μιχάλι.

— Πός σε λένε;

— Πόσον χρονον ίσε;

— Εντεκα-δόχεκα.

— Φομάρις;

— Καθόλυ.

— Μιν το κρίπσις, Μιχάλι Ντοντόνοφ, емис та κζέρυμε όλα.

Βλέποντας το χαμόγελο στα χιλια τυ πιο μεγάλο ο Μιχάλις σκέφτικε:

— Πζέματα λέ, τίποτα δεν κζέ ι . . .

— Κι ο πιο μεγάλος κσανα χαμογελα.

— Γιατι έκλεπσες το σαχι;

Ισίχασε κάπος ι καρδύλα τυ Μιχάλι, κσανασκέφτικε.

— Ας το γελάσο λίγο, ίσις να με πιστέπει.

Κι άρχισε να διγιθι. Ινε κερσ πυ επιμάστικάν να πάνε για το Τασκεντ αφτος με τον πατέρα-τυ, αγοράσανε κιτίρια, πέραν άδια, μα στο όρομο ο πατέρας-τυ πέθανε. Δε σκέφτικε να πάρι τιν άδια με το κιτίριο κε πέρασε διο στοθμος δίχος κιτίριο. Ένα πε-δι ακόμα απτο χοριό-τυ ενόθικε μαζί-τυ.

Φοβό ανε μονάχο να τακσιδέθι. Μα αρόστιζε κ'έκίνο. Αρότιζε όπιονα θέλις — βρίζετε στο νοσοκομίο. Ετρεκσε ο Μιχάλις στα νοσοκομια να το δι, μα σφίρικσε το τρένο. Ο Μιχάλις φοβίθικε, έτρεκσε, έτρεκσε κε χτίπιζε πάνω σε μια γινέκα. Δεν μπορύσες να δις τίποτε. Σκόντιαπσε πάνω στο θέιρο πυ κοβαλύσε εκίνι κ ι γινέκα άρχισε να φονάζι.

Ακυσαν ι άνθροπι κε νομίσανε προς ίνε κλέφτις.

Μα το σαχι ίνε δικό-τυ. Μέσα σ'αφτο το σαχι βρίζετε ένα άλο σαχι κ'εχι μέσα τιλιγμένος μαστραπάς, αλάτι λίγο για το όρομο, κε το φουστάνι τις γιαγιας.

Ανίκσανε το σαχι — αλίθια μαστραπάς, αλάτι, φουστάνι.

Κίτακσε ο ζίντροφος Ντυνάεφ το Μιχάλι κε έκσιζε κσανα με τ'ονά το δάχτιλο τα μουστάκια-τυ.

1) ολιτοφίλακας

- Δεν κσέρης πως δίχως ισιτίριο δεν επιτρέπετε να τακσιδέβι κανίς με το τρένο;
- Κσέρο, μα τί έπρεπε να κάνο; Κριονα, πινύσα....
- Κε τί κσέφτεσε να κάνίς στο Ταςκεντ;
- Να εργαστο.
- Κε πιά εργασία κσέρίς;
- Οτι τίχι. Να κσυπίζο αβλες, να πάγο πίσο απο τ'αλέτρι....

Κόνισε το κεφάλι τυ ο ζίντροφος Ντυνάεφ, γαμογέλασε:

— Έτσι λιπον Μιχάλι Ντοντόνοφ, ίσε άκσιω πεδι. Σίμφονα με το νόμο πρέπι να σε τιμορίσο, για να γίνίς πιο άκσιος. Αβριο θα κυβαλέσις κε σε κσίλα μαζι με τις γινέκες τυ δεν έχον ισιτίρια.

Θα εργασις κάμποσο, κε θα πας παρακάτο.

Δορεαν σε κανένα δεν επιτρέπετε να τακσιδέβι. Κατάλαβες;

Χιρότερα περίμενε ο Μιχάλις.

Βγένοντας με τον μιλιτσιονέρο απτιν ορτατζεκα ίπε με ανακύφισι:

— Απτι δυλια δε φοβάμε. Κάνο ότι θέλις.

Πολιν κερο γίριζε ο Μιχάλις στην πλατφόρμα.

Τα πόδια-τυ δίςκολα κυγιέντε. Κυράστικε.

Κάθισε κοντα σένα θαγόνι να κσεκουρασι λιγάκι, μα έτσι πυ ίταν κυραζμένος απο-κιμήθηκε, ακυμπόντας το κεφάλι-τυ πάνω στον τροχο. Μονοκόματα κε δίχως όνιρα κιμήθηκε ος το προι. Κσίπνισε το προι — ι ράχι-τυ λαφρια. Απλοσε τα χέρια-τυ πίσο, τσασακι λίπι.

— Μανόλα-μου!

Ρίχιτικε κατο απτο θαγόνι — τίποτε.

Έτρεκε μπροστα — τίποτε.

Έκανε γίρο ολόγισρα στα τέσερα θαγόνια — τίποτε τίποτε, τίποτε.

— Μανόλα-μου!

Σαν ποτάμι ι ιδρος τρέχι απτο μέτοπό-τυ, το πυκάμισο-τυ μύσκεμα, πέτροσε ι καρδύλα-τυ, δε εχτιπα.

— Μ'έκλψαν.

Διγίσανε τα γόνατά-τυ, παρόλισαν τα πόδια-τυ.

Κάθισε πάνω στην κσυριαζμένι ράγα κε άρχισε να κλεί πικρα.

Σα θράχος ο μεγάλος ανθρώπινος καιμος έπεσε πάνω στι μικρι καρδύλα τυ Μιχάλις κε τιν κατάνιγε, τιν κατάνιζε. Έπεσε πρύμιτια ανάμεσα στις τραβέρσε, έβγαλε τσ τριπεμένα τσαρούχια-τυ κε σπαρταρούσε σαν αρνάκι κάτο απτο κσφτερο μαχέι.

Δεν κλέψανε μονάχα το σακι με το φυστάνι τις γιαγιας, τυ κλέψανε κε τιν τελεφετιά-τυ χαρα.

Τιν τελεφετιά-τυ ελπίδα τυ αφερέσανε.

Πέθανε ο Σεργέι

Έκλαψε μια όρα ο Μιχάλις, έκλαψε — διο — στο τέλος έπρεπε κάτι να κάνι.

Έχαμε κάμποσα βίματα ανάμεσα στις ράγιες, πίσο απτο σταθμο — πρέπι να φίγε άπ' αφτα τα μέρι Προχόρισε ος 200 σάζνες, θιμήδικε το Σεργέι πρέπι να τον αποχερετίσι. Ισος να μι ιδοθύνε πια. Αν βρεθι κάποιος καλος άνθρωπος, θα το λιπιθι, αν δε βρεθι — τελίοσε. Δίγο ακόμα μπορι να ιπομένι, μα αν ος το βράδι δε φάγι τίποτε — δε κσέρι τι θα γένοι. Θα πέσι κε δε θα κιοδι πια. Αποφέβγυν ι άνθρωπι τυς διστιχιζμένους, κε αν τονε δι κανέναν θα τυ γιρίσι το πρόσπιπο για να μι τονε δι.

Πολι τέτιι κατρακιλιέντε, ασ πάγι να πιθάνι κι αφτος . . .

Έσι, ίλιε, πάπσε να φένκις, το φός-συ δε μας χαροπια.

Κε ςι, καμπάνα, τυ κάκυ κυδονίζις στιν εκκλησια Βαρς ο πόνοϲ — ο ανθρώπινος καιμοϲ.

Προμάκι να ίχαμε!

Στο νοσοκομίο δε δεχτίκανε χαρόμενα το Μιχάλι.

— Τί θέλις!

— Ο Σεργεί πλαγιάζι εδο.

— Ερχεϲε άβριο, ϲίμερα δε γίνετε.

— Για λίγο κίρο.

— Πέθανε κίνος, δεν ίνε εδο.

— Πόϲ πέθανε;

— Πίγενε, πίγενε. Δεν κέρρις ποϲ πεθένυν; Τονε θάπσανε.

Ετσι λιπον ο Σεργεί!

Τί κακορίζικι μέρα! Κάθις ο Μιχάλι κάτω απτον εκϲόϲτι τυ νοσοκομίου, έπεϲε κάτω απτο δέντρο. Ολα ανάποδα τυ ίρθανέ ϲίμερα πάι το φριτάνι κε προμι κανέναν δεν τυ δίνι. Μα γιατι φονάζυνε τα μαβροπούλια; Νά, κε τότε ϲέρνετε, πόϲ το λένε μαμύδι. Πρέπι να το πιάζι κε να το φάγι. Φάγανε ϲικιλια κε γάτες ι λοπατινέι, μ'αφτο το μαμύδι . . . δεν ίνε κι αφτο ϲαν κι αφτόνε μικρο . . .

Νά κι ένα ϲποργιτάκι τυ πιδάι. Ιπάρχυνε λιπον κε ϲποργιτάκια ακόμα. Αχ, νά-τανε εδο ο Γιάϲϲκας με το όπλο-τυ . . .

Σκελετόδικοϲ κε πιναζμένος ο χάροϲ ϲτεκότανε μπροϲτα ϲτο Μιχάλι κ' ι αναπνοί-τυ, τυ μίριζε ϲικαλιϲιο αρμιο προμι χτιπύζε ϲτο πρόϲοπό-τυ. Προμι! Μα απο πύ; Σικόνι ένα χαλίκι, το χαλίκι μίριζι προμι. Μίριζετε κε το πετάι . . . Κϲεριζόνι χορταράκια, τα μαϲα. Κε κϲανα τα μάτια-τυ τα ϲεπάζι πόνοϲ, θάνατοϲ.

Κε μόλα τάφτα ιπάρχυν καλι άνθρωπι.

Σκελετόδικοϲ κε πιναζμένος ο χάροϲ ϲτεκότανε πάνω απτο Μιχάλι, μετρόνταϲ τιϲ τελεφτέεϲ-τυ όρεϲ, τϲ τελεφτέεϲ ϲτιγμεϲ τιϲ ζοίϲ-τυ. Τον άνκιϲε με τα κρία-τυ δάχτυλα, έβαλε το θαρί-τυ χέρι πάνω ϲτι ϲάχι-τυ. — Κίταϲε για τελεφτέα φορα, τυ λεί, το μακρino κϲένο υρानο — κίταϲε. Τρέχα απελπιζμένος ανάμεϲα ϲτο Ταϲϲκεντ κε ϲτο Λοπάτινο, κϲεριζοϲε απτιν καρδιά-ϲυ τιϲ ϲκέπϲεϲ τον μεγάλον. Σάμποϲ με τα βαριά-τυ υποδήματα χτιπίζε ο χάροϲ ϲτα μιλίνια τυ Μιχαλι, πϲιθιρίζοντάϲ τυ ϲτ'αφτια.

— Γιατί κλεϲ; Τυ κάκυ, κανέναν δε θα ϲε λιπιθι.

Ο ϲίντροφοϲ Ντυνάεφ

Τον κερο αφ-ον ο ϲίντροφοϲ Ντυνάεφ θγένονταϲ απτιν ορτάτζεκα ίδε το γνωϲτο πεδι κε ϲταμάτιζε. — Μπα! Ο Μιχάλιϲ ο Ντοντόνοφ. Τί κατρακιλιέϲε εδο πέρα;

— Δεν έχο πια δίναμι . . .

— Τί έπαθεϲ;

— Δεν έχο πια δίναμι . . .

— Α, α, αφτο δεν ίνε καλο.

Τον κιτάζι ο Μιχάλιϲ κε ϲκέφτετε. Μυ φένετε ποϲ ίνε καλοϲ άνθρωποϲ. Δεν τυ διγιμέμε τον πόνο-μυ, ίϲοϲ να με λιπιθι . . . Νί κε το κϲαϲνοαρμείκν το αϲτέρι ϲτιν τραγιάϲκα-τυ, θ'άνε δίχοϲ άλο κομμυνιϲιϲ, ϲαν το δικό-μαϲ το Γιάνι.

— Σίντροφε Ντυνάεφ, δεν έχετε κανένα κοματάκι προμι; Να φάγο θέλο, φοδάμε μίποϲ αροϲτίζο.

Κι ο Ντυνάεφ έφθιμα.

— Γιατί φοβάϲε;

— Εχο μάνα ϲτο ϲπίτι κι αν δεν γιρίϲο θα χαθι μαζί με τα μικρά-μυ τ'αδελφά-μα. Βοΐθιζέ-με!

Κρίνει ο Ντυνάεφ με τ'όνα το δάχτυλο τα μουστάκια-του κε χομογελόντας.

— Πρέπι θεβεια να σε ιποστιρίξουμε αφυ ίσε τέτιος τολμιρος. Ελα, σιγα, σιγα απο κίσο-μου.

Ονιρο ίνε ίτε αλίθια;

Πιναζμένος ο Μιχάλις ρίχτικε στο ζεστο φαγι. Ποτάμι ο ιδρος ανάβριζε απ' όλο-του το κορμι, δίσκολα τόρα αναπνέι. Γέμιζε τιν κιλιά-του με το παραπάνο.

— Ε πως λιπον τόρα, θα πας;

— Θα πάο.

— Βάλ-τον στο τρένο, σίντροφε Σιμακοφ, πυ πάι για το Τασκεντ.

Περίεργι άνθρωπι! Ι ίδιι αρεστάρυν, ι ίδιι σε καθίζυν κε στο τρένο. Εδó ίτε ο πό-νος τυ Μιχάλι θα βoίθικε, ίτε πραγματικα αφτι ίνε τέτιος λαοσ

Ανικε ο Σιμακοφ τιν πόρτα τυ βαγονιυ, κε κιτόπιν-τυ δέκα μυζζίκι δια-μιας. Αρ-χιγος, βλέπις, ότι θέλις, μπορις κε να κάνις

— Πάρτε αφτο το πεδάκι μαζί-σας.

— Με μεγάλι εφχαρίστισι, μα θέσι δεν ίπάρχι σίντροφε.

Ο Σιμακοφ κ'έκινος επίτιδες κάνοντας το σοβαρο:

— Εχο διαταγι απο δικιτι να τον μπάσο στο τρένο, ακυς, απο δικιτι.

Τα χάσανε ι μυζζίκι. Κιτάζυν το Μιχάλι απ'όλες τις μεριες κε ροτιέντε με τις ιατιές-τυς.

— Πιδς ν'άνε άραγε αφτος, πυ έτσι επίσιμα τον μπάζυνε στο τρένο! Πιά τιμι!

Πάγο, πάγο, — ένα . . .

Κσεκίνισαν τι νίχτα. Πλαγιάζι ο Μιχάλις πιο ίσιχα τόρα. Τον ίσιχασε το ζεστο φαγι κε τα τέσερα κεράτια τυ περιμιυ πυ ίχε στον κόρφο-του. Διπόντανε το φουστάνι τις για-πιάς-του, πονούσε για τα σακια, πυ έχασε, μα επιτέλυς κε χορις εκίνα μπορούσε να ζίσι.

Αν έχι τίχι κε πιάσι δουλια στο Τασκεντ γέα σακια μπορι να αγοράσι. Τόρα πια δεν ίνε μικρος. Για το φουστάνι κολίτερα να μι κσεφτι. Το πάθιμα μάθιμα. Πρέπι στο εκσι-να έχι τα μάτια-του τέσερα. Μίπος ίνε σοστο να θάλις σ'ένα μέρος όλα-συ τα πράματα! Νά, ο συγιάς-του, δε χάθικε, γιατι τον ίχε δεμένο στι ζόνι-του. Αν τον έβαζε στο σακι αφτος πια θα ίτανε χαμένος

Πικιο το εκοτάδι απλόθικε στο μαντολομένο βαγόνι. Δεν κσεχορίζι κανένας ύτε τι-ριτι-του. Ι γινέκες πάψσανε το πίγενε-έλα. Σέρνετε στυς φιδοιυς δρόμυς ι ατμομιχανι, ανακτενάζι βερια στυς ανίφορυς. Πότε τρέχι με ορμι κάμπισα βέρστια, πότε κυνιέτε αργα-οργα σαν αποστομένοι, χτιπόντας τι μια ρόδα τυ βαγονιυ στιν άλι. Κε κάτω απτις, αγριφονάρες-τις κε τυς χτιπυς τον τροχόν-τις κσιπνάνε γε ταξιδέβυν μαζί με το Μι-χάλι κε ι κσέπρες-τυ.

— Θάρθο, θάρθο, κσανα θάρθο!

— Πιο επιδέκσια βέβεια τότε!

- Τακ, τακ-τακ! Τακ, τακ-τακ!
- Μπράβο μπράβο, μπράβο, μπράβο!
- Θα κσανάρθεις, θα κσανάρθεις!
- Μι διλιάζεις, μι διλιάζεις, μι διλιάζεις!
- Ο συγίας στο ζοναράκι, ο συγίας.
- Ένα πύτι-πύτι-πύτι!

Ο πιο εφτιχιζμένος άνθρωπος στον κόσμο

Ρόδιζε πλατια η ανατολή πίσω απτο σταθμό, προσκαλώντας την ημέρα, μα ο πόνος, ο πόνος θανάτου επέζε τη διλιαζέμενη καρδούλα του Μιχάλι. Απτι στεναχώρια-του ήθελε να κλάψει, να κσεριζόσι τα μαλιά του όταν νά, απτο ντεπο καπνίζοντας θγένι η κσεκουραζέμενη πια μηχανή, διαταράζοντας με τις φονές-τις την προινι ιρεμιά. Σα σπιργιτάκι κσιρίτιζε η καρδούλα του Μιχάλι:

Ερχεστε, το αγαπιμένο μου, έρχεστε!

Πετάρχιτικε στην πάντα ο Μιχάλις για να μιν τον πατίσουν η ρόδες. Απτο παραθιράκι τις μηχανής ο σίντροφος Κοντράτιεφ κιτάζε, έχοντις στο στόμα-του την χτεϊνι πίπα: Ίδε το Μιχάλι κε τον φόναξε, μ'αφτος δεν άκουσε κ'έτρεκε δρασκελώντας τις τραβέρρες πίσω απτιν ατμομηχανή. Γίριζε η ατμομηχανή πίσω, άρχιζε να ζιγόνι τα θαγόνια, χτίπιζε πάνο-τους, σταμάτικε. Κσανα ο σίντροφος Κοντράτιεφ φόναξε:

— Ε Μιχάλι, πάμε;

Ανατρίχιεσε διαμιας όλο το κορμι του Μιχάλι. Απτι χαρά-του του φίγανε η λέκτες. Διόρθωσε το κασκέτο-του, έκσιζε το ζβέρκο-του κε φόναξε δυνατα:

— Όλι τι νίχτα δεν κιμιθικα!

Γέλασε ο σίντροφος Κοντράτιεφ.

— Το κσέρο, μπράβο! Πίδιζε γρίγορα, αλιος θα φίγο μόνος. Τι στιγμή εκίνι ο Μιχάλις ήταν ο πιο εφτιχιζμένος άνθρωπος στον κόσμο.

Κσανα όπος στους προιγόμενους σταθμούς, τρέχανε η άντρες, η γινέκες, κλέανε, παρακαλούανε να τις αφίσουν στο τρένο κι αφτος με την ισιχία-του καθότανε σε μια γονιά πάνο στο πάτομα κε πύ; μέσα στην ατμομηχανή την ίδια! Καθότανε κε χαμογελύσε. Θιμίθικε το Σεργίι κε τον Τροφιμ κ'εσκέφτικε.

— Ε τώρα να με βλέπανε!

Γίριζε τον τροχό ο σίντροφος Κοντράτιεφ, — αργα άρχισαν να φέβγουν πίσω τα χτίρια του σταθμού. Δεν μπόρεσε να κάνι πια ιπομονι ο Μιχάλις, πίδιζε απτι γονίτσα-του κε έφθικα με περιφάνια κίτακε απτιν πορτούλα: Ίδε διο χορικες να τρέχουν κατα μάκρος τις ατμομηχανής, μια γινέκα με το πεδι στην ανκάλη, ένα κρασνοαρμείτσο με το όπλο, άκουσε κλάματα . . . Πιο γρίγορα τώρα τρέχουν πίσω τα φανάρια, τα δέντρα, παλια θαγόνια δίχως ρόδες, θαγόνια γεμάτα κσίλα, αμάκσια, κσινίδια, κε του χαμογελύσε απέραντι μαβια στέπι.

Απλονόντανε λίμνες με πράσινα καλάμια, ποτάμια-αρίκες¹ κσανα η μαβια στέπι, κσανα τα πράσινα καλάμια, θουά, πέτρες, άμοι. Αχόρταγα κίταζε ο Μιχάλις με τα ματάκια-του πυ σπιθοβολουν κε μέσα-του εβγνομονούσε τον σίντροφο Κοντράτιεφ, πυ τον κυβαλάσαν ν'άτανε γιός του. Κι ο σίντροφος Κοντράτιεφ εσανόμενος τη χαρά του Μιχάλι απτα μάτια-του πυ λάμπανε, επίτιδες του ρότιζε.

— Ε λιπον, Μιχάλι, πός παν η δουλιες;

— Καλύτσικα.

— Γρίγορα θα φτάσουμε στο Τασκεντι!

— Πόσες μέρες ακόμα;

1) Ετσι ονομάζουνε στο Τουρκεστάν τα κανάλια πυ φιλάνουν για αρδεφτικα έργα

— Μια μέρα κε μια νύχτα κε το προι θάμαστε εκι.

Ήθελε με λόγια να εκφράσι τιν εβγνομοσι-νι-του ο Μιχάλις στο ζίντροφο Κοντράτιεφ, μα κατάλιλα λόγια δεν έβρισκε κε μονάχα με τι μάτια-του πυ λάμπανε το έδιχνε τι μεγάλη αγάπι κε τιν αφοσιόσι-του. Εφραγε το κομάτι το προμι, πυ τυ έμινε, χόρτασε κε κσέφτικε.

— Τόρα να βαστάξο μπορο

Το θράδι τονε ρότιζε ο Κοντράτιεφ.

— Θελις να φας Μιχάλι;

Ντράπικε ο Μιχάλις κε αποκρίθικε:

— Φάγετε μόνι-σας, ζίντροφε Κοντράτιεφ.

— Φτάνι κε τυς διο, ίπε ο Κοντράτιεφ. Νά πάρε τιν πέτσα (κερέτσι) σπάσε-τιν με τα δόντια-συ, τα δόντια-συ ίνε νέα. Α δεν το καταφέρις με τα δόντια, μύσκεπσέ-τιν . . .

Δεν ίδε ο Κοντράτιεφ, τα μάτια τυ Μιχάλι τα γεμάτα αγάπι κε αφοσιόσι μονάχα τι φονί-του άκουσε:

— Εφχαριστο, μπάρμπα, εφχαριστο!

Εγινε απαλι ι πέτσα μέσα στο ζεστο νερο, έγινε απχλι κ' ι καρδούλα τυ Μιχάλι απτο μεγάλο έστιμα, πυ πλιμίριζε τα στήθια-του. Εφραγε τιν πέτσα τυ προμι, ίπε το ζεστο νερο κε απλόνοντας στον Κοντράτιεφ, το σογιά-του πυ δεν πύλιζε, ίπε με τρεμά-μενι φονι:

— Κρατίστε-το για δόρο αφτο; κάνετέ-μου αφτιν τι χάρι.

— Γιατί; αποκρίθικε ο Κοντράτιεφ.

— Νά γιατι, μυ φέρνετε μαζί-σας.

— Εφχαριστο, Μιχάλι, βάλτο στην τσέπι-συ.

Μα τόσο θερμα τον παρακαλύσε ο Μιχάλις, τόσο χαιδεφτικα έλαμπαν τα ματάκια-του, πυ δεν μπόρεσε να κάμι διαφορετικα ο Κοντράτιεφ. Πίρε το μεγάλο χοριάτικο μα-χέρι με τιν τρίπα στο χερύλι, το κρέμασε με το σκινάκι στο ένα-του δάχτυλο, χαμομέ-λασε κε προβάλοντας το κεφάλι απτο παράθιρο κίταξε για πολιν κερο τιν ισβαμένι βρα-δινι στέπι με τα αγαθα κε γελαζμένα-του μάτια.

Καλα κε ίσιχα κιμήθικε τι νύχτα εκίνι ο Μιχάλις. Στον ίπνο τυ ίδε τι μάνα-του, το Γιάσκα, το Φέτκα, τυς χορικυς τυ Δοπατίνο, τις χορικες. Ι μάνα-του τίμασε νερο για να τον λύσι, τον πλισίασε κε τυ ίπε σιγα:

— Κιμάσε, Μιχάλι; Σίκο πεδί-μου να λουστις ίστερα απτο τικσίδι, νά κε ποκάμισο σ'όβγαλα.

Λύστικε ο Μιχάλις, έτριπσε με σπαρτσι το κορμί-του, λέρωσε πολι απτο δρόμο, αγνώριστος. Κάθικε μπροστα στο τραπέζι στο πρότο σακμνι κε άρχικε να διγιέτε για το ζίντροφο Κοντράτιεφ.

— Τί γίνετε ο Σεργεί-μας; ρότιζε ι μάνα τυ Σεργεί.

Ίσιχα απάντισε ο Μιχάλις:

— Ο Σεργεί δε θάσταξε* τον έβαλα στο νασοκομίο, μα δεν μπόρεσε να γίνι καλα* πέθανε. Αρχικε να κλεί ι μάνα τυ Σεργεί, να παραπονιέτε, να κατιγορι το Μιχάλι, μα ι χορικι τυ Δοπατίνο ολι ομόφωνα ίπαν:

— Εδο δε φτέι ο Μιχάλις, να πεθάνι μπορι ο καθένας-μας . . .

Ζίτικε ο Μιχάλις να βγι στην αβλι, να ρίχι μια ματια στο νικοκιριο πυ άφικε, μα κσάφνω μπένι στην καλίδα ο ίδιος ο ζίντροφος Κοντράτιεφ κε τυ φονάζι δυνατα σ'αφτι:

— Σίκο, σίκο!

Πίδικε ο Μιχάλις, δεν καταλαβένι τίποτε, ίδε τον Κοντράτιεφ κε άκουσε τιν έφθικε κε ενθαριντικί-του φονι:

— Ε, Μιχάλι, κίτα.

— Τί;

— Νά, γρίγορα θάμαστε στο Τασκεντ.

Βαρούσε διπλά η καρδύλα του Μιχάλι, ζάμπος να αποσπάστηκε και έπεσε κάπου, τα μάτια του θομπόσανε. Στην ορχή δεν έφλεπε τίποτε, μονάχα σαν κάτι πράσινο λεκές έτρεχε μπροστά απτίν ατμομιχανή, μα όταν η οττριμιχανή άρχισε να πάει ορχή, παρουσιάστηκε μπροστά του η κίπη του Τασκεντ, η λόςπινι-τους τήχη και οπσίλα και λιγνά δέντρα.

— Ε, Τασκεντάκι!

Στο Τασκεντ.

Δίπλα απτους κήπους περνόσαν κάτι περίεργα, τρετόφαντα αμαξάκια (όρμπες) με δύο πελόριες ρόδες. Χερτάτα τα άλογα με λέντες στις υρες και στη χέτι πήγαν χωροπιδόντας. Και πάνω στα άλογα κοβάλα κάτι περίεργη, προτόφαντη άνθρωπι με δεμένα κεφάλια. Απτις πελόριες ρόδες σικονότανε άσπρι πιχτι σκόνι, που σκέπαζε τα δάσι, τα δέντρα και δε σ'άφινε να βλέπεις τίποτε.

Ίστερα κοβάλα πάνω σε μικρά αλογάκια (γαιδουράκια) πήγανε χοντρή, μαυρογένιδες άντρες με δεμένα κεφάλια και αφτι. Κάθιντε η άντρες πάνω στα μικρά τ'αλογάκια, τα δέρνουν στο ζβέρκο με κάτι λεπτές βέργες, και τ'αλογάκια, κουνώντας τα μακρά τους αφτια, πάνε δίχως χαλινάρι, σαλέβοντας τις υρές-τους που μιάζυνε μουσχοριον.

Η ατμομιχανή έκανε μικρή στάσι.

Πρόβαλε το κεφάλι του απτο παραθυράκι ο Μιχάλις, ίδε पुलитаδες με κοφίνια πάνω στα κεφάλια, άκουσε λόγια όχι ρύσικα. Απτα κοφίνια και τα κσίλινα καλάθια προβάλανε μίλα λογισ-λογιον και ακόμα κάτι άλι καρπι σε μάρβα και πράσινα τσαμπια, πλατιες και κάτασπρες πίτες.

— Νά πως ζώνε! — σκέφτηκε ο Μιχάλις γλίζοντας με τη γλώσσα τα κσερα και πιναζμένα-του χίλι.

Ο Κοντράτιεφ του ρότιζε.

— Ίσε ευχαριστιμένος, Μιχάλι, τώρα;

Δεν ήξερε και ο ίδιος: ζάμπος νάτανε και χαρούμενος μα και απτ'άλο το μέρος η καρδιά του έσφινκε — μεγάλος και ο πόνος και η χαρά του.

Τον ισίχασε ο Κοντράτιεφ:

— Μι φοβάσε, Μιχάλι, δε χάνεσε τώρα.

— Ρύσο έχι εδο;

— Απ' όλα τα έθνη υπάρχουν. Θα πας στην πελι και θα δις. Κσέρις, που ζουν η σινκενί-σου;

Ντράπικε ο Μιχάλις, κοκίνισε και γίρισε στην πάντα.

— Κσέρο.

— Ίνε κοντινι σινκενί-σου;

— Οχι, μακρινι.

Βασάνισε ο Κοντράτιεφ μ'ερώτιζες το Μιχάλι κ'εχίνος σκεφτότανε με πόνο:

— Συ λέγο πσέματα! Μίπος δεν το καταλαβένις;

Στην πόλι, στο σταθμο κίτακε για τελεφτέα φορα το σίντροφο Κοντράτιεφ, τον αποχερέτιζε και κλίνοντας άκσαφνα τα μάτια, απτα οπία κίλιζαν τα δάχρια, ήπε με όλι-του την καρδία:

— Σ'ευχαριστο, μπάρμπα, σ'ευχαριστο.

— Τίποτε, Μιχάλι, τίποτε. Κίτα να θρις και η δυλια.

— Εσις θα κσανάλθετε πάλι;

— Εγο πάντα τακσιδέβο εδο.

— Αντίο, ίσος πια να μι ιδοθύμε.

— Αντίο, Μιχάλι, η όρα η καιλι.

Πίδισε ο Μιχάλις απτιν ατμομιχανι, τράβηξε τις κάλτσες πάνω ετυς όμους-του, γίρισε, αποχερέτισε κσανα, γέρνοντας το κεφάλι, το ζίντροφο Κοντράτιερ κε ατενίζοντας τα πέτρινα χτίρια, τα ζεστα απτιον ήλιο, ταπειλα δέντρα, τα σκεπαζμένα απο σκόνι — μικρι σταλαματια χάθικε μέσα στην απέραντι θάλασα. Εβαλε το χέρι στην τσέπι κε βλέποντας... το μαχέρι.

— Πός γίνετε;

Στιν αρχι θάμασε ο Μιχάλις, θέλιζε να τρέξει πίσο απτιν ατμομιχανι μ' αργότερα σκέφτικε.

— Κε μίπος θα το πάρι!

Στο σταθμο κίτονταν άντρες, γινέκες: γιμνι, μισόγνιμι, μάβρι απτιον ήλιο τυ Τασσκεντ, άροστι, πολί-τους πυ κσεπειχόσαν. Τος κίταξε απο μακρια ο Μιχάλις, ήρθε ίστερα κοντά-τους, στάθικε δίπλα-τους κε σκέφτικε:

— Μίπος κ' εδο πέρα έχον ανάνκι ι άνθροπι απο πεσομι;

Διλα διεφθίντικε ζένα καταπράσινο δρόμο με απσιλα δέντρα. Εκανε λίγα βίματα κε σταμάτισε.

Κιτάζοντας ένα μαβρογένι άντρα — πυ πίγενε καθάλα πάνω σε μικρο αλογάκι κσάφνυ κσιπάστικε· αντίκρι-τυ ερχότανε κάτι σαν άνθροπος, μα πυ δεν έμιαζε άνθροπο — χέρια, πόδια, κεφάλι κσεχόριζαν, μα πρόσοπο δε φενότανε· για πρόσοπο ήχε μάβρο μπερτε ¹⁾. Απομακρίθικε ο Μιχάλις για να μι αντικρίσι το προτόφαντο αφτο φάντασμα, έδακσε τα χίλια-τυ κε κσανα αργα πίρε το στενο καταπράσινο δρόμο τις σκονιζμένες, κσερις κε καφτερις πόλις...

Νά τόρα σταμάτισε κοντα στην ακάθαρτι κε σκονιζμένη αρίκι, τιν κίταξε για καμποσο κερο, κε κσανα εκσακολόθισε το δρόμο, γίρισε τι γονία κε κριφτικε.

Σπίτι

Μια μέρα όμορφι, αργα το χινόπορο ζένα μικρο σταθμο ανάμεσα στο Μπουλουκ κε τι Σαμάρα, σταμάτισε το τρένο τυ Τασσκεντ. Απτα βαγόνια πιδόσανε κάτω ι χορικι. Δε στάθικε πολι κερο το τρένο. Οταν απομακρίθικανε αρκετα τα βαγόνια ριθμικα χτιπόντας τις ρόδες πάνω στο στερεο μισοπαγομένο άμο φάνκην δίπλα στις ράγες ετίβες σακια γεμάτα ζιτάρι, πυ κυβαλόσανε ι χορικι, σιμιομένα με σταβρα, με άνισες γραμες, με στραβα άνισα γράματα.

Πά ο σε διο σακια πυ θα ζιγίζανε ος τρια πύτια το καθένα, ίτανε γραμένο με χίμικο μολίβι: Μιχ Δοντον.

Πλιζιάσε τα σακια ένα χοντρο ιλιοκαμένο πεδι, με μεγάλι κσεσχιζμένη τραγιάσκα, προσεχτικα κίταξε τα δέματα τον σακιον, έχοσε το δαχτιλό-τυ στα σακια, κικανοπιμένα φύσκοσε τα μάβρα άπλιτά-τυ μάγυλα.

Πσιλα στον ολοκάθαρο υρανο έτρεκεσε ένα μαδι ζίνεφο, έκριπσε τον ήλιο με τι μιά-τυ πρέβρα, ρίχοντας λαφρο ίσκιο κάτω στι γι.

Το χοντρο ιλιοκαμένο πεδι πλατια, όπος άντρας άνικσε τα πόδια, τα σκεπαζμένα με κυρέλια κε σβαρα κίταξε τα διο σακια πυ ίτανε δεμένα δινατα με διο δέματα, ανάπνευπε το δινατο χινοποριάτικο αέρα, έβιχσε, κόνισε το κεφάλι.

— Κρίο εδο! Δίχος άλο τις νίχτες πέφτι παγονια.

Γιαν ο Μιχάλις.

Πολι κερο στο Τασσκεντ γίριζε στα παζάρια, περνόσε τις νίχτες πίσο απτους φράχτες, καταρακιέτανε δίπλα στις λασπόδικες αρίκες, σκεφτότανε πως γρήγορα θα πεθάνι — τον έπιασε ο κιλιακος τίφος· ολόκληρες μέρες το βασάνιζε ι εφκιλιότιτα κε τα έντερά-τυ ήχανε πόλεμο σοστο με τα σάπια μίλα κε ροδάκινα.

Μα κε μόλα αφτα δε χάθικε στις δύσκολες αφτες ήμέρες, βήγικε νικιτις: τις πείρας, τις ακαθαρσίας, τυ κιλιακου τίφου... Πύλιζε το συγια με το λυρι, μάζεπεσε σάπια μίλα, άπλο-

¹⁾ Ετσι περπατόσαν εκι ι γινέκες με κλιζμένο πρόσοπο

σε το χέρι για ελεημοσίην μα όλα αφτα τα αιδιάσε: με τέτια έργα σιτάρι να φέρις σπίν-
••••• δεν μπορις, κι ο Μιχάλις χριαζότανε σιτάρι για να σπίνε κε να ρόσι το νικοχιριό-του.

Αντάμοσε χορικός απτο Μπουλυλνχ κε πίγε μαζί-τους να εργάζετς σ'ι στέπι. Αλό-
νιζε, έκοβε καλάμια, τζυγαρ, κέρδιζε διο σακια απο τεσερα πύτια σιτάρι, τα διο πύτια
κρόδεπσε για νάβλα, κε φαγι στο δρόμο, δεν ήθελε ναπλόσι το χέρι για ελεημοσίην, κε μαζί
με τος χορικός γρίσε σπίντι.

Λοπατινέυς δε βρίκε στο σταθμο.

Οταν ήρθανε κοντα στα σακια διο αμάκσια απτο γιτονικο χοριο κι χορικι φορτόσανε το
σιτάρι ο Μιχάλις ήπε στους αμακσιλάτες:

— Βάλτε στο αμάκσι κε τα δικά-μου τα σακια κ εγω θα σας πλερόσο.

— Βαρια θάνε — κατσύφιασαν ι αμακσιλάτες. Κύνισε ο Μιχάλις τα χέρια.

— Τί βαρια. Δεν ήνε παραπάνο απο έκσι πύτια. Θα πάμε σιγα, δεν ήνε ανάνκι
να βιαστώμε· για σας όλο το ίδιο δίπλα απτο χοριό-μας θα περάσετε.

Απότομα ζέρθικαν τα σκελετόδικα άλογα με το σινιθιζμένο τρίκσιμο, τραγουδίσανε ι
ρόγες, σκύκσανε ι κσίλινη άκσονες τον αμακσιον κε τα σακια γεμάτα με βαρι κίτρινο σιτάρι σιγα
κυβαλιώντανε στο στενο δρόμο τυ κάμπυ μέσα απτι διάφανι σιγαλια τον εριμικον χοραφιον.

••••• Μιχάλις πίγενε δίπλα με τις χορικες, πίσο απτ' αμάκσια, κε αχόρταγα κιάζο-
ντας τις λόφους, τις κιλάδες, τις φολιες τον τιφλοπόντικον σκεφτότανε όλο για τι μάνα-του.

— Ζι άραγε;

Σπίντι τον αντάμοσε το άδιο κσεχαρβαλομένο καλίβι με τα πράσινα γιαλια κε τα
μικρά-του παραθιράκια

Ι μάνα-του δε βγίκε να τον προιπαντίσι. Δεν έτρεκσαν σε προιπάντισί-του ο Γιάσσκας
μίτε ο Φέικας.

Ι χορικι αμακσιλάτες κυβάλεσαν με τα χέρια-τους σ'ιν αβλι τα σακια τυ Μιχάλι
με το σιτάρι κε τα βάλανε πάνω στο γιαπι κάτω απτα παράθιρα.

Κε πάλι κανένας δε βγίκε να προιπαντίσι τον κсениτεμένο.

Βγίκε απτιν αβλόπορτά-του ο γέρο — Ιγνάτις, έβαλε τις απαλάμες-του κοντα στα μά-
τια-του, ήδε τάμάκσια με τα σακια κε ήπε με ίσιχι φονι.

— Σε κάπιονα θα φέρανε επίδομα!

Κάπιος κίτακσε απτο αντικρινο παράθιρο.

Εδοσε ο Μιχάλις σιτάρι στους αμακσιλάτες για αγόγι κ' έτρεκσε στον κσερακιανο γέρο

— Παπυ, πυ ήνε ι δικί-μας;

Τον κί'ακε ο γέρο Ιγνάτις με τα θαμπά-του μάτια κε φυχτόνοντας με τα λιγνα
κε αδίνατα δάχτιλα τα γένια τυ ήπε;

— Στάσυ, στάσυ, απο πύ ήρθες:

Πλισιάσαν διο γινέκες πσιλαφίσανε τα σακια, μαζέπσανε λίγους κόκους πυ χίθικαν κάτω
κε ήπαν:

••••• — Μάνα μυ τι έφερε!

Στο άδιο μαβριζμένο καλίβι, πάνω σε γιμνο κρεβάτι κάτω απτα νεκρα μάτια διο
ικόνον, εκιτο ι άροστι μάνα.

Ο Γιάσσκας με το Φέτκα πεθάνανε.

Εσκίπσε ο Μιχάλις πάνω σ'ιν άροστι μάνα κε σιγα ήπε:

— Σίκο μάνα, ήρθα.

Τρόμακσε κε χάρικε ι μάνα, αδίνατα σάλεπσαν τα χίλια.

— Θεέ μυ Μιχαλάκι-μου!

— Πσομι σέφερα, μάνα!

Εβγαλε απτον κόρφο-του ένα μπαγιάτικο κομάτι άσπρυ πσομιου, μια φύχτα κσερα
μίλα, τάβαλε στο κριο τις μάνας-του χέρι.

— Βάστα, μάνα, φάγε!

— Ισε ζοντανος γιόχα-μου!

— Ζοντανος, μάνα, μι φοβάσει!

Στεκότανε ο Μιχάλης κοντα στι μάνα, μάβρος, μεγάλος, κ εκίνι με τα κσερά-τις δάχτυλα τυ χαιδεβε τα μάγυλα.

— Αχ, αγαπιμένε-μυ!

Ίστερα βγίκε στιν έριμι αβλι, τιν κσεπαζμένι απτο ζυρο χορτάρι. Πολιν κερο γίρικε κι πέρα. Ίδε κσερι κοπρια αλόγου κε κσέφτικε· πρέπι ν' αγοράσο αλόγο. Ίδε παρακάτο έριμο το κοτέτσι τις όρνιθας με διο φτερα μονάχα πάνω στο μαβριζιμένο άχιρο κε αναστέ-νακσε θλιβερα: απτιν αρχι χριάζετε να τα κάνι όλα. Μίτε αλόγα μίτε όρνιθες μίνανε.....

Στιν κσεχαρβαλομένη στέγι τις κσιλαποθικis πίδικε ένα σπυργιτάκι, τυ γλίτοσε κι αφτο απτι μεγάλι κισφορα, σφύροσε πάνω στο κσίλο κε κσιλογιζμένα, με τα κισόκλιστά-τυ ματάκια κίτακσε το Μιχάλι.

Επεσε σε κσιλογιζμο ο Μιχάλης κιτάζοντας το σπυργιτάκι. Σίκοσε ίστερα το μαβριζιμένο τόκσο τυ αμακσιου, το απίθοσε στι γονια κι ακουμπόντας πάνω στα κσιακια τυ κσιταριου ίπε με απόφασι:

— Καλα δεν πρέπι ν' απελπίζουμε, πρέπι όλα να τα κάνο εκνέυ.

ΕΡΩΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Απο πιά εποχι ίνε παρμένο το διίγιμα αφτο;
2. Πιά ίταν τα έτια τις μεγάλις πίνας τυ έγινε τότε;
3. Πιά ίταν ι εία τυ τακσιδιου τυ Μιχάλι;
4. Πιά εμπόδια αντάμοσε στο δρόμο;

Πός τα υπερνίκικε ο Μιχάλις, κε πός πρέπι ν' αντμετατοπίζουμε κ' εμικ τέτιυ ίδυς εμπόδια;

5. Περιγράψικε τις κόνεσ τις πίνας, όποσ μας τις παρυσιάζι ο κσιγραφέας.

6. Πός φανταζότανε ο Μιχάλις τιν ορτατζεκα κε πός τυ φερθίκανε εκι, ιδιέτερα ο κ. Ντυνάεφ;

7. Κσεχορίστε τα κσιριότερα κε πιο ενδιαφέροντε μέρη τυ διιγίματος (τιν κίνικε τυ τρένου, το φέρκισμο τυ κ. Ντυνάεφ στο Μιχάλι, τιν επιστροφι τυ Μιχάλι κ.τ.λ.)

8. Πύ βρίκκετε το Τακσκεντ κε πύ λαι ζυν εκι;

A. ΝΕΒΕΡΟΦ

(Βιογραφικεσ κισμίοσεσ).

A. Νεβέροφ ίνε το κσεφδόνιμο τυ Αλ. Σκόπελεφ. Γενίθικε ο Αλ. Σκόπελεφ 1 τυ γενάρη 1887 στο χοριο Νοδικόφκα τυ αλοτινου νομου τις Σαμάρας. Ο πατέρας-τυ ίτανε μετσανίνος (κάτικος) τις πόλις Υλιάνοφκσι — ι μάνα-τυ χορικια. Μεγάλοσε στιν ικογένια τυ παπού-τυ απτο μέρος τις μάνας-τυ. Νορικ έμαθε τα πρότα γράματα απτο μεγαλιέρό-τυ αδελφο. Τελίοσε ίστερα το εκκλισιαστικο κσιολιο τυ χοριού-τυ. Εργάστικε στο τιπογρα-φίο, ιπικρέτικε στα μαγαζα. Στα 1903 κσανα μπένι στο κσιολιο κε ίστερα απη τρία χρόνια πάγι δάκκαλος κ'ένα απόκεντρο χοριουδάκι τυ υκεζτ Σταβροπόλκσι. Στα 1915 το κσιρατολογόνε. Στις μάχεσ δεν πικε μέρος, ιπικρετύσε γραφιας κι αργότερα στο κσιρατιοτικο νοσοκομίο. Στιν επανάκτασι τυ 1917 ο Νεβέροφ πέρνι ενεργο μέρος. Αρχικε να γράπικε απο 12 κρονον.

Στα 1921, στον κερο τις πίνας, κάνι τακσιδι στο Τακσκεντ. Απτο τακσιδι αφτο πέρνι αφορμι κε γράφι το ρομάντσο-τυ „Τακσκεντ — ι πόλι τυ πικομιου“. Στι 1922 πάγι στι Μόσχα. Εκι εργάζεκε εντατικα. Γράφι διάφορα μεγάλα έργα κε πολα κικρα κσιλι-τεχνικα κε επανάκτατικα διιγίματα. Απέθανε απο κικνοπι καρδιάς στις 24 Δεκέμβρι 1924. Πολα έργα-τυ ίνε μεταφραζμένα σε πολεσ γλόσεσ.

(Σίντομες βιογραφικές σημειώσεις)

Ο Πανφέροφ ήε σίνχρονος προλετάριος σινγραφέας. Ο πατέρας του ήναν φτοχος χο- ρικος, που όπος γράφι ο ίδιος ο σινγραφέας στην αφτοβιογραφία-του, το χιμόνα κατέβενε στην πολι Μπακνυ κε έκανε τον κσιλυργο για να ζίσι την ικογένιά-του. Ι βαριες σινθίκες τις ζεις ανανκάσανε τον Πανφέροφ να φίγι απτο σπίτι κε να κάνι στην αρχι τον τσοπά- νι. Αργότερα εργαζότανε ιπάλιλος κοντα σ'ένα έμπορο. Μόνος-του προετιμάστηκε, έδοσε εκσέτασες κε μπίκε σε δασκαλικο σεμινάριο (σκολιο τις τσαρικις εποχις, που προετίμαζε δα- σκάλος για τα χορια). Ιστερα απ την επανάστασι του Οχτόβρι έγινε μέλος του ΠΚΚ(μπ) κε έκανε μεγάλι πολιτικι εργασία ως δημοσιογράφος. Αργότερα κατέγινε με τι φιλολογία. Το καλίτερό-του έργο ήνε το ρομάντσο „Μπρυσκι“, όπου μας περιγράφι τον αγόνα του νέου χοριου ενάντια στο παλιό.

Πανφεροφ Φ.

ΤΟ ΤΡΑΧΤΟΡΟ ΣΤΟ ΧΟΡΙΟ

Ανατρίχιασε ο Εγορ Στεπάνοβιτς απτο βουίτο που ερχότανε απτο δρόμο. Τέτιος ήταν ο βουίτος, που στην αρχι νόμιζε πως σοριάστηκε το καμπαναριο. Ιστερα όταν άρχισαν να πλιμυρίζουν το δρόμο τρέχοντας ι χορικι — άντρες, γινέκες, πεδια κε κορίτσικι, ο Εγορ Στεπάνοβιτς φόνακε πίσο απτο φράχτι τις αβλις-του:

— Τί ήνε αφτο, που βουίσι, καλε; Τί τρέχι;

— Πιος διάολος κσέρη! Αφτι ι αρτελίτες κάτι κυβαλέσανε. Τρέχι εκίνο κι απο πί- σο-του αλέτρια, πάνυ στ'αλέτρια σανίδια κε στα σανίδια — ο Στέφανος Ογνεφ . . . Κα- νόνι — κανόνι δεν ήνε.

— Τράχ-ορο ήνε, θλάκες, φόνακε ο Πέτρος Κυτιάροφ κε κυνόντας μια μεταχιρι- ζμένι, λεκιαζμένι μπροστέλα μπίκε τρεχάτος στην αβλι του Ογνεφ.

— Α-α,α! τράχτορο . . . έκανε με σερνάμενι φονι ο Εγορ Στεπάνοβιτς κε ισιχα τραβίχτικε στην πάντα. Δίπλα-του στεκότανε ο Σςλένκα.

Ο Τσούχλεφ ανατρίχιασε σίνκορμα.

— Ιδες λιπον;

— Ιδα, μιχανι.

— Μα καταλαβένις τίποτε; Οχι, τίποτε δεν καταλαβένις.

— Καταλαβένο -- έκσιζε το κεφάλι-του ο Σςλένκα.

— Καλα, άκουσε. Το βράδι έλα, φέρε κε το σακι μαζί-συ.

Όπος σε γιάρμαρκα, γίρο σε διαλεχτο άλογο — έτσι στην αβλι του Ογνεφ μαζεμένο το πλίθος. Ο Τσίζικ, χτιπόντας με την απαλάμι-του τα ατσαλένια πλεθρα του αλόγου, κάμ- ποσες φορες το περιτριγίρισε, σκυπίζοντας απτι μίτι-του με τα δάχτυλα τον ίδρο κι απο- φασιστικα δίλοσε:

— Οχι, δε θα πάι. Στους κάμπους-μας το άλογο ζόρικα τα βγάξι περα κι αφτο πως θα τα βγάξι. Για κιτάκστε-κι τροχο! Θεόρατι μιχανι, που κε τι γι ολάκερι να πλα- κόσι μπορι . . .

Δίπλα στο τράχτορο, εκι στις Μπρύσκες, αγριπνύσε ο Ογνεφ κι ο Πάνοφ. Το Ογ- νεφ, όλι τι νίχτα, σάμπως κάποιος απο μέσα του κλοθογιρνύσε τα έντερα — Μα άκσαφνα, αν πραγματικα δεν πάι, ήπε γιρίζοντας ολόγισρα στο τράχτορο. Θα μας γελάσουν τα σκιλια, θα μας γελάσουν. Κε τότε, τρέχα γλίτοσε απτα λόγια-τους. Μονάχα ο Τσούχλεφ φτάνι για να μας κάνι ν'αφίσιμε το χοριο.

— Θα πάι, δίχος αλο θα πάι — πρόστεσε ο Πάνοφ χαιδέβοντας με την απαλάμι- του το τράχτορο. — Τέτιο άλογο κε να μιν πάι . . .

— Μα για εκέπτου: αν δεν άκσιζε τίποτε, ι κιβέρνισι δε θα μας ειβύλεβε να το πάρουμε; Μίπος μπορούσε ι αρχί-μας να μας ειβυλέπει πράμν, πυ θα μας έβλαφτε; Κε πότε θα το κσεπλιρούσαμε; Ιστερα απο διο χρόνια, λεί. Καλα, να δόμε.

Ετσι καθόντανε κ'ι διο ος τα κσιμερόματα κοντα στο τράχτορο, φιλάγοντας κε φιά- νοντας εκέδια. Κοντά στα κσιμερόματα δε βαστάκxανε πια έγραν πάνο στα κύτσουρα, πυ τα ίχανε για εκσκιμνια, κε αποκιριθ καν.

. . . Κατα τον ανίφρορο απο το Βόλγα ανεβένι ίσιχα κερνάμενος απάνο στιν κιλιά- τυ ο Σκλένκα, απο διο εκοτινος λάκxος λάμπουνε μεγάλα άσπρα μάτια. Ζίγοσε, κςέσκισε το πσαθι, κε λαχανιάζοντας χτίπισε αρκετες φορες με το ζμιλάρι στα διάφορα μέρι τυ τράχτορου. Ιστερα χάθικε σαν αστραπι. Τα αρχιλάδικα πετραδάκια γλιστρύσαν κάτω απτα πόδια-τυ κε κιλιόντανε στο βάθος τυ νκρεμνυ. — Στο διάολο — μυρμύρισε ο Σκλένκα κε έτρεκσε στιν όχι τυ Βόλγα.

Τινάχτικε ο Ογνεφ κε φόνακσε:

— Δαβιδ, ακυς;

— Α! — τεντόθικε ο Πανοφ.

— Ακυς, τί σε λέο, φίλακα; Τι στιγμι τυτι κάπιος ίταν εδο.

— Ιταν εδο, κάπιος; Ας-τα. Κε πιος μπορούσε να ίτανε;

— Βρίσκυντε πολι, πυ μπορούσαν.

Σικόθικε ο Ογνεφ κέκανε κάμποσα βίματα προς τα εμπρος. Ανεβένοντας το λόφο, ίδε ακνάρια πάνο στα χόρτα. Πιανυ ίσαν ταχνάρια, δεν μπορούσε να καταλάβι. Κίτακσε κατο στον νκρεμνο, αγνάντεψε τον προינו σταχι Βόλγα κε γίρισε μυρμυρίζοντας:

— Κάπιος ίτανε.

— Χνάρια ίνε — νά, πιος.

Συφρόνι ο Πάνοφ απτιν προινι παγονια.

— Νικολι — φονάζι τραβόντας τον μπερτε — κσίπνα, αιτέ-μυ. Δόσε να δοκιμάσουμε το τράχτορο γιατι γρίγορα θα μαζεφτι ο λαος. — Πίσο απτον μπερτε πίδισε ο Νικόλας Πιριάκιν, γρίγορα γρίγορα έβρεκσε το πρόσοπό-τυ με κριο ν'ρο κε εκυπίστηκε στον μπερτε.

— Σέρτικι πετσέτα, — ίπε γελόντας κε πετόντας πίσο τον μπερτε. Ζίγοσε το τρά- χτορο, όπος ο αλγας το άλογο, έχισε μπενζίνα κε γίρισε το χερύλι. Σάλεπσε το τρά- χτορο κε θύικσε.

— Τέσερα τα μάτια-συ, Νικολι, τέσερα. Σίμερα πρέπει να τυς δίκουμε πυ ίμαστε ειμς, ι κυρελιάριδες, — ίπε ο Ογνεφ.

— Τι φισιογνομία-μας πρέπει να τυς δίκουμε, τι μύρι-μας, — πρόστεσε ο Πάνοφ.

— Καταλαβένο, τί, νομίζις πως δεν καταλαβένο;

— Νά, νά, αφτο ίνε, — ίπε χαρόμενα ο Πάνοφ, — πρέπει να τυς δίκουμε τιν Κο- μύνα, κε πως μπορι να μεγσλόνι. Το τσάκιζμα τις παλαεας ζοις. Καταλαβένις;

Το τράχτορο προχόρισε λίγο, γίρισε πίσο, σταμάτισε κε έμινε ακίνιτο.

— Αφτο μας έλιπε! Τί τρέχι; Θα γέμισε εκυπίδια δίχος άλο.

Ο Ογνεφ τρόμακσε:

— Κίτα κxλα, να μι γέμισαν τα εκυπίδια στο κεφάλι-συ, — κε γιρίζοντας κατα το Σσιρόκομο έφτισε. — Τφυ, έρχοντε. Ι κσιρίνα τυ τράχτορου κίκοσε στο πόδι όλυς τυς κσιροκομίτες. Απτα φιδοτα μονοπάτια, ανάμεσα απτις πλαγιες κε τυς νκρεμνυς, κσινό- ντας τι κσόνι κε κσύζοντας κσιμπακιστα ο ένας τυ αλυνυ τρέχανε ι χοριάτες στις Μπρύσκες.

Μπρο:τα απ'όλυς εκχόντανε: ο Πέτρος Κυτιάροφ, ι αδερφι Κυζμιτς, ο Τσίζικ, ο Πλακύτσεφ, ο Γιακόβοσ Τσουχλεφ.

— Ε-ε-ε, ριμαχτάδες, — φόνακσε ο Τσίζικ. — Εμπρος λιπον δίκστε, δίκστε το άλογό σας, πυ ίρθε να παραβγι με τα δικά μας. Α;

— Τί να σας δίκουμε, αποκριθικε ο Νικόλας. — Θα σας εκάψουμε όλο το χοράφι στιν εντέλια.

— Κόπιασε, — ίπε γελόντας ο Πέτρος. — Ιδεμι θα το εκάψο εγο.

Κάτο απτα πικνα φρίδια-τυ κιτάξι ο Ιλίας Μακρίμοβιτς το τράχτορο με τα χέρια στους κόρφους. Το Πλακότεσεφ σαλέβουε μωάχα τα γένια. Κυνάι ο αγέρικς τα μακρια γένια πυ μόλις άρχισαν ν'ασπρίσουν κε τα πετα στις πλατιός-τυ όμους.

— Δε θα πάι, — φονάζι ο Πετρος Κυτιάροφ. — βίμα δε θα κάνι.

— Εσι, τράβηκε πάνω το παντελόνι-συ, για τα τράχτορα δεν ίσε ακόμα, στραβό-κσιλο, — τυ λεί ο Ογνεφ. Κε γέρνοντας στο Νικόλα, μурмуρίζι: — Πός παι, Νικόλα; Ε, καλίτερα ι γι να με καταπι . . .

— Μα γο, τί φτέο; Βλέπις όλα τα μέτρα πέρνε.

— Γιατι αργίζις, Νικόλα; — ακύστικε κσανα ι φονι τυ Τσίζικ.

Κε κατόπι-τυ — χιλιάδες φονες:

— Τί, τα χαλινάρια δεν μπορις να τυ θάζις;

— Δόσε να σε βοιθίζουε.

— Ε, τί στέκεσε, Στέφανε, τρέχα να ζεφχτις εσι κε να πάι.

Βόλια, τα γέλια τον χορικον πλιγόνανε τον Ογνεφ. Ετρεμαν τα χίλια-τυ, το πρό-σοπό-τυ αλαζε χρώματα, ι γροδιές-τυ έσφινκαν.

— Πάψτε! Σα μίγες πλακόσατε, — φόνακσε ο Νικόλας, — πιός διάολος κσέρι τι έχι; Τσάκιζμα δίχος άλο. Μα πύ; Δεν το βρίσκο.

Σα χαλάξι χοντρο στα τζάμια πετιόνταν απτο πλίθος ι φονες.

— Τσάκιζμα ακυς; Ιδατε, γιτόνι;

— Γι αφτυς πάντα τσάκιζμα, δεν τα καταφέρυν — τσάκιζμα το λιπον.

— Ριμαχτάδες, κσιλο πυ θέλετε!

Με τα μάτια γεμάτα κάκια κίτακσε ο Νικόλας τυς χορικυς κε μπίκε κάτω απτο τράχτορο. Ι χορικι κσανα αρχίσανε:

— Το στομάχι-τυ χάλασε.

— Τρέκστε, πεδια, στο φέρσερο¹⁾, — χασκογέλασε ο Τσίζικ.

— Διο χιλιάδες πίγαν στον αέρα. Α-α-α . . .

— Διο χιλιάδες; Κε μίπος αφτι πλερόσανε καπίκι;

— Πολίτες, — άρχισε με αγανάχτιςι ο Γιακοβος Τσούχλεφ — γιατι χρεμετίζετε σα φοράδες; Ισος στ'αλίδια να σινέβικε κάπιο διςτίχιμα.

— Ενοίτε διςτίχιμα, φόνακσαν ι χορικι — αιδόνι αγόρασα κε βγίκε κύκος.

— Ιδαν λιπον ι χορικι, τι ίνε Κομόνα! . . .

— Αιντε σπίτι. Να κιτάκσυμε να ζέφκσυμε τα δικά-μας τα πσοράλογα για το όρ-γομα. Ι κομόνα αφτι πολι κερο ακόμα θα σταθι εδο, θα τι δόμε, — ίπε ο Πλακότεσεφ κε πρότος γίρισε για το χοριο. Κατόπιν-τυ κοπάδια, όπος τα πυλια πίσο απτιν κλόσα κσεκινίσανε ι σσιροκομίτες.

Πίδισε ο Νικόλας κάτω απτο τράχτορο κε φόνακσε:

— Κάπιος ίταν εδο. Αχ, φίλακες! — Στι στιγμή γίρισε το χερύλι τυ τράχτορου κε πίδισε στο κάθιζμα. Το τράχτορο σφίρικσε, μόνκρικε, πετάχτικε μπροστα κε με τα διό-τυ ατσαλένια ινια προχορούσε εκάβοντας τι χέρσα γις. Ι σσιροκομίτες γιρίσανε πίσο κι απτα στίθια-τυς διαμιας θγίκαν επιδοκιμαστικες φονες κσεπάζοντας το μόνκριζμα τυ τράχτορου.

Κε μες τις επιδοκιμαστικες αφτες φονες έτρεχε πίσο απτο τράχτορο ο Ογνεφ, κυ-νόντας τα χέρια, όπος ο ανεμόμιλος τα φτερα, κε μ'όλες τις δινάμες-τυ φονάζοντας:

— Εμπρος, χαιδεμένο-μου, δίκε-τυς τι δινάμι-συ. Δίκε-τυς, χαιδεμένο-μου τι δινά-μί-συ! Κομάτιασε!

— Πιο γρίγορα, Νικόλα, πιο γρίγορα.

Το τράχτορο — πελόριος, μαβρογάλαζος κάνθαρος μυνκρίζοντας ριθμικα, κατακομά-τιαζε τόρα τι χέρσα γι. Μπροστα απτις Μπρύσκες φιδοσερνότανε διο παλει δρόμι. Ι σσι-

¹⁾ γιατρος με μεζέα μόρφωσι

ροχομίτες σαν αγάλματα μίνανε στον τόπο-τους. Ο Τσίζικ χώνοντας το κασκέτο στο κεφάλι-του κε κιτάζοντας τος δρόμους φώναξε:

— Ε, δεν ίνε να τος πάρι αφτος. Δεν ίνε για τα κότσια-του ι δρόμι.

Σφιρίκσανε τα ινια πάνω στο σκληρο κάφαλο τον δρόμον, τος αναποδογίρισε το τράχτορο, τος έσκαψε κε μονκρίζοντας εέρθηκε στο βυνο, σκίζοντας τι χορταριαζόμενι χέρσα τον Μπρόσκον.

Στο μονκρίζμο του τράχτορου ακύστικαν ι φωνες τον χορικον:

— Ε,ε! Πέντε θερσόκια . . .

— Εκσι!

— Σκάθι, μα σκαθι!

Μα κεδο ο Τσίζικ δεν υποχόρισε:

— Οργόνι καλα, μα δίσκολα τόρα προχορι. Το άλογο ίνε προτιμότερο.

— Ελα κατόπι-μου, — τυ φόναξε ο Νικόλας.

Ο Τσίζικ αποσπástικε απτο πλίθος κε έτρεκε πίσο απτο τράχτορο. Χαμογέλασε ο Νικόλας κιτάζοντάς-τον πίσο απτος όμους-του, κέδοσε στο τράχτορο δέφετρι ταχίτιτα.

Κύνισε ο Τσίζικ τα χέρια κε πιδό-τας έτρεκε πίσο απτι μηχανι, μπερδέδοντας τα πόδια στο δρόμο.

— Μι μένις πίσο, — τυ φονάξανε απτο πλίθος — μι μένις πίσο!

Όταν το τράχτορο έφτασε πια στο μέρος πυ ίταν σκεπαζόμενο απο σιμιδες χαμιλες κε ο Τσίζικ ανάσανε βαρια, ζάμπος κάτω απο φορτίο θαρι νάνέθενε βυνο, ο Νικόλας τυ φόναξε:

— Τί, σκέφτεσε να με φτάσις;

— Οχι, κυράστικα.

Με κρότο σοριάστηκε ο Τσίζικ στο μαλακο σκαμένο χόμα. Το πλίθος σκέπασε με γέλια το πέσιμο του Τσίζικ κε το τράχτορο μονκρίζοντας κσανα, ανέθηκε τον ανίφορο κε έτρεκε στο άλο ακρυ τον Μπρόσκον, σκίζοντας τι χέρσα..

Αθόριβα, σα φίδι, εέρθηκε στο πλίθος ο Τσούλεφ. Ο Ογνεφ τον πρόσεκε.

Ι χορικι σιοπιλα ανιχτίκανε μπροστα στον Ογνεφ κε γρίγορα περικιχλόσανε κε τος διο.

— Διπον, πίοσ πιόνα; — δίχοντας με το κεφάλι-του το τράχτορο, ίπε ο Ογνεφ.

— Ε;

Ι ροχομίτες σιοπύσανε, τεντόνοντας το λεμο.

ΖΙΤΙΜΑΤΑ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Γιατι ι παρυσία του τράχτορου είκωσε στο πόδι όλο το χοριο;
2. Πός μπορούμε να ονομάσουμε τιν πράκσι του Σζλέγκα κε του Τσούλεφ;
3. Πός ματέωσε τιν απόπιρα του κυλάχου ο Ογνεφ; Πός κατάλαβε, ότι έγινε βλάβι;

Γιατι μπόρεσε αμέσος να επιδιορθόσι το τράχτορο;

4. Με πιά μέτρα πολεμαι σοβετικι κιβέρνισι τιν κυλακια ος τάκσι;
5. Πιά σιμασία έχει ι μηχανικοπίσι στην ανάπτυκσι του αγροτικου νικοκιριου;
6. Πιά σιμασία έχει ι κατάχτισι τις τεχνικισ, πυ κίρικσε ι κιβέρνισι;
7. Εκσιγίστε τα λόγια του Ογνεφ στον κυλάχο Τσούλεφ „πίός-πιόνα“:

Μ. Β. Ισακόφσκι

Γενίθεκε στο 1900. Γιος φτοχος χορικου. Στα πιάματά-του μας παρυσιάζι τον αγόνα για το νέο, σοβετικο χοριο, πυ προχορι προς το σοσιαλιζμο. Ο Ισακόφσκι θεωρίτε ένας απτος προλεταριο — κολχόζικους πιτες.

ΤΟ ΠΡΟΙ ΣΤΟ ΚΟΛΧΟΖΙ

Κρίπνα
 κ'έλα να δις:
 γεμάτι άνιχσι ι γί-μυ
 κε το κόκινό το πλίθος τις αβγίς
 φενκοβολα
 φενκοβολα μπροστα στιν όρασί-μυ.
 Τον γιμονν πατόσον-μυ τ'αχνάρια
 τις φίσις ανταμόνον τι χαρα.

Κίτα:

Θολι χτες ι βροχι
 μα ζίμερα —
 μαβρίλα πυθενα.
 Κιμάτε το χοριο, για δεσ. . .
 Εδο γενίθικε αφτο,
 πιο φωτινι κε απσιλι να νάνι τι ζοί-τυ.
 Κιματ' ακόμα το χοριο,
 μα ι βροχες, νικοχιρες,
 καθρέφτι κάναν τι σκεπί-τυ.
 Στυ υρανω, ι αντένες τολμिरα,
 πετάνε τα πελάι,

Κι ο τραχτορίστας το κατόφλι, νά
 τις πόρτας όρασκελάι.

Τις νίχτας τρεμοζβίν' ι τεμπελια
 στο χαμογέλιο-τυ ακόμα.

Τι νέα μέρα τότος μελετα
 στο ρατιάτορ σκίβοντας το σόμα.

Κσεκόμποτι ι μπλόζα-τυ ανιχτι,
 τι μηχανι εβάλθικε να διορθόσι
 Δίγο ακόμα κε θ'αβγι
 στον κάμπω να οργόσι.

Κι ανίγοντας μάβρα χαλια,
 τυ κάμπω κιδεμόνας κε τυ κόπυ.
 δινάμις ίκοσι αλόγον — νά —
 ιποτελις θα κάνι τυ ανθρόπυ.

Κε τολμिरα ο άνθρωπος θα πι,
 τις λοκσεσ ανταμόνοντας αχτίδες,
 ποσ εδο,
 πέθανε, πάι ι εποχι
 τις μοναλόγοτις Ρυσίας.

(Μετ. Θ. Εριστέα)

ΜΑΧΙΤΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Στο πράσινο τυ απέραντο
 ι χόρα-μυ απλομένι
 στα τέσερα τυ ορίζοντα
 σιμία κσαπλομένι.
 Παντυ άγριπνα τα πόστα-τις
 σε κάμπω, σε θυνα.
 ι δόκσα-τις στις ίπιρες,
 ίλις λαμποκοπα.

Κολχόζια, σοβχοζ, φάμπρικες,
 — πλατια νεροποντι.

Πλένετε τα καράβια-τις
 σε δίσι, ανατολι.

Δεν ταμποδιζον κίματα,
 μπόρες κε παγονια.

Στι γί-μυ ι νεολέα-μας
 παντυ μαχιτικια.

Μαχιτικι επίμονι,
 ατσάλι κε φωτια
 γι αφτίνα κε τυς στίχω-μυ
 πλέχο μαχιτικια.

Τις μέρες, ποσ, π' σίκαλι

στ'αλόνη κυβαλα,
 ποσ τις νιχτιες τις κσάστερες
 τ'ερίθρα καρβάνια-τις
 στο μίλω οδιγα.

Κε στέκι με πεπίθισι
 στο πέτσκυ τι φωτια
 πιδέκσια τα χέρια-τις
 για κάθε μια δουλια.

Με όλες τις δινάμες-τις
 θάλθικε στι δουλια,
 για τον κόζμο πυ φριάνετε
 τι νέα τις γενια.

Μοτόρια, ρόδες, βυίζωνε,
 όπου γιρνα παντυ
 ατσάλιν' ι νεολέα-μυ
 στι γι τυ ατσάλιο.

Μαχιτικια, επίμονι
 πανόρια-μυ ι γι,
 πλέκουντε κε ι στίχι-μυ
 γι αφτι μαχιτικι.

(Μετ. Δ. Εριστέα).

1. Πιά ίνε ι γενικι ιδέα τον πιμάτον τυ Ισακόφσκι;
2. Χριάζετε να διαδοθον τα πιμάτα αφτα ανάμεσα στις πλατιες μάζες τον εργατων κε κολχοζίτον; Σκεφτίτε τί πρέπει να κάνετε;

Ο ΛΙ-ΤΣΑΝ

Στο Πεκίνο απο διάφορους τόπους ανθρώπι.
Αμέτριτι ι δρόμι-τυ Πεκίνο,
Κσεχαζμένος στους δρόμους εκι
πλανιέτε

ο κινέζος κυλι — ο Λι-τσαν.

Στους κάμπος ίστερα. Ο αφέντις εκλιρος!
Κάθε μέρα εκλιρα ο θύρδουλα πέφτι
στα νότα τυ δίζμιρυ Τσαν,
— μια πλιγι ι ράχι-τυ όλι.

Στους κάμπος εκι, τυ το τσαί ταρομάτο φιτρόνι,
ζεστο φίζικσε μια μέρα αγεράκι.
Κάπιος διαβάτις τιχέα κι πέρα
φιμερίδας άφισε κομάτι.

Κ'ένας εργάτις απτο θύρδουλα καμπυριαζμένος,
στι φιμερίδα διάβασε για τι γι,
τυ μανταρίνι δεν κιβερνάνε,
μα ι ελέφτερι κυλι.

Κ'εκι, στο φίλο το τσαλαχομένο,
όπου το ζάλεβε τυ γόιατός-τυ ι τρεμούλα,
ζογραφιζμένος ο αρχιγος το δουλεφτάδον,
τυ ρίξανε τις χόρας-τον τυς μανταρίνους
κε κάτω απτιν ικόνα τόνομα Λένιν.

Κι απο τότε στυ τσαγιου τυς κάμπος
νίχτα μέρα ι δίστιχι τις Κίνας κυλι
εκεδιάζουνε τρόπος κε εκέδα μίρια νιρέβοντ' ι άμιρι,
πος θα μπορέσι ο Λένιν βοιθός-τυς ν'αρθι.

Κι απ'όλους τυς ριζόκαμπος κε τον τσαγιόνε τα χοράφια
θα προσκαλέσι ο Λένιν τ'ανίσιχο Πεκίνο.
τυς κυλι όλος για να ρίξουν
τον μανταρίνονε το κράτος.

Τιν ιμέρα κάτω απτις αχτίδες τυ ήλιου
κε τα μαστίγι το εκλιρο,
τι νίχτα σε μιχίχλιο γονατιστι,
για ένα εκέφτοντε, ειζιτάνε για ένα:
„Πιος ίνε αφτος, τυ στι Ρωσία, Λένιν τον λένε“.

Κε στο τσαλαχομένο κιτάζοντας χαρτι
τα σπιθοβόλα μάτια τις ικόνας,
το θύρδουλα κσεχνάνε, κσεχνάνε το μαστίγι,
κσεχνιόντε πάνω στις φιμερίδας το χαρτι.
Διογμένος απτυς κάμπος ο Λι-τσαν πάλι
νά-τος στυ Πεκίνο τυς αμέτριτος δρόμους.
Απιρι ι δρόμι τυ Πεκίνο, για δουλιές-τυς
τα πλίθια τρέχουν
τρέχι κι ο Τσαν, ι πίνα τονε διόχινι.

Αχσαφνα ακύι ο Δι τυ φιμεριδοπόλι τι φονι,
ανίσιχι απο σινκίνισι ι φονι τρέμι:
„Απέθανε ο πιο μεγάλος μπολσεβίκος.
στι Ρωσία πέθαν' ο Λένιν“.

Κόντεπες' απτι σινκίνισι να πέσι ο Τσαν
χλομος, τυ έφιγε το έμα.
Το μάτια-τυ θολόσανε, πάνυ στα σκαλοπάτια
τυ διπλανυ εκόθισε σπιτυ.

— Πεθαν' ο Λένιν! τί θα γίνυν
τις Κίνας ι κυλι τόρα;
Αχαρι σκλάβι μίπος θενα ζέρνυν,
ς'όλι τι ζοι τις μάβρες-τυς μέρες,
κάτο απτο μαστίγι κε τυ σπαθιυ τι φοβέρτα;

Πέθαν' ο Λένιν, αφτος πυ πάνυ
απτιν παλια τι φιμεριδα,
τις επανάστασις τυς έδιχνε το δρόμο!
Καμια φορα απτο μαστίγι δεν έκλαπς' ο Τσαν.
μα γέμισαν δάκρια τα μάτια-τυ τόρα.

(Μετ. Δ. Εριστέα).

Δ. Εριστέα.

ΣΤΙ ΧΟΡΑ ΠΥ ΑΝΑΓΕΝΙΕΤΕ

Σοπένυν τα όπλα, βυβα τα κανόνια,
τι γι δε θαράνε αλόγον οπλες·
μα έτιμι ι λόχι περμένυν σινιάλο
για νέυς αγόνες κε μάχες σκληρες.

Στυς κάμπυς, στις στέπες τ'ατσάλινα τ'άτια
νκρεμίζυν τυς φράχτες, τις σκέπσις δεζμα.
Κι ο φαντάρος απάνο στα τράχτορ κι πέρα,
τις πρόλιπτες ρίχνι, τυς θρίλυς πετα.

Στο Δνίπερο φκιάνυμε παλάτια τις τέχνις,
στο Βολχοβ γιγάντυς τις νέας ζοις·

στυς κάμπυς,στις στέπες,πυ χόριζαν φράχτες
απέραντι μια κολεχτιβια τις γις.

Βυβα τα κανόνια, βυβα τα τυφέκια,
μιλάι το μοτορ, τραγυδαι το σφιρι,
κε πλάτες κε χτίστες τα χέρια-μας τόρα
πανόρια τιν πλάθυν τι νέα ζοι.

Δε θέλυμε έμα, πολίνεκρες μάχες,
πυ πέφτυν εργάτι κι αγρότι πεδια,
μ αν ίνε ανάνκι, σα δοθι το σινιάλο,
στα άλογα πάλι, στα όπλα κσανα.

ΣΤΙΝ ΚΑΝ (ΚΙΜ)

Τις αργατιας πεδια, τις αγροτιας,
το δυλεφτάδον κάθε τόπυ, κάθε χόρας,
το λάβαρο πσιλα τις λεφτεριας
κρατάμε, γυι τυ ίλιυ' μις, τις μπόρας
κι όλι μαζι τον κομυνάρον θάρδια

— Ετιμι πάντα!

Οκεανι κε δάσι κε βυνα
κι α μας χορίζυν σινορα κε κάστρα,
τις τιρανίας σιντρίμια τα δεζμα

τα κάνι ι γροθιά-μας ι χαλάστρα,
κι όλι μαζι τον κομυνάρον θάρδια
— Ετιμι πάντα!

Στις φάμπρικες, στυς κάμπυς, στα βυνά
κσιπνάνε τυ πεντάχορφυ ι αχτίδες,
τις αργατιας κσιπ άνε τα πεδια
ελέφτερ' απο πίστες κε πατριδες.
Κι όλι μαζι τον κομυνάρον θάρδια
— Ετιμι πάντα.

Ι ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΣΑ

Σκληρι — ι ζίσι-μας,
 θαρια — ι ζίσι-μας,
 ανατολίτισες,
 εμεις αγρότισες,
 εμεις δυλέφτρεις.

Ιλιος δε γνόρισε,
 ίλιος δε χάιδεψε,
 ο πόνος μάρανε,
 ι δουλια έζθισε
 τιν ομορφιά-μας.

Δουλιά αβάσταχτι,
 δεζμα ασίχοτα·
 σκληρι ι τίρανι

κι ο άντρας τίρανος
 μαζι κε σκλάβος.

Μα να, το ατσάλινο
 το σφιρι έρικσε
 τις σκλαβιας έρικσε
 όλες τις άλισες,
 τα δεζμα χάμυ,

Κε τόρα λέφτερεις
 κε δίχος τίρανος
 κ'εμεις αγρότισες
 κ'εμεις εργάτριες
 δίπλα-συ εργάτι.

ΣΙΝ ΠΙΝΙΝ ΤΙΝ ΜΠΡΙΓΑΤΙΡΙΣΑΝ

Τιν λίραν πέρα για τ'εσεν, Πινι,
 πυ το δουκαλ εκρέμτρες τι σκλαβιάς,
 το πρέφτικον τιν εντροπιν
 κε τα μακάμια τι μπουρζουαζιάς.

Κέναν κε νέα με τ'αγυρτς κε σι,
 — κσέρο εγο τα δικολιάς —
 ζέφχτες σο χτίσιμον τι κολχοζι
 με τ'εμπρολάτας τι δουλιάς.

Ζέφχτες σο χτίσιμον τι κολχοζι,
 γινέκα σι, — τι μάνα! —
 Τζεριζ τα μάγλατς, ι Χρισι,
 χτοπίετ' ι Χρισάνα.

Σα παρακάθια για τεσεν,
 σιν εκλισιάν λένε·
 κατιγορόνε-σε ι κσεν
 κ' ι „φιλ“ . . τον άντρα-ς κλένε.

Κλιρονομιάν ο χριστον,
 θαριν εφίκε μας κ' ι βασιλία,
 κε σιν γινέκαν τον ζιγον
 διπλον εχάρτσεν ι θρισχία.

Θα ίσε ίροας για Ιραχλις
 για να σκοτοντς τις Ιδρας τα κιφάλια,
 τι πρόλιπσις τ'οφίδια να πατις,
 τι πίστις να κρεμίς τ'εμπάλια.

Κ'εκσέβες, ίροας έσι,
 σ'άλια καρσσι τα δικολιάς·
 μπροστα-ς ι ίροες μικρι,
 πυ έλεγαν τα ιστορίας.

Ας παν να λένε ι σκοτινι,
 κε ι εχτρι ας παν να λένε,
 τ'εργος εσι, εκσερτς Πινι,
 ολ' με τα λόγια-تون θα μένε.

Για τα γριντσόματα σι κι νυνις,
 οτιν κι δις σα ονιδιάς.

Για έναν μόνον, σι νυνις,
 έμπρι να πάνε τα δουλιάς.

Για το κινον το έργον ι γιτον
 να πολεμυν απο καρδιάς·
 να ανασπάλκετε „τ'εμον“
 όλια να ιν' τ'ολομελιάς.

Με τ'άπισμο; δις τιν ζοιν
 σι κολχοζι τ'εργάτας·
 σο πρότον πάντα τιν γραμι",
 Πινι, ελέπο τιν πριγάτα-ς.

Πάνε ι δίστιχι κερι
 για τ'αλυνος, π'ενένκαζες τ'ομία.
 Δόκσα ατόρα κε τιμι
 για σ'έναν εν' ι εργασία.

Ο ίλεν ασο πρόσοπος κι φεβ
 ας ίσε κε τιριανιγμέντσα,
 κ' ι δίσα αν τίχι κε λαθεβ
 συμόντσε φεβ εντροπιαγμέντσα.

Το κ'επορο ενέσπαλες, Πινι,
 για τ'εσεν κ'ιν τα δικολιάς·
 Μπροστα-ς ι ίροες μικρι,
 πυ έλεγα τα ιστορίας.

Ο ΚΥΛΑΚΟΣ

Γερο, μεγαλόπρεπο τυ ρεμπθρε το παλάτι.
 Γερα τα θεμέλια-τυ, απσιλές-τυ ι πόρτες,
 ακριβες κορνίζες, βελύδο τα μόπιλα όλα
 γιρίζι ει κι ανασένη ι χορτάτι-τυ μύρι.
 Γιρίζοντας τα βράδια εκι εχτελι το „γαβντόλε“
 (Δαμπρα ι ζι ις τι γι, τα υράνια έστο“).
 Τα δόντια ετς τάβλυσ τα παχια αλόγατα τρίζυν
 ετ 'αμπάρια-τυ κίντε βυνα, το ζιτάρι, το λίνο.
 Απτα χορια κατεβάζυν διαλεχτα τα ζιτάρια,
 με τις στέριζες τ'άχυν, τιν πίνα αλονίσι
 ι χοριάτες κε φόρο τα στέλνυν — τυ έματο; φόρο.
 Κ εκίνος αργα τό σκοπό-τυ: «Αλτίρο, αλτίρο“.
 Καρτεραν τις αρμέχτρες ετς θοσκες ι γελάδες,
 γεμάτ' ι μαστί-τυς γι αφτόνα κι πέρα σαλέβυν.

.....
 Με το δίμα αργο, μεγαλόπρεπα νάτος εμπίκε,
 στο θελυδένιο κκαμνί-τυ κκαπλόθι, αφέντις.
 Σαν τι γι κι ο θεός τυ δικό τυ ος φένετε χτίμα.
 „Εχταχτα όλα“, — τυ ύζο το ποτίρι αδιάζι
 Λαχαιμ! Στιν ιγιά-μας! Γλικάδα ας ίνε ι ζιζι!.
 Με χάλκινα σκέβι, διπλα, προβένυν ι χίρες.
 — Δεχτίτε τα ρέμπυ δεν έχομ' ενέχιρο άλο.
 Κ'ι παπουτσάδες κατόπιν: — Δάνιο δόστε για δέρμα.
 Αμανάτι ι ράφτες τις μηχανές-τυς τυ φέρνυν.
 — Ο! πόσα εγο να κερδίζυν ετς φτοχυσ εθρέυς δε δίνο!
 Γεματ'εφτιχία για δες, σαν το ρόδι πυ όλο
 απο μέια γεμάτο σπέρματα κόκινα ίνε!
 Θαμάσια όλα! — Γεμίζι κκανα το ποτίρι.
 „Καλίτερα χρόνια ακόμα ειμς να δύμε“.
 Ιπιε, κάθισε πάλι, σικόθικε πίρε το δρόμο.
 Στις φλέβες-τυ πέζι, χορέβι ι έφθιμι φλόγα.
 — Εθρέι κε ρυσι, καπτσάνι, κσιπόλιτι όλι,
 ετιν ιγιά-μυ να πίτε κε πέτε ετ'αλιθια
 τί θα εκάνατε αν τα φρίδια εγο κυνύσα
 στα τόσα θερμα παρακάλια, στα ζεστά-σας τα δάχρια,
 μα το θεο σα κκιλια θα πσοφύσατε όλι στο δρόμο.
 Τα τραπέζια γεμάτα τελέςα, ζιπύνες, τυλύπες
 σταβρα κε καπότα, ποτίρια κυτάλια κε σκέβι.
 „Ενιά-σας όμος θρε, γρίγορα ίνε ακόμα
 το αμιν να το πίτε, ακύτε θαρια θε να πέσουν
 ταετροπέλεκα όλυσ εσας κομάτια να κάνυν“.

(Μετ. Δαμ. Εριστέι).

Ρεμπ—κίριος.
 Γαβνιόλε—εσπερινι
 Αλτίρο — προσεφκι
 Σσανταλ — χιροπίγιο
 Ταλες — φόρεμα

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

Πός περιγράφι ο πιτις τον εθρέο κυλάκο, πυ ζύσε πριν απτιν επανάστασι;
Πιά ίνε στο πύμα αφοτο ι ιδέα τυ πιτι; Με πια λόγια τιν ιπογραμίζι;
Μπορούμε να χρικισμοπιύουμε το πύμα αφοτο ος μέσο στον αγόνα ενάντια στο κυλάκ
Σκεφτίτε ποσ πρέπι να το κάνετε.

Β. Σοσιωρα

ΤΟ ΔΝΕΠΡΟΣΤΡΟΙ

Κολχοζι ο Δνίπερος. . Μα ι άνθρωπι
τα μανιομένα δάμασαν νερα.

Τις μιχανες φυσκόνυνε τα στύθια
κ ι ο θρος ο άπειχος τραγυδα
το θάμα, για τις μέρες πυ ατσαλένιες
ι θέλιςι έκανε τυ ΠΚΚ.

Μέσα στο δρόσο τυ Ταρας το μνύμα.
κε δίπλα τυ τσιγύνι, το μπετον»
χιμυ γλιχα, κομπζάρι-μας, στο μνύμα
με δίναμι φωτίζι νικιφόρα

Ταρας Σεβτσένκο — μεγάλος υκρανος πιτις. Καταγότανε απο ζυλοπάρικος. Το
μνύμα-τυ θρίζετε κοντα στον όχτο τυ Δνίπερυ. κομπζάρις — πιτις, λαικος
τραγυδιστις

τον τόπον-μας νά τις Κομόνας
ι γι τον Διμοκρατιον.

Χαλιβδομένοι απτο ατσαλι
ι χόρα-μας κι απτο πετον
τις ιλακες δεν τις τρομάζι
τα υρλιάζματα απσιφάι τον εχτρον.

Δρόμο ανίγι στυσ εόνες
νέο με θέμελα γερα,
θεμα απτις θέλιςις τ'ατσαλι·
το Δνεπροστρόι ακυς για τυτο
τραγύδια νέα τραγυδα.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Για πιο θέμα μας λέγι το πύμα;
 2. Πιανυ θέλιςι έκανε τις μέρες-μας, μέρες τις σοσιαλιστικις ικοδόμικις;
 3. Γιατί στο πύμα ανεφέρει ο πιτις τον Ταρας Σεβτσένκο;
- ΣΙΜ. Ο Β. Σοσιωρα—είχρονος υκρανος πιτις, μέλος τυ κομμουνιστικυ κόματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΑΚΣΙΜ ΓΟΡΚΙ

Αφτοβιογραφικη ειμίσι	Σελ. 3
Το τραγούδι για το πολι τις φουρτόνας	» 10
Ο Γόρκι για τον Λένιν	» 11
Δ. ΜΠΕΤΝΙ	
Ι στάσι το γινεκον (πίμα)	» 12
ΑΔ. ΣΕΡΑΦΙΜΟΒΙΤΖ	
Ο κλιδύχος	» 15
Α. ΥΔΙΑΝΟΒΑ	
Τα πεδिका κε σχολικα χρονια το Ιλιτζ	» 22
Σ. ΓΡΙΓΟΡΙΕΒ	
Το κόκκινο μπάκεν	» 26
ΝΕΒΕΡΟΦ	
Τατσκεντ — ι πόλι το πσομιω	» 33
Φ. ΠΑΝΦΕΡΟΒ	
Το τράχτορο στο χοριο	» 52
ΙΣΑΚΟΦΣΚΙ	
Το προι στο κολχόζι (πίμα)	» 56
Μαχιτικο τραγούδι (πίμα)	» 56
ΙΖΠΑΧ	
Ο Λι-τζαν	» 57
ΕΡΙΣΤΕΑΣ	
Στι χώρα πυ αναγενιέτε (πίμα)	» 58
Στο ΚΔΝ (ΚΙΜ) (πίμα)	» 58
Ι ανατολίτισα (πίμα)	» 59
Σιν Πινιν τιν πριγατιρισαν (πίμα)	» 59
Ι. ΧΑΡΙΚ	
Ο κολάκος (πίμα)	» 60
Β. ΣΟΣΙΓΡΑ	
Το Δνεπροστροι (πίμα)	» 61

Ответ. редактор
 X. Качалов

Тех. редактор
 Ф. Григориади

Сдано в набор 14/хІ Сдано в печать 19/хІ

Типогр. Греч. изд-ства „Коммунистиче“ Ростов-Дон

Упол. Крайлит 05020 Зак. 1304 об'ем 3,9 п. л. ст. ф А5 176x250 Тираж 3100

И. КЛЮНИДИ
Книга по
ЛИТЕРАТУРЕ
для 5-го и 6-го года обучения

АКАДЕМІА